TATIANA SLAMA-CAZACU
NUVELE DE SERTAR

HAMILCAR

Camionul stopă în faţa casei. Soarele ieşise pe cer de câteva ceasuri şi tot de atâtea, locatarii forfoteau prin curte. Scoseseră mobila, covoarele, lenjeria, vesela şi tot ceea ce reprezentase existenţa lor. Când maşina îşi opri motorul, se repeziră care-ncotro să-şi încarce agoniseala în caroserie.

— Staţi aşa! îi opri şoferul.

Oamenii se opriră nedumeriţi. Lăsară jos obiectele apucate, aşteptând. Nu se putea încărca fără rânduială.

Se urcară calmi aşezându-se pe unde apucară. Unii în cabină alţii în caroserie.

— Staţi o clipă! strigă din spatele cabinei un bărbat ce părea a fi capul familiei.

Coborî peste obloane cu gesturi obosite. Merse în fundul curţii. Din cuşca vopsită cu verde, câinele îi ieşi în întâmpinare gudurându-se.

Lanţul îl oprea să se arunce şi să se joace cum făcea de obicei. Neluând seama la nerăbdarea lui jucăuşă, bărbatul îi desfăcu zgarda, slobozindu-l.

Oftând apoi bărbatul se urcă în camion, evitând să-l mai privească. Camionul porni.

Rămas singur, câinele se avântă după el cu acelaşi gând de hârjoană. Vacarmul străzi îl opri. Dezorientat, se întoarse în curte. Merse la castronul plin cu lapte şi pâine. Mâncă pe săturate, aşa cum n-o mai făcuse. După care se tolăni pe treptele încălzite de soare de la intrare, cum se obişnuise de-a lungul anilor. Înserarea îl prinse picotind. Adormi de-a binelea odată cu venirea nopţii.

Dimineaţa mâncă ultimele bucăţi de pâine, iar din balta de la cişmea lipăi de câteva ori din apă. Zgomotul străzii în ziua aceea era mai prezent ca de obicei. În poarta casei se oprise un buldozer şi un excavator uriaş. Câţiva oameni în salopetă intrară grăbiţi. Câinele se repezi la ei cu lătrături furioase, fără a reuşi să-i sperie. Oamenii îşi

căutară de treabă.

Furios câinele continuă să se repeadă la picioarele lor, până când unul dintre ei îl lovi cu o lopată între coaste. Se retrase schelălăind spre cuşcă. Buldozerul îşi înfipse lama în gardul de lemn, croindu-şi potecă. În urma lui venea şi excavatorul. Apoi oamenii se urcară pe casă examinând acoperişul.

— Nu-i bun de nimic, zise unul dintre ei făcând semn buldozeristului să înainteze.

Cu lama ridicată, buldozerul se înfipse în pereţii învechiţi de vreme, surpându-i.

Pârâituri surde răbufneau în văzduhul încins.

Acoperişul se aplecă mai întâi, după care se prăbuşi de-a binelea. Câţiva ţigani ce aveau, căruţele pregătite, se repeziră asupra lemnului, ridicând bucăţile zdrobite din molozul ogrăzii. Câinele îi privea năucit. Niciodată n-ar fi crezut că ar fi putut vedea aşa ceva, iar el să stea deoparte să nu-şi apere curtea, casa.

Ar fi vrut să se repeadă, dar când vedea fălcile metalice zdruncinând casa din temelii, spaima îl reţinea. Ţiganii se înmulţeau văzând cu ochii.

Buldozeristul, fără a mai ţine seama de ei trecu cu şenilele peste ruine spre casa vecină.

Trecu prin gard cu aceeaşi uşurinţă, lăsând loc excavatorului grăbit să-ncarce maşinile ce soseau necontenit din strada vecină.

În drumul lui trecu şi peste cuşcă, strivind-o sub şenile. Câinele abia avu timp să sară din calea lui, plecând schelălăind de spaimă undeva, aiurea-n oraş.

* * *

Domnul Georgescu ieşi la geam furios. Nu văzuse lumina, dar îl sculase lătrăturile câinilor.

Mai zări vecinii de la parter deschizând fereastra şi mai zări şi un câine strecurându-se în blocul lor.

— Doamne, o să ne atace câinii, zise el făcându-şi cruce. Abia apucă să-şi termine semnul crucii când pe trotuar zări trecând ceva sclipitor. Vehicul nu părea a fi pentru că nu făcea niciun zgomot. Doar o lucire stranie în

noapte, doar atât.

Rămase cu privirile aţintite în întuneric aşteptând. Deodată, nişte irizări stranii înconjurară contururile ciudatului obiect din care ieşeau câteva siluete mişcătoare. Le urmări cu teamă şi curiozitate. Văzu cum dispar printre ruinele şi săpăturile şantierului de peste drum. Molozul fusese ridicat, dar pivniţele şi locurile caselor rămăseseră surpate.

Dispărură într-una din ele.

Ar fi vrut să meargă să vadă, dar teama îl ţintui locului. Aşteptă. Nu după multă vreme, strălucirile apărură din nou. Se mişcau când într-o parte când în alta, de parcă ar fi căutat ceva. Apoi se apropiară de blocul lor. Intrară pe uşă, înspăimântându-l. Ceva ca lumina unei lumânări se zări de la parter. Apoi crescu în intensitate până când apoi se făcu la fel de puternică, ca a unui bec electric. „A venit lumina” îşi spuse el repezindu-se la comutator. Zadarnică strădanie. Nu venise.

Se aşeză în geamul său urmărind. Lumina de la parter rămase la fel de puternică.

Siluetele unor fiinţe ciudate se mişcau aruncând umbre nefireşti pe pereţii casei scărilor.

Semănau cu nişte făpturi cu capete enorme şi cu un fel de coarne mici ţepoase deasupra capului. Umerii în penumbră lăsau să se înţeleagă existenţa unor mantii. Erau doar umbre ce se mişcau şi nu putea înţelege ce anume ar fi putut fi.

* * *

Lumina crescu treptat în păcura nopţii, de parcă un reostat i-ar fi reglat intensitatea până la străluciri orbitoare.

Hamilcar se luase după miros până când ajunsese în faţa blocului Câinele se ridică pe labele din faţă, apoi nemaiputând suporta atâta lumină îşi ascunse botul sub treptele spălate de??? nemiloasa a ploilor.

Apoi simţi deodată o căldură nefirească străbătându-i blana până în adâncul trupului, zbârlindu-l. Schelălăi şi se ascunse şi mai mult sub treptele de piatră.

Alte chelălăituri se auziră prin tot cartierul străbătut deodată de atâta lumină. Scântei nefireşti trosniră-n văzduh, căzând de-a lungul stâlpilor de beton. Apoi totul recăzu în întunericul de mai înainte. Numai urletele câinilor răzleţiţi, rămaşi fără case, din cartierul demolat, se auziră la fel de puternic.

Câteva geamuri se deschiseră, oarbe în noapte. Locatarii mutaţi în blocurile noi, treziţi de hărmălaia canină, încercau să scruteze întunericul. Unii fluierară prelung, alţii huiduiră, dar fără niciun folos. De la parterul blocului, de sub treptele unde se adăpostise Hamilcar, o voce de femeie se auzi în noapte.

— Oare Hamilcar al nostru ce-o face?

Recunoscu glasul femeii stăpânului său. Se bucură. De două zile îi căuta, iar acum îi aflase.

Ieşi de sub trepte cu fereală, intră pe uşa de la intrare în bloc şi începu să zgrepţăne la uşa de unde mirosuri cunoscute îi aduceau aminte de stăpân. Uşa se deschise, iar în pragul ei apăru cu o lumânare în mână el, bărbatul şi stăpânul casei. „Oare mă va primi?” se întrebă câinele retrăgându-se puţin de pe preşul din faţa uşii.

— Veniţi să vedeţi, zise Georgescu deschizând uşa larg către cei dinlăuntru.

— Hamilcar, Hamilcar al nostru, spuse băiatul repezindu-se să-i cuprindă capul în braţe. Câinele îi sări la piept bucuros. Intră în casa luminată doar de lumânarea aprinsă. Primi bucuros pâinea şi laptele turnat într-un castron emailat. Mâncă cu grijă şi cu teama de a nu fi izgonit, înfulecând pe nemestecate totul. Îl priviră.

Uşa se închise în urma lui, iar el rămase înăuntru scheunând uşor de mulţumire.

Femeii îi dădură lacrimile.

* * *

Domnul Georgescu nu se mai sătura privind umbrele stranii ce se desenau prin ferestrele de la parter.

Hotărî că e bine să coboare. În bloc toată lumea dormea. Niciun zgomot nu tulbura liniştea ce se instaurase în întreg cartierul. Câinii îşi încetară hărmălaia, lumina

electrică tot nu venise, aşa că îşi luă lanterna, uitând că de multă vreme nu mai avea baterii. O aruncă furios.

Zgomotul izbiturii se răspândise într-o stranie împletire cu spaţiul în tot blocul, de parcă ar fi tras un foc de pistol. Se înspăimântă. Spaima îi retrase elanul iniţial, iar dorinţa de a afla ce se întâmpla la parter îi dispăru aproape în întregime. „Ce-mi trebuie mie? Fiecare cu ale sale” îşi zise el aşezându-se pe un fotoliu. Acesta scârţi prelung, înfiorându-l. Se ridică grăbit de parcă s-ar fi aşezat pe cuie. Zări pe ferestrele de la parter iarăşi umbre într-o permanentă mişcare. Niciun sunet. Asta îl intriga. Dacă ar fi auzit zgomote, ţipete, sau, orice altceva ce ar fi însemnat viaţă, nu i-ar fi stârnit curiozitatea, dar aşa. Trebuia să dezlege acest mister. Căută bricheta. La flacăra ei zări pachetul de ţigări. Îşi aprinse o ţigară, sperând să se liniştească. Degeaba. Starea de nelinişte ce pusese stăpânire pe fiinţa lui se accentua. Se hotărî să meargă la parter. Nu mă putea suporta starea aceasta de incertitudine.

* * *

Câinele simţi cum uşa se deschide fără zgomot.

Stăpânul casei cu lumânarea în mână, privea prostit la mişcarea lor, fără a putea schiţa niciun gest. În cadrul uşii apărură trei fiinţe ciudate, înfăşurate-n mantii argintii. Ochii, faţa nu se putea zări din cauza unor căşti enorme, terminate într-un fel de coroane cu fire lungi, tremurând ce licăreau, răspândind lumină. Apoi flacăra lumânării se rigidiză şi se mări nefiresc de mult. Bărbatul o scăpă din mână înspăimântat.

Căzută pe covor lumânarea îşi continuă arderea.

Femeia se repezi s-o ridice, dar rămase uimită cu ea în podul palmei.

— E rece, mai putu ea să rostească rigidizându-se. Rămasă ca de piatră cu lumina izvorând din palmă, femeia nu schiţă niciun gest când bărbatul i-o luă din mână. Dar parcă nu i-ar fi luat-o. Din palma ei continua să se reverse lumină. Câinele se repezi la ciudaţii vizitatori mârâind.

— Hamilcar! striga Georgescu vrând să-l oprească.

Dar era prea târziu. Un fascicol luminos ţâşni dintr-una din razele coroanei, spre ţeasta câinelui dezlănţuit. Un chelălăit şi trupul îi căzu inert pe pardoseala holului, alăturea de covorul lung ce traversa spaţiul încă de la intrare. Un firicel de sânge i se prelingea uşor, sub privirile bărbatului încremenit la rându-i cu lumina în mână. Copilul ce privise uluit desfăşurarea rapidă a celor întâmplate, se repezi la rându-i spre necunoscuţi.

— Criminalilor! strigă el lovind cu pumnii în mantia celui mai apropiat. Abia de se putuse feri de trupurile încremenite ale părinţilor pentru a ajunge la ei, iar acum, odată ajuns, văzu cu durere cum loviturile lui sunau în mantia argintie, ca răpăitul ploii pe acoperişul de tablă al casei.

Trecut din uluiala de început, băiatul continua să lovească şi cu picioarele în străinii ciudaţi, care-l rigidizară în acelaşi fel. Un spot luminos albăstrui îi înfăşură trupul, imobilizându-l.

Străinii păşiră pe lângă oamenii rigidizaţi spre interiorul apartamentului. Deschiseră uşa dormitorului fără a o atinge. Întinsă pe pat, acoperită de o pătură viu colorată, fetiţa dormea cufundată în somnu-i fără vise.

Toată ziua se străduise să-şi ajute mama. Iar acum, frântă de oboseală, nu simţise nimic din tot ce se întâmplase. De aceea nu schiţă nici măcar un gest la intrarea străinilor în cameră, continuând să doarmă profund. Aceştia o priviră o clipă după care se aplecară deasupra ei, privind-o cu insistenţă. Fetiţa se trezi, se întinse zâmbind, dezvelindu-se.

Părul îi era desfăşurat pe perna imaculată, ca o pată de lumină. Vizitatorii o atinseră, de parcă ar fi vrut să se convingă de existenta ei. Atingerea lor o făcură pe fetiţă să râdă şi să se trezească.

Se trezi râzând, privind cu ochii somnoroşi la figurile ciudate, aplecate deasupra ei. I se păru că visează.

Visul pe care-l trăia încă nu pusese stăpânire pe întreaga-i fiinţă. Întrebă ca în transă:

— Cine sunteţi voi?

Străinii se priviră între ei, neştiind ce să spună. Căutau în memoria lor sensul rostirii acestei fiinţe ce-şi lansa cu nevinovăţie semnele trezirii şi al curiozităţii.

— Noi, suntem, noi, răspunse unul cu greutate. Sunetul îi venea de undeva de departe, de sub casca de sticlă şi metal aşezat deasupra umerilor.

Fetiţa îl privi, fără a se putea dumeri. Se mai întinse odată vrând s-adoarmă din nou.

* * *

Coborî treaptă cu treaptă cele două etaje ce-l despărţeau de parter. Licărul ţigării, îl sporea trăgând mereu din filtrul strâns între dinţi. Din când în când îşi aprindea bricheta, strălucinând pereţii scufundaţi în întuneric. Apoi, îşi dădu seama că nu avea nimic cu care să se apere. Să-şi fi luat măcar un cuţit. „Sau mai bine satârul" îşi zise el ajungând în faţa uşii. Cuprins de-o teama ce nu şi-o putea lămuri se întoarse.

Urcarea celor două etaje îl obosi. Deschise uşa cu greutatea trupului silit să se mişte cu iuţeală nefirească.

Intră în bucătărie pe dibuite, aprinse din nou bricheta, şi apucă din sertar coada satârului. Îl apucă cu mâna tremurând.

Genunchii i se muiară.

Cu satârul într-o mână şi bricheta în cealaltă se aşează să-şi tragă sufletul pentru câteva clipe, pe scaunul melaminat din bucătăria nouă, abia cumpărată pentru noua locuinţă.

Apoi se ridică îmbărbătându-se: „Fie ce-o fi" îşi zise ieşind pe uşă hotărât să dezlege misterul.

Cobori din nou cele două etaje, simţindu-şi transpiraţia coborând de-a lungul şirei spinării cu o răceală nedorită. Când mai avea câteva trepte de coborât, uşa celor de la parter se deschise. Învăluite într-o lumină nefirească, trei siluete înfăşurate în mantii argintii, ieşeau plutind fără a păşi, fără niciun zgomot, spre ieşirea din bloc.

Domnul Georgescu îi privi uluit după care, se repezi peste cele câteva trepte, cu satârul ridicat, asupra a ceea

ce însemna cap, al celui din urmă ciudat vizitator. Lovi cu sete.

Sfera de pe umerii celui lovit plesni. Satârul se dovedise puternic. Cel lovit căzu. În cădere se sprijini de umerii celor din faţă, întorşi odată cu zgomotul produs spre imprudentul atacator. O lumină stranie îl orbi pe atacator. Mâinile-i sloboziră coada satârului. Căzu cu zgomot pe mozaicul holului. Sprijinit de ceilalţi, străinul se lăsă mai mult târât decât purtat de soţii lui, spre ieşire, în vreme ce Georgescu, orbecăind cu mâinile întinse dădu peste tocul uşii vecinilor de la parter peste pragul căreia se prăbuşi fără cunoştinţă.

* * *

În urma lor, luminile din apartament mai pâlpâiră o clipă, după care începură să pălească, până când bărbatul scoase un strigăt de durere, din cauza lumânării ce-şi recăpătase căldura firească. Rigiditatea corpurilor dispăru ca prin farmec, odată cu dispariţia luminii nefireşti. Lumânarea căzută din nou pe covor fu ridicată cu repeziciune de femeia grijulie fată de soarta covorului.

— Ce-i asta? îi zise bărbatul privind la trupul întins peste pragul lor.

Femeia privi la rându-i nedumerită, la necunoscutul prăbuşit, apoi la câinele ce stătea nemişcat în holul lor.

— L-a omorât! L-a omorât cu satârul, zise ea cu spaimă, arătându-i bărbatului satârul însângerat căzut pe holul de mozaic.

Georgescu îşi privi câinele cu durere.

— Hamilcar, murmură el stins, părăsindu-l pe holul de la parter

Câinele rămase nemişcat. Sângele închegat arăta că iremediabilul i se întâmplase. Pe satârul lui, îmbrăcat în pijamale, era numai sânge.

Deci el era vinovatul! Bărbatul îl apucă de reverele pijamalei şi-l zgâlţâi.

— L-ai ucis, nenorocitule, l-ai ucis! strigă la el cu vehemenţă.

Georgescu se dezmeticea cu greu sub privirile

îndurerate ale celor de la parter. Pe chipul lui buimăceala se accentua tot mai mult. Nu putea să explice ceea ce văzuse. Se ridică tăcut, îşi luă satârul şi se depărtă fără nicio explicaţie pe treptele ce duceau la etaj spre apartamentul său, sub privirile consternate ale vecinilor de la parter.

— Dar poate că n-a fost el, zise băiatul de la parter ce părea că încă se mai află sub imperiul celor întâmplate.

Nici tatăl şi nici mama nu-l contraziseră şi nici nu-l încurajară să spună ceva. Teama pe care o simţeau plutind în aer, încă mai era stăpână pe sufletele lor. Bărbatul şi băiatul se îmbrăcară pe tăcute sub privirile tăcute ale mamei.

Luară leşul câinelui şi plecară să-l ducă undeva în noapte. De sus, de la etajul doi, domnul Georgescu văzu ceva ce nu se putea desluşi prea bine în întunericul nopţii.

Îi văzu dispărând într-una din pivniţele în care dispăruseră şi străinii aceia ciudaţi.

Îi mai urmări înapoindu-se, după care mai zări cum pe locul de o flacără verzuie sfâşie întunericul.

Terenul viran, arăta straniu în lucirea opalescentă emisă fără de niciun înţeles. Apoi domnul Georgescu văzu cu spaimă cum lumina se înalţă iute, spre cerul presărat cu stele. Pe măsură ce se îndepărta se amesteca printre ele, devenind o stea în mişcare, până când nu se mai putu desluşi.

Georgescu şi cei de la parter se cruciră, apoi rămaseră nemişcaţi, gândindu-se în felul lor la cele întâmplate. Dimineaţa îi găsi obosiţi. Fără voia lor se reîntâlniră în faţa blocului. Domnul Georgescu îi salută, traversă strada şi se pierdu pe terenul din faţa blocului. Voia să se convingă la lumina zilei, de adevărul celor întâmplate.

Găsi cu uşurinţă pivniţa unde intraseră mai întâi străinii şi apoi vecinii de la parter, dar nu văzu nicio urmă, nici de oameni şi nici de câine. Înfricoşat ieşi de acolo cu mişcări repezi, furişate, apropiindu-se spre locul de unde plecase lumina. Nimic, nicio urmă, nu părea să indice că se

întâmplase ceva.

Doar terenul uşor carbonizat, putea fi un semn de trecere a ceva ce nu putea fi încă explicat.

Domnul Georgescu se depărta grăbit.

Asemenea lucruri nu trebuiau cercetate prea mult. Ar fi râs lumea de el. Mai bine să-şi închipuie c-a visat.

DECORAŢIA

Şeful de post se dădu jos din şaua bicicletei, năduşit. Îşi scoase cascheta şi-şi şterse fruntea, cu batista mototolită şi jilăvită de transpiraţia ce-i umezise buzunarul de la spate al pantalonului Praful în care-şi înfipsese cizma, se aşternuse ca o pulbere fină până sus, pe carâmbul lustruit în fiecare dimineaţă. Tuşi, îşi drese glasul, scuipă în praful drumului făcând în cocoloş, apoi trecându-şi mâna peste mustaţa ţepoasă, bătu în poarta casei la care se oprise.

Un lătrat de câine fu singurul răspuns. Fluieră cu două degete băgate în gură, prelung flăcăieşte. Nimic. Strigă:

— Bade Antoane! Nimic.

Alese din praful drumului o piatră, cu care continuă să bată în gardul de scândură unsă cu păcură din vremuri da demult. Din când în când se oprea ascultând. Câinele lătră tot mai furios, dar bătrânul să răspundă pace.

— Nu-i acasă dom plutonier se auzi deodată vocea unui copil din vecini.

— Da unde-i măi ţâcă? întrebă plutonierul cu mirare.

— E în ţarină după buruiană, zise copilul fugind la umbra streşinii casei sale.

Plutonierul mai scuipă odată-n praful drumului, uitându-se cum se mai făcea o mărgeluşă sub dogoarea nemiloasă a soarelui. Ştia cam pe unde se ducea moşul. Nu era departe, dar pe căldura asta, nici el nu mai avea chef să-l mai caute. Avea să-i lase chemarea în poală, acolo unde poştaşul îi lăsa de obicei ziarul. În mod sigur moşul avea să-l caute, să vină. Încălecă din nou bicicleta, stârnind colbul drumului. Îşi săltă de câteva ori şezutul căutându-şi o poziţie cât mai comodă în şaua tocită de

atâta întrebuinţare, depărtându-se pe uliţa satului.

Seara bătrânul se întoarse vioi şi plin de mişcorici.

Îşi coborî desaga de pe umăr, plină cu mohor şi volbură sălbatică, culeasă din tarlaua cu sfeclă de zahăr a CAP-ului. Moşul îşi băgă degetele noduroase în cutia de ziare. Le găsi. Avea ce citi seara. „Dar asta ce-o mai fi?” se miră el de hârtia lăsată de plutonier. Înainte de a se apuca s-o desfacă, se uită jur-împrejur, de parcă s-ar fi temut să-l vadă cineva. Apoi o desfăcu chiar acolo, la poartă. Încă mai putea citi fără ochelari.

„Stimate tovarăşe.

În amintirea curajoaselor fapte de arme săvârşite de dumneavoastră, vă invităm să participaţi la festivitatea de decorare care va avea loc în ziua de… la casa de cultură a sindicatelor judeţene.

Comitetul veteranilor de război”.

O ştampilă, o semnătură şi un nume de general, era tot ce mai putea desluşi pe hârtia lucitoare, cu antetul forţelor armate.

„Prii drăcia. Şi casa cui o las? Vaca, orătăniile, porcul… Cine are grijă de ele?” cugetă el plin de obidă. S-ar fi dus cu mare plăcere, dar cu adevărat nu-şi putea părăsi gospodărioara lui. Cu ea îşi întreţinea bătrâneţile. Pensia de la cooperativă îi ajungea doar de ţigări şi de săpun. De la vacă avea laptele, smântâna şi brânza, iar de la porc jumările.

Ouăle le mai dădea profesorilor navetişti. De când rămăsese singur, moş Anton, prefera să se lipsească el însuşi decât să-i ştie pe alţii suferind.

Mai fusese chemat de câteva ori, mai ales cât mai fuseseră ruşii în ţară, dar după aceea îl uitară. Camarazii de front se prăpădiseră unul câte unul. Şi cei de la Don şi cel din Tatra. Primii fuseseră mai bătrâni şi nevoiţi să dea socoteală pentru că nu refuzaseră a merge în est. Ceilalţi au dispărut mai târziu. Ar fi fost buburos să se ducă.

Toată noaptea nu se putu hotărî. Se zvârcolise întruna, de parc-ar fi stat pa jăratec. Dimineaţa se sculă împovărat de nehotărâre.

Aruncă grăunţe la găini, bodogănind de parcă ale ar fi fost vinovate de nehotărârea lui.

Vacii îl dădu iarba adusă de cu seară, alături de un snop de strujeni cumpăraţi cu mare greutate de la IAS-ul vecin, la CAP au preferat să le dea foc decât să-l vândă. Care-au apucat de-au furat au apucat, care nu, s-au dus la IAS sau prin alte judeţe.

Vaca apucă lacomă din volbura pusă în iesle. Bătrânul o lovi cu piciorul, ciudos.

Apoi dându-şi seama că fusese nedrept, apucă găleata cu zăr şi lături, muind câţiva pumni de mălai şi o răsturnă în teica porcului, înainte de a pleca din nou la tarlaua plină de buruieni

Târziu când soarele se înălţase deasupra satului, o maşină stârnea praful gros, în grabă.

În urma ei, oamenii ieşeau pe la porţi, curioşi.

Ajunsă în dreptul porţii bătrânului, se opri într-un imens nor de praf. Fără a mai aştepta ca praful să se aşeze, portierele se deschiseră. Din maşină, cu paşi grăbiţi se năpusti şeful de post. Trase de clanţa porţi, fluieră, stârnind din nou câinele.

— Bade Antoane, bade Antoane!

Din spatele lui, şoferul îi repeta strigătul, neîndrăznind să înainteze, de teama câinelui întărâtat ce se zbătea în lanţul priponit de stâlpul cerdacului.

— Degeaba, spuse plutonierul dând cu lehamite din mâini. Plecară, speriind orătăniile de pe marginea şanţului ce străjuia drumul, prin tot sătul. După ultima casă, o cotiră pe un drum secundar, hurducăind prin făgaşe, spre tarlaua cu sfeclă de zahăr. Îl zăriră pe bătrân de departe.

Se apleca din când în când după buruieni, smulgându-le din rădăcini cu furie. Zgomotul maşinii îl făcu să-şi îndrepte spinarea şi privirile spre capătul tarlalei

Îi zări pe cei doi îndreptându-se în fugă şi se minună.

— Bade Antoane, n-ai găsit chemarea? zise plutonierul gâfâind.

Bătrânul îl privi tăcut.

— Nu spui nimic? îl întrebă şi şoferul mirat.

— D-apoi ce să zic.

— Cum ce?! tovarăşul prim m-a trimis personal cu maşina să te iau şi dumneata nu ştii ce să zici, zise şoferul uşor iritat.

— D-apoi chiar, ce să zic. Nu-mi pot lăsă nici vaca şi nici orătăniile flămânde. O să lipsesc toată ziua. Maşini nu-s, trenurile merg anapoda. Eu ce pot face.

— Cum ce? Urcă-n maşină moşule, se oferi el.

— Aşa? zise bătrânul arătând spre hainele de lucru, peticite cu mâna lui şi decolorate de soare.

— Nu mai avem timp de altele. Până la judeţ facem aproape o oră, iar adunarea trebuie să fi început, adăugă şoferul cu un fel de îngrijorare în glas.

Bătrânului nu-i venea să-şi creadă urechilor. De uimire nu mai putea scoate o vorbă. Totuşi aşa nu se putea duce. Trebuia să se schimbe.

— Lasă asta acum, îi zise plutonierul apucându-l cu hotărâre.

— Avem noi cu ce te îmbrăca acolo, încercă să-l liniştească şoferul, pornind în trombă prin mijlocul satului. În urma lor, cei ce ieşiseră pe la porţi, spuneau:

— Să ştii că l-au luat pe moş Anton.

Ajunseră în mai puţin de un ceas în spatele casei de cultură a sindicatelor, unde vreo doi bărbaţi îşi tot aţinteau privirile îngrijorate când spre uşa de unde aşteptau veşti neplăcute, când spre strada de unde sperau s-apară maşina. Când îi zăriră răsuflară uşuraţi.

— L-ai adus? zise metodistul casei de cultură către şoferul ce cobora din maşină.

— Păi cum altfel, se împăună el, deschizând uşa din spate

— Aşa?! nu se putu obţine metodistul. Cu hainele astea?!

— Las că mai găseşti tu ceva prin garderobă.

— Ce ştii tu. De când cu autofinanţarea n-am bani nici de salariu, dar da garderobă, spuse el, îndreptându-se spre uşa deschisă. Îl dădu pe mâna femeilor de serviciu şi al fetelor de la dansuri populare să-l îmbrace cu ce s-o

găsi.

Sala era plină. Se împlineau un număr de ani de la luptele de eliberare, veneau generali din capitală, şi din comitetul central.

Primul secretar era nemulţumit. Abia de putuseră depista zece veterani, şi nu se prezentase niciunul la festivitate. Câţiva erau bolnavi, unii erau plecaţi de acasă, alţii refuzaseră să vină, iar acţiunea risca să fie ratată.

Organele oficiale mai întârziară. Nerăbdarea celor din sală crescuse.

Adunarea o deschise primul secretar. În cuvântul lor generalii arătară importanţa luptei de eliberare. Niciunul nu fusese pe front, dar ştiau să povestească. În sală, pe rândul din faţă şedea bătrânul Anton. Îi dăduseră o pereche de pantofi cu talpa groasă, o cămaşă violetă, o cravată în culori vii, peste care-l puseseră un sacou alb, şifonat. Pantalonii negri arătau la fel de şifonaţi, chiar dacă erau dintr-un material ce imita pielea naturală.

Îl ridicară în picioare să-l vadă sala, apoi îl invitară la tribună.

Bătrânul abia de mai putea păşi. Pantofii îl făceau să-şi amintească de vremea copilăriei, când mergea pe picioroange. Ajunse cu greu pe scena împodobită, strânse mâna generalului, întinse mâna primului secretar şi tuturor celorlalţi de pe scenă, apoi se lăsă îmbrăţişat şi se bucură de strălucirea medaliei înfipte-n reverul hainei. Când coborî cele câteva trepte ale scenei, mai mai să se prăbuşească. Noroc că unul dintre participanţi se repezi să-l sprijine.

Când adunarea se termină, prezidiul se retrase, iar participanţii părăsiră sala nevenindu-le să creadă că au scăpat aşa de repede.

Rămas singur în sală, bătrânul privi în jurul lui nedumerit. Plecau cu toţii. Ar fi vrut să-l strige careva.

Îi era ruşine. Când rămase singur, îşi descălţă pantofii aceia ciudaţi. Cu tălpile goale se simţea mai stăpân pe picioare.

Ieşi afară, pe uşa principală. Înconjură clădirea până

ajunse în spatele ei. Se aştepta să-l găsească pe plutonier sau pe şoferul care-l adusese. Dar nimic. Abătut se aşeză pe una din treptele încinse de soare.

Mai scoase odată hârtia cu pecete prin care i se acorda lui şi numai lui înalta distincţie. Zâmbi. Deschise şi cutiuţa, în care se odihnea medalia pe un pluş vişiniu. O rază de lumină se reflectă pe chipul lui, luminându-l. Se bucură.

Oftând închise cutia. Chipul i se înnegură. „Unde mi-or fi hainele” se pomeni el căutând cu privirile spre uşile deja închise.

Aşa nu se putea duce în sat, dar nici să mai intre să le caute nu-i venea. Oftând, plecă desculţ spre autogara oraşului. Ştia că toţi aveau să caute să-l descoase văzându-l cu straiele alea ciudate, dar nu avea altă scăpare. Asfaltul îi fripse tălpile mai mult decât pământul din satul lui.

Căuta porţiunile cuprinse de umbra blocurilor înalte, dând impresia că s-ar furişa.

Ajunse la autogara îşi dădu seama că nu avea niciun ban.

„Poate găsesc vreun consătean să mă împrumute” îşi zise el încurajându-se.

Nu era nimeni. Şi-i mai era şi foame pe deasupra.

Se aşeză ostenit pe o bancă. Îi venea să-i spună cuiva păţania, dar n-avea cui. Privea la casa de bilete aşteptând să-şi zărească vreun cunoscut. Îşi dădu seama că nimănui nu-i păsa de straiele lui.

Începu să se liniştească. Nişte tineri se hârjoneau fără griji în apropierea lui. Îi privi cu drag.

Fusese şi el tânăr. Zburdălnicia lor îl făcea să se simtă puternic, ca atunci când fusese în război. Fusese ca ieri. Abia recrutase când războiul a şi început.

A trecut graniţa până la Cotul Donului. De luptat n-a prea luptat, că venea mereu în urma nemţilor. A fost şi la Odesa şi în încercuirea din Crimeea. Acolo a stat de vorbă chiar şi cu duşmanul. Nu trăgeau nici ei şi nici ruşii. Aşa făceau propagandă şi-i îndemnau să plece acasă, de parcă ar fi venit de bunăvoie.

„Tii, ce vremuri” gândi bătrânul scărpinându-şi creştetul pleşuv cu degetele boante. Tinerii îşi încetară joaca, părăsind holul casei de bilete.

Le venise autobuzul. Moş Anton rămase cu gândurile lui, cu privirile aţintite în gol. Gândurile îşi continuau drumul.

Se vedea ieşit din încercuirea de la Crimeea, fugind prin Constanţa bombardată, spre Moldova lui.

N-a mai ajuns. Întoarcerea armelor l-a prins pe drum. Românii dezorientaţi, dezarmaţi, fugeau pitulaţi prin porumbişti şi păduri spre casele lor.

Cei mai fricoşi mergeau grupaţi în jurul a câte unui ofiţer aşteptând de la el salvarea. Soldatul Anton se nimerise lângă un grup condus de un maior de stat major. Pentru a nu fi luaţi prizonieri şi dus în lagărele din Siberia, s-au declarat gata să lupte alături de ruşi, crezând că le va fi mai uşor. Dar n-a fost aşa. Erau băgaţi mereu în linia întâi, uneori chiar şi în câmpurile minate. Numai aşa se explică moartea sutelor de mii de români în câteva luni.

— Ce faci aici bade Antoane? îi întrerupse amintirile vocea directorului de şcoală.

Moş Anton îşi ridică privirile ca trezit dintr-o stare ce nu mai era a lui. Apoi faţa i se lumină. Întâlnirea cu directorul navetist, întâlnirea cu un om care ar fi putut să-l înţeleagă, era tocmai ceea ce-i trebuia.

Îi povesti haotic şi ciudat tot ce pătimise. Directorul râse eu poftă, apoi îi cumpără el însuşi biletul.

Cu sufletul împăcat, moş Anton, deschise poarta şubrezită de vreme şi de ploi. Câinele nu-l lătră dar nici nu se mai arătă în lanţul de la piciorul cerdacului. Intrigat, moşul se îndreptă spre grajd.

Nici vaca nu mai era. Dădu iute colţul casei spre coteţul porcului. Niciun guiţat.

Câteva urme de sânge închegat în iarba curţii.

Nu-şi putea închipui ce putea fi asta. Vaca putea s-o ia văcarul sau vecinul, dar porcul şi câinele… Îşi roti privirile prin curte. Nicio găină. Neînţelegând nimic, badea Anton se aşează pe treapta de la intrare, cuprinzându-şi

capul între mâini. Era copleşit. Nu putea înţelege.

Spre asfinţit, umbrele copacilor se întindeau lacome, cuprinzându-i straturile de ceapă şi de morcovi, florile şi butucii de vie. Doborât de atâtea lucruri fără de înţeles, se ridică să intre în casă. Pur şi simplu nu-l venea să creadă nici ceea ce văzuse cu ochii lui. Cutia medaliei îi frigea mâinile obosite.

Se întinse în patul desfăcut aşteptându-şi somnul. Voia s-adoarmă, să uite de toate.

Degeaba somnul nu se lăsă ademenit.

Se sculă, privi la hainele atârnate de spătarul scaunului, apoi ieşi în curte numai în cămeşoiul în care se culcase. Răcoarea nopţii nu coborâse încă din înălţimi. Ziua abia placase, iar pământul încă-şi mai împrăştia căldura culeasa peste zi în aerul nopţii. Continua să umble desculţ prin curtea atât de tăcută. „Nici măcar un cârâit de pasăre” îşi zise moşul fluierând a pagubă.

Privi la vecini. Luminile din fereşti îl spuneau că nu se culcaseră. Se duse la ei. Nimeri în plină petrecere. Aşezaţi în jurul a două mese alăturate, câţiva vecini rămaseră cu paharele în mâini. Îl priveau cu ochii măriţi de spaimă, fără a îndrăzni să mai facă o mişcare.

— Seara bună vecinilor, zise moş Anton cu blândeţe.

Vecinii îi răspunseră cu greutate, scoţând un fel de mormăit înainte de a-şi pleca privirile.

— Dar ce sărbătoriţi? continuă bătrânul de cele ce-i era dat să vadă. În calendar nu era niciun sfânt din aceia cu cruce roşie Cei întrebaţi ezitau să răspundă. Până la urmă ieşiră din muţenie şi mai codindu-se, mai poticnindu-se îi spuseră adevărul. Crezuseră că fusese luat pentru mai multă vreme. Sosirea maşinii negre, faptul că-l luaseră de pe câmp, că venise şeful de post, le dăduseră a înţelege că pe moş Anton n-aveau să-l vadă curând.

Aşa că vaca o luaseră s-o îngrijească şi s-o mulgă. Nu puteau s-o lase aşa. I s-ar fi umflat ugerul, s-ar fi îmbolnăvit. Porcul îl tăiaseră. Tocmai se înfruptau din el, iar găinile voiau să le-mpartă a doua zi. Bătrânul zâmbi, spre mirarea tuturor. Se aşteptau să-l vadă pierzându-şi

sărita. După zâmbet se lasă cuprins de un râs sănătos, nestăvilit.

— Atunci să bem, zise al abia putându-se stăpâni.

Ceilalţi ridicară bucuroşi paharele. Îi puseră o farfurie cu friptură dinainte, îndemnându-l să le povestească. După ce termină, izbucniră la rându-le în hohote de râs. Turnară din nou în pahare, reluând frânturi din povestirea lui, amuzându-se.

Îl trimiseră după decoraţie. Voiau s-o vadă, s-o pipăie, să se convingă. Damigeana o luară alături de carnea porcului, jurându-se să-l ajute s-o pregătească. Ajunşi în bătătura casei, îşi continuară cheful în cerdacul luminat de razele lunii. De decoraţie uitară cu toţii.

Trecuse mult după miezul nopţii, Bătrânul singur, luna aproape de asfinţit, îşi privea casa cufundată în întuneric mulţumit. Sărbătorise evenimentul aşa cum şi-ar fi dorit. Dacă i-ar fi chemat el însuşi poate că nu s-ar fi petrecut aşa de bine totul. Obosit se întinse în ceardac adormind. Dimineaţa razele soarelui luminau deopotrivă cutia medaliei şi faţa bătrânului mulţumită.

Din grajd mugetul vacii se îngâna cu glasul cocoşului hotărât să trâmbiţeze un nou răsărit, iar câinele-i lingea picioarele colbuite.

Maria

Din cauza arşiţei, traversele fumegau. Călătorii se întrebau: când vor izbucni flăcările? Un rest de ţigară aprins ardea cu putere sporită în atmosfera supraîncălzită. Din difuzoare izbucni moleşită o voce, anunţând sosirea trenului.

Mulţimea se îndrepta cu încetineală, formând şiruri uleioase, negrăbite să se urce-n tren.

Iar în valul mişcător, cu o valiză neagră uriaşă, se strecura privind neliniştită, o bătrânică. De parcă nu i-ar fi păsat de căldura înăbuşitoare, purta peste părul albit, o băsmăluţă colorată. Valiza îi îngreuna mişcările mai mult decât vipia moleşitoare. Din când în când o mai lăsa jos şi o târa pe roţile ce se găseau ataşate la fundul ei.

Urcată în tren se aşează în compartimentul gol,

răsuflând uşurată. Nu-i plăcea singurătatea.

— Mergeţi departe? mă întrebă ea deschis fără ocolişuri, dornică de sporovăială.

— La Constanţa, i-am răspuns sec, fără a-i încuraja pofta de vorbă.

— Înseamnă că schimbaţi la Buzău, precizează ea, ca o cunoscătoare sadea, aşteptând de la mine o confirmare. N-am zis nimic. Îmi era prea cald. Fusesem nevoit să plec, iar o călătorie pe asemenea căldură îmi era destul de neplăcută şi mai ales greu de suportat. De parcă i-ar fi fost milă de starea mea sufletească, bătrâna mă lăsă în pace.

Iar când uşa compartimentului se deschise lăsând să intre un bărbat, se bucură. Drumul lung avea să i se pară mai uşor dacă avea cu cine sporovăi.

— Mergeţi departe? îl întrebă ea pe bărbat.

— La Bucureşti nu ajung. Merg doar la Focşani. De aceea am ales personalul. E o distanţă scurtă.

— Eu merg întotdeauna cu personalul. E mai puţină lume şi mai puţin grăbită.

— Fumaţi?

— Da, dar de ce mă întrebaţi?

— Fumaţi, dacă vă face plăcere! Îmi place mirosul de tutun. Al meu nu s-a lăsat, din cauza mea. Trage din pipă numai ca să-mi facă mie plăcere.

— Bună ziua, se auzi din cadrul uşii deschise vocea unei tinere femei, întrerupându-le conversaţia.

— Bună ziua dragă, bună ziua, îi răspunse bătrâna bucuroasă la gândul de-a avea încă un însoţitor. Mai mult, o femeie avea mult mai multe de spus altei femei, decât un bărbat.

— Şi cum îţi spuneam, poţi să fumezi fără grijă, îşi continuă bătrâna gândul.

Bărbatul îşi scoase pachetul de „Start”.

— Fumaţi? zise el către bătrână.

— M-a ferit Dumnezeu, se apără ea cu amândouă mâinile, în faţa pachetului întins.

— Dar dumneavoastră? îşi continuă el invitaţia.

— Mulţumesc, nu, îi răspunse sec femeia nou venită,

deschizându-şi ostentativ o revistă în care îşi cufundă privirile.

Bărbatul îşi aprinse ţigara, trăgând cu sete câteva fumuri ce umplură compartimentul.

— Ei, aşa mai zic şi eu că merg cu un bărbat! Am mai multă siguranţă. N-am încredere în cei care n-au niciun viciu. Nu sunt sinceri.

Bărbatul îi zâmbi. Părea plină de înţelepciunea unei vieţi trăită fără niciun fel de oprelişti.

— Mergeţi la copii, la Bucureşti? întrebă el mai mult ca să-i facă plăcere, decât din curiozitate.

— Da' de unde! Merg la băi. Al meu mă trimite în fiecare an la Herculane.

Dac-ar fi fost mai tânăr aş fi bănuit că mă trimite ca să rămână cu una, dar aşa, mă trimite ca să mai scape de gura mea. Ei, maică, nu-i prea vorbăreţ. Copii n-am avut că nu i-am putut face, dar am crescut o mulţime de copii din cartier. Dacă mergi şi întrebi de Mama Maria, mă ştie întreg cartierul. Ce zic eu un cartier, o jumătate din oraş. Am legănat doctori, ingineri, şi scuzaţi-mă, derbedei, cu aceiaşi dragoste. Părinţii la serviciu şi Mama Maria cu ei. Aveam şi câte trei, patru deodată. Al meu se bucura că-l lăsam în pace. Tare-aş fi vrut să am şi eu. Câteodată plângeam ca o proastă de nenorocul meu, dar acum nu mai plâng. Uite, acum, când am plecat, toţi s-au adunat să-mi aducă ceva. Ciocolăţi, bani, tot felul de fleacuri femeieşti, rochii şi mărgele de-alea scumpe, care mai de care. Aşa fac în fiecare an. De-abia pot să le car. Dar n-am spus nimic. Georgel ar fi pus mâna pe volan şi m-ar fi dus până acolo. Dar eu ştiu că n-are cum. Cu cota de-abia poate să mă ducă la spital când mi-e rău, darămite la băi.

— Şi soţul cu ce se ocupă? o întrerupse bărbatul a cărui ţigară se stinse la jumătate din cauza tutunului cioturos, ce se încăpăţâna să ardă.

— Uite vezi, de aia al meu fumează pipă. Ia ţigările, le sfărâmă şi le arde liniştit. Şi-aşa nu mai găseşti tutun de pipă. Al meu a fost profesor, profesor la Liceul de construcţii, completă bătrâna.

Bărbatul n-o mai întrebă nimic. Îşi scoase o altă ţigară, pe care o frecă cu degete tremurânde pentru a-i înmuia eventualele cioturi. Tânăra continua să-şi răsfoiască revista, neluând seama la conversaţia lor. Căldura din compartiment devenise de-a dreptul înăbuşitoare. Mama Maria deschise fereastra, după ce-şi dezbrobodise capul, lăsându-şi părul albit în bătaia vântului şi a zăngănitului roţilor de tren.

— Tăcă-tăcă, tăcă-tăcă, uite aşa se duc şi zilele noastre. Ca mâine veţi fi ca mine.

— Cum ca dumneata? zise bărbatul ipocrit.

— Aşa ca mine, bătrână ca mine.

— Oho, aş vrea să fiu ca matale. Câţi ani ai?

— Încă puţin şi fac şaptezeci, zise ea cu nedisimulată mândrie.

— Păi cum, dumneavoastră mai adăugaţi?! Toate femeile se străduiesc să mai scadă, iar dumneavoastră…

— Dragul meu, prefer să se zică de mine, uite o bătrânică frumoasă, decât uite-o şi pe asta cum o face pe tinerica! Nu mi-a plăcut niciodată să fiu ridicolă. Mă simt mai bine când arăt ca o bătrână ce s-a ţinut bine, decât ca altceva…

Ascultam sporovăiala ei şi mă bucuram că nu mă implicasem în tainele vieţii, pe care cu atâta nonşalanţă ne-o relata. Bărbatul continua să fumeze ascultând sau prefăcându-se că ascultă cu bunăvoinţă spovedania simpaticei bătrâne.

Nu mai aveam mult până la Focşani. Bărbatul cobora înaintea mea şi presimţeam că voi deveni eu ţinta spovedaniilor pe care „Mama Maria” îl asaltase pe el. Într-adevăr, după ce trecurăm de Mărăşeşti, bărbatul se ridică, îşi luă valiza diplomat, apoi luându-şi şi rămas bun, coborî. Mă aşteptam ca să-mi adreseze un cuvânt. Dar spre norocul meu mă lăsă în pace. Bătrâna nici nu privea spre mine, cu toate că eu o priveam destul de direct.

Probabil că avea să converseze cu tânăra care-i era mai apropiată pentru astfel de lucruri. Aşteptam, fără niciun rezultat. Tânăra continua să fie tăcută. Frunzărea

cu aceeaşi atenţie paginile revistei. Strădania ei mi s-a părut curioasă la început, apoi am început să mă obişnuiesc.

Eu nici măcar asta nu făceam şi tot nu scosesem un cuvânt. Nu mai aveam mult. Trebuia să cobor la Buzău. N-aveam încotro, nu era tren direct spre litoral, iar singura posibilitate de a ajunge acolo, era cu schimbare la Buzău. Aşa că, după ce am trecut de halta Boboc m-am ridicat, mi-am luat sacoşa de voiaj din plasa de bagaje, am spus bună seara şi-am ieşit din compartiment. Nu mi-a răspuns nimeni. Intrigat, le-am privit prin geamul uşii pe care abia o închisesem. Cele două femei nu se sinchisiră. De parcă nu m-ar fi văzut. Curios, am mai deschis odată uşa compartimentului. Nicio reacţie. Am mai spus odată bună seara ba chiar şi la revedere şi, nimic! Am plecat uluit. Aşa ceva nu mi se mai întâmplase. M-am repezit la toaletă. M-am privit în oglindă. Eram eu, cel dintotdeauna. Trenul începu să încetinească. Intra în gară.

Pe coridorul vagonului, se auzi un strigăt.

— Daţi-mi, daţi-mi voie, îi este rău! Dar nimeni nu se mişcă.

„Mama Maria” voia să dea ajutor, dar nu putea trece de călători.

Faţa tânărului o zări însă atât de palidă, iar un tremur din ce în ce mai accentuat pusese stăpânire pe el, încât ea, care văzuse atâtea în viaţă se sperie. „Precis că este foarte bolnav”, îşi zise ea luptând să străbată coridorul plin de călători grăbiţi să coboare. Şi-ntr-adevăr, după câţiva paşi tânărul, scăpând geanta de voiaj se prăbuşi. Cineva scoase un strigăt de spaimă. În jurul tânărului culoarul se eliberă brusc. Toţi se fereau privindu-l cu teamă. Nimeni nu se grăbea să-l ajute. Bătrâna se apropie de el.

— Dragul mamei, zise ea ridicându-i cu o mână capul ce se lovise de linoleum. Îl privi cu atenţie în albul ochilor bănuind despre ce-ar fi vorba. Chiar dacă trupul nu-i era scuturat de frisoanele specifice, la câte văzuse ea şi din câte aflase de la viaţă, îşi dădu seama că era epileptic.

Nimeni nu-i putea face nimic. Niciun doctor măcar.

În vremea asta tânăra din compartiment, rămasă singură, îşi scoase cu precauţie capul pe culoarul aglomerat. O zări pe bătrână printre picioarele călătorilor, aplecată deasupra tânărului căzut. Înşfăcă valiza neagră cu o energie pe care nu i-ai fi putut-o bănui. Apoi se îndreptă cu iuţeală spre celălalt capăt al coridorului.

— Oameni buni, daţi-mi o mână de ajutor, se auzi glasul bătrânei. Călătorii rămaşi, se priviră stânjeniţi.

— Trebuie să-l cobor aici. Din câte spunea, aici trebuia să coboare. Ajutaţi-mă vă rog, insistă ea cu îndărătnicie.

Câţiva călători, apucară de trupul celui căzut. Bătrâna ridicând sacoşa acestuia, coborî la rându-i pe peronul plin de lume. Îl întinseră pe una din băncile de pe peron. Bătrâna îşi apropie urechea de pieptul lui, ascultându-i bătăile inimii.

Le auzi distinct, regulat. Nu-i nicio primejdie îşi spuse ea, dând să plece spre trenul din care coborâse. Dar trenul pornise, fără ca ea să-şi fi putut da seama. Îi fu frică să urce şi privi în urma trenului ce se depărta.

„Mama Maria” abia mai zări luminile aprinse din spatele garniturii. „Acum ce mă fac? Bagajele mele!” îi fulgeră prin suflet grozăvia în care intrase fără voie.

„Iaca poznă” îşi mai zise ea, lipindu-şi cu tristeţe palmele una de alta în poalele fustei uşoare de vară. Tânărul gemu. Bătrâna îl privi cu compătimire. „Eh tinere dac-ai şti…” Tânărul gemu din nou, în vreme ce „Mama Maria” se repezi la cişmeaua de pe peron să-i aducă cu baticul de pe cap, răcoarea apei strânse cu grijă de fibrele ţesăturii. Compresa trebuie să-i facă bine, gândi ea. Căldura asta-i de vină zise oftând. Merse încă o dată la cişmea, muie din nou broboada şi se întoarse vânturând-o c-o mişcare de rotaţie în aerul încins, răcorind-o cât mai mult. Apoi aşteptă. Aşteptă să-şi revină…

Călătorii treceau pe lângă ei, îi priveau şi clătinau din cap. Deodată bolnavul îşi mişcă o mână gemând. „Mama Maria” se aplecă deasupra lui, gata să-i surprindă orice

cuvânt.

— Constanţa… Maria… Constanţa… rosti cu greutate, în inconştienţa lui, tânărul.

Înduioşată, bătrâna îl mângâie pe frunte. Săracul, cine ştie ce Marie l-o fi aşteptând la Constanţa. Nu-i nimic! O să mă urc cu el în trenul de Constanţa. O să-i explic controlorului, o să-i explice şi el când îşi va reveni, căci trebuie să-şi revină, dar cel puţin fac o faptă bună. Bagajele… Mă va răsplăti cel de sus. La Herculane mă pot duce şi după aceea. Doar nu-s cu bilet. Gazdele n-au decât să mă aştepte, gândi ea luând hotărârea de a se ruga de cineva s-o ajute să se urce în trenul de Constanţa.

Găsi doi călători binevoitori. Ajunşi într-un compartiment liber, bătrâna îl întinse pe o banchetă apoi se aşeză şi, ostenită de drum, aţipi.

Noaptea se instalase de-a binelea, iar în lumina slabă de pe coridor, o tânără cu un geamantan negru imens, îşi căuta loc într-un compartiment mai liber, în vreme ce trenul se apropia de Făurei.

Sătulă de căutare, zărind bărbatul întins pe banchetă, tânăra se gândi că n-ar fi greşit dacă l-ar ruga să se scoale, să-i facă şi ei loc. Trenul încetinea. Intra în gară.

Tânăra trase de mânerul uşii. Pe bancheta de vizavi zări deodată pe bătrâna pe care credea c-o lăsase în trenul din care tocmai coborâse, la Buzău. Moţăia sau se prefăcea că doarme, pentru că la zgomotul uşii începu să se mişte. Trenul oprise.

Fără a mai deschide uşa compartimentului, tânăra se năpusti spre uşa de la coborâre. Nu avea de gând să coboare de partea luminată a gării, căci putea fi văzută. Coborî pe partea cealaltă a trenului, profitând de faptul că cineva lăsase în urmă uşa deschisă. Dintr-un salt fu jos, cu ochii aţintiţi în urmă, să vadă dacă bătrâna o recunoscuse. Trebuia să treacă mai repede de şinele de cale ferată şi să se piardă în noapte. Apucă valiza cu ochii măriţi de spaimă păşind pe şinele căii ferate alăturate, dar…

Un marfar trecu tocmai atunci în plină viteză şi tânăra dispăru sub roţi. Nimeni nu auzi strigătul de groază

al tinerei dispărută în noapte pentru totdeauna…

Când şi cât am aţipit nu ştiu. M-am trezit după un timp la zgomotul produs de închiderea uşii compartimentului. Intrase păşind timid o tânără zveltă şi graţioasă.

Întreaga-i făptură degaja un ceva, un fel de a fi ce-ţi impunea o atitudine mai mult decât binevoitoare.

— Bună seara, murmură ea închizând uşa compartimentului.

— Bună seara, i-am răspuns eu, cuprins brusc de o sfială inexplicabilă.

S-a îndreptat spre locul de la geam, în diagonală cu locul meu, de parcă şi-ar fi cerut scuze că nimerise în acelaşi compartiment cu mine.

— Permiteţi, a mai şoptit trecând prin faţa mea.

— Desigur, domnişoară. Îmi face chiar plăcere. Ştiţi, suport mai greu singurătatea, m-am pomenit minţind cu o seninătate şi un firesc pe care nu mi l-aş fi putut bănui mai înainte.

Ea se aşează ca-ntr-o plutire ciudată. Îşi strânse genunchii, acoperindu-i cu fusta lungă şi mătăsoasă. O priveam tăcut, dar în ochi cred că mi se putea citi dorinţa de a vorbi, de a comunica cu ea.

— Mergeţi departe? am îndrăznit eu într-un târziu.

— La Constanţa, spuse ea firesc, cu încrederea pe care un suflet curat o poate avea în cei din jur judecaţi după propriile-ţi porniri.

— Şi eu tot acolo, am rostit cu o bucurie nedisimulată. Sper să nu vă deranjeze prea mult compania mea. Obişnuiesc să vorbesc mult, am continuat să mint, dând glas pornirii mele sufleteşti şi nu felului meu de a fi.

— Nu mă deranjează deloc. Abia trece timpul mai repede. Atât mi-a fost de-ajuns. Am început să-i spun vrute şi nevrute, de parcă ne-am fi cunoscut de când lumea şi pământul. Iar această senzaţie punea stăpânire din ce în ce mai mult pe fiinţa mea. Cu cât conversam mai mult, cu atât aveam senzaţia că o mai întâlnisem undeva. De la o vreme îmi simţeam făptura chinuindu-se sub povara

acestui simţământ. O uşoară stânjeneală punea stăpânire pe rostirea fluentă a gândurilor mele. Curând nu m-am mai putut stăpâni şi am întrebat:

— Cum vă numiţi domnişoară?

— Maria. Dar de ce întrebaţi?

M-am gândit să-i ascund frământările mele, dar m-am trezit rostind:

— Trăiesc cu impresia că v-am mai întâlnit undeva.

Ea roşi puternic. Un tremur uşor al buzelor îi trădă emoţia.

— Şi eu cred asta, murmură ea privindu-mă de-a dreptul în ochi.

Privirea ei mă tulbură şi mă reduse la tăcere.

Trenul se oprise undeva, într-o gară, ce niciunul dintre noi n-ar fi putut spune cum se numea. Iar atunci când tăcerea noastră devenise apăsătoare, odată cu pornirea trenului, am realizat că Maria cea din faţa mea, semăna cu „Mama Maria”. Am privit-o cu spaimă aproape, dar n-am fost observat.

Nu, nu mai eram în stare să mai înţeleg nimic. Bătrânica era Maria? Era peste putinţă! Era peste puterile mele de înţelegere!

Am părăsit nedumerit compartimentul. Voiam să înţeleg, să mă liniştesc şi să judec. Pe coridor nu era nimeni. Priveam din când în când, spre locul unde era Maria. Mi-am aprins o ţigară.

O priveam şi nu mai ştiam ce să cred.

De parcă mi-ar fi înţeles gândul, Maria se ridică şi veni lângă mine. Am aşteptat-o cu nerăbdare.

Voiam să-i spun… Voiam să-i vorbesc…

Şi n-am putut rosti niciun cuvânt. Am întins mâna şi i-am atins umărul. I-am simţit trupul înfiorându-se. Nu s-a retras. Privea tăcută prin întunericul nopţii spre luminile din depărtare. Când mi-am retras mâna, am simţit că trenul îşi încetinise mersul. De parcă cineva ar fi tras semnalul de alarmă. Frecarea roţilor se prelungi ca un strigăt.

Îmi imaginam ce scântei erau sub roţi. Din şocul

frânării, Maria căzuse în braţele mele. Eu însumi era să mă prăbuşesc.

Din vagoane se auziră strigăte de spaimă. Când trenul se opri, toată lumea ieşi pe coridor

În vagonul nostru erau atât de puţini călători. Am deschis geamul. Ne oprisem undeva unde nu se zărea nicio urmă de viaţă. În lungul garniturii, aidoma nouă, călătorii îşi scoseseră curioşi capul prin geamurile deschise.

Apoi s-a stins lumina. Toate vagoanele fură cuprinse de întuneric. Se zăreau doar flăcările brichetelor sau a chibriturilor aprinzându-se în interiorul vagoanelor. Mi-am aprins o altă ţigară. Maria îşi reluă poziţia din faţa geamului. Am privit-o. Mi s-a părut că plânge. N-am îndrăznit s-o întreb. De-a lungul coridorului călătorii începuseră a presupune. Păreri diferite.

Afară acelaşi întuneric. Iar garnitura zăcea în aceeaşi nemişcare.

— Eu cobor să văd ce s-a întâmplat. Pur şi simplu nu suport să nu ştiu ce-i cu mine, am rostit îndreptându-mă spre unul din capetele coridorului.

— Vin cu tine, spuse ea cu voce tremurândă.

Mâinile noastre s-au întâlnit în întuneric. Nu trebuia să ne rătăcim, sau ne simţeam bine aşa. Era greu de spus.

Am ajuns la uşă, am apăsat pe maneta de deschidere şi am văzut că era blocată.

— Ce-i de făcut? murmură ea cu glas stins.

Şi eu intrasem în panică. Nu i-am răspuns. Am strâns-o mai tare de mână şi ne-am întors ajungând aproximativ în locul pe care-l părăsisem. Între timp călătorii se liniştiseră. Intraseră iar în compartimente, continuându-şi presupunerile.

Am aprins din nou bricheta. Ne-am găsit compartimentul, dar îmi dispăruse cheful de-a mă mai întoarce în compartiment. Fără a-i da drumul mâinii, am tras-o pe Maria după mine.

De fapt n-a trebuit să fac acest lucru. Ea mă înţelese şi dorea să mă urmeze. Am simţit acest lucru. De data aceasta ne-am îndreptat spre celălalt capăt al vagonului.

De fapt era chiar capătul trenului. Am ajuns la uşă, am apăsat clanţa şi din nou blocată. Începusem să-mi ies din fire.

— Mai încerc şi aici, am zis îndreptându-mă spre uşa prin care de obicei se trecea dintr-un vagon în altul. De obicei aceasta se închidea cu un lanţ şi un lacăt. Bâjbâind pe întuneric n-am găsit lanţul. Nu-mi venea să cred. Am aprins bricheta şi am constatat acelaşi lucru. Am tras de mânerele uşii culisante şi uşa s-a deschis de parcă toate lucrurile normale trebuiau să fie anormale şi invers. Aerul nopţii ne întâmpină liniştit. Acelaşi întuneric şi nemişcare.

— Riscăm?! am întrebat-o.

Mi-a răspuns cu o strângere de mână.

Am sărit în pietrişul ascuţit dintre traverse.

Le-am simţit duritatea în tălpi. Mi-am dat seama că înălţimea era mare. M-am întors şi i-a întins braţele. S-a aplecat şi s-a lăsat luată în braţe. Avea trupul mai încordat decât al meu. L-am simţit când s-a lipit de mine cutremurată. Pentru o clipă ameţisem. Ne-am revenit din surpriză destul de greu şi ne-am luat de mână ca la început. Apoi am ieşit dintre şinele de cale ferată cu gândul să ne îndreptăm spre locomotivă. Din când în când priveam la ferestrele vagoanelor. Întunericul lor era tulburat de licărirea vreunei ţigări. Cineva întrebă:

— Pe unde aţi coborât?

— Pe la capătul trenului, i-am răspuns laconic dându-mi seama că şi ei aveau uşile blocate.

Ne continuarăm drumul, ghicind denivelările terenului cu vârful picioarelor. Curând am ajuns la locomotivă.

— Hei! am strigat. Niciun răspuns. Am mai strigat de câteva ori fără niciun rezultat. Atunci am luat o piatră găsită pe pipăite şi am lovit în metalul locomotivei. Niciun răspuns. La lumina nelipsitei mele brichete, am dibuit treptele spre mecanic.

M-am urcat. Uşile erau blocate. Pa geam n-am zărit nimic. Am strigat din nou, lovind cu palma în sticla fierbinte. Niciun răspuns. Ea mă aştepta.

— Nu-i nimeni, i-am zis coborând.

Înţelesese fără să-i spun. Am tăcut înspăimântat.

Nu-mi puteam explica nici asta, pe lângă celelalte lucruri ce se adunaseră în sufletul meu de-a lungul zilei. Căldura ei mă liniştea. Ne-am îndreptat spre capătul trenului.

— Mergem, ne luam bagajele şi plecăm. Părăsim trenul ăsta blestemat. Trebuie să găsim un sat, o casă. Nu s-a sfârşit lumea cu asta, i-am zis cu hotărâre, în vreme ce ne deplasam spre coada trenului.

Când ajunsesem la jumătate o voce din noapte întrebă:

— Aţi aflat ceva?

Nu am răspuns. De parcă ar fi vrut să ne pedepsească pentru asta, trenul porni. Plecă la fel de brusc după cum oprise. Luminile nu se aprinseră decât după ce s-a îndepărtat mult de noi. Plecase pe întuneric, fără a ne fi putut da seama că avea să se întâmple ceva.

Ne-am privit în tăcere, fără a regreta cu adevărat pierderea locurilor şi a bagajelor. Am pornit în urma lui fără a ne spune niciun cuvânt.

Întunericul prinse să-şi îndulcească nuanţele.

Ieşise luna. Se înseninase şi un vânt răcoros cu miros de grâu copt, năvălea peste trupurile noastre înfierbântate.

O sprijineam atent. Traversele străluceau mat, în lumina lunii, ajutându-ne să le dibuim mai uşor. Mergeam fără grabă, de parcă am fi vrut deopotrivă ca drumul nostru să nu se mai sfârşească. Deodată ea se împiedică. Era să cadă. N-am lăsat-o. Am luat-o de umeri şi i-am oprit căderea. Apoi nu i-am mai dat drumul. N-am mai putut. Pur şi simplu n-am putut. Trupurile dogoreau în nemişcarea ce ne cuprinsese. Iar gurile noastre s-au întâlnit într-o minunată căutare. Ne-am cuprins în braţe cu disperarea unei minunate regăsiri. De parcă ne-am fi căutat toată viaţa. Doar nevoia de aer, ne-a făcut să ne reamintim că existăm.

Ne-am desprins din îmbrăţişare regretând. Şi ne-am continuat drumul. Strălucirea mată a traverselor ne dădea

încredere. Stăteam cu simţurile treze la orice zgomot ce l-am fi putut auzi. Dar nimic. Mergeam fără oprire sperând să dăm peste ceva care să ne poată lămuri.

Curând am început să simţim oboseala. Dacă pentru lungimea pasului meu, trebuia să-mi scurtez fuleul pentru a nu depăşi intervalul traverselor, ceea ce era destul de greu, nici pentru pasul Mariei nu era uşor. Ceasurile de mers, într-o linişte nefirească, treceau pe lângă noi fără să le simţim curgerea. Şi niciun semn de viaţă. Niciun tren care să mai treacă, niciun lătrat de câine. Alături de Maria, de tăcerea ei, mă simţeam liniştit şi mai ales puternic. Mi se părea că nu există primejdie pe lumea asta care să-mi poată pune în primejdie liniştea vieţii. De aceea continuam să merg încredinţat că nimic neplăcut nu mi s-ar fi putut întâmpla. Timpul trecea fără ca noi să ne dăm seama. Deodată, de undeva se auzi ceva ce semăna cu un murmur neclar, ca o rumoare minerală, ciudată. Ceva luminos clipi la orizont semănând cu fulgerele unei îndepărtate furtuni.

Ne-am oprit. Mâna ei tremura în căuşul palmei mele. I-am strâns-o în semn de liniştire. De acolo, de unde zărisem fulgerul, zarea începuse să se lumineze uşor. Nu se zărea de fapt nicio lumină în adevăratul sens al cuvântului, ci doar un fel de tivire ca, o ceaţă luminoasă în bezna văzduhului spuzit de stele. Părea că luna-şi primeşte lumina înapoi, din oglinda unui lac îndepărtat, cufundat într-o noapte veşnică. Nedumeriţi, ne-am continuat drumul. Trebuia să ajungem neapărat, acolo. Era singura noastră şansă de a da de viaţă şi de a ne lămuri. Cel puţin eu simţeam această nevoie de liniştire a sufletului şi nu voiam s-o înspăimânt şi pe Maria cu întrebările ce mă chinuiau şi a căror răspunsuri ar fi putut să mă facă să înţeleg ceea ce văzusem, sau poate credeam că văzusem.

Poate ajungând în zarea luminată crepuscular aveam să aflu, aveam să mă liniştesc.

* * *

Profesorul Brumaru se sculă cu o durere neînţeleasă de ceafă. „Bătrâneţea” îşi spuse el, ridicându-se, cu mişcări leneşe, din aşternutul mototolit de somnul agitat,

pe care-l avusese peste noapte. Dormea stăpânit de vise prosteşti, pe care acuma, treaz fiind, nu le mai putea povesti. O visase pe Maria luptându-se în împrejurări ciudate, cu tot felul de monştri şi extratereştrii. Pentru ce, în ce împrejurări, nu-şi putea aminti. „Asta înseamnă că trebuie să se întoarcă băbuţa mea”, îşi zise profesorul încercând o explicaţie.

Cu părul alb, la cei peste şaptezeci de ani, se arăta stăpân pe trupul lui. Fusese ceea ce se numea un bărbat bine la viaţa lui. Munca intelectuală îi menţinea vigoarea fizică până după ieşirea la pensie. Faptul că Maria nu-i dăruise copii, era pentru el o mare pierdere, pentru care ea încercase să-l consoleze printr-o grijă excesivă faţă de persoana lui. Secretul vieţii lor, care nu mai era de mult un secret pentru o bună parte din oraş era Maria. Ea veghease fericirea lui şi-a tuturor celor care au avut nevoie de ea. În cartier i se spunea de la o vreme „Mama Maria”. Ea care nu fusese niciodată mamă, se bucura ca un copil ori de câte ori cei pentru care fusese ca o adevărată mamă, veneau să o vadă şi să-i cinstească omenia.

Brumaru se îndreptă surâzând spre baia faianţată cu ani în urmă. Era sub impresia aducerilor aminte, şi a pastei de ras cu care-şi clăbucea faţa când auzi soneria. Apucă un prosop, se şterse de spumă, îndreptându-se spre uşa de la intrare. Niciodată nu ar fi primit pe cineva într-o stare ce ar fi trădat desconsideraţia. Îşi trecu la repezeală pieptănul prin păr îşi trase pantalonii peste pijama şi îşi acoperi bluza cu un halat de casă din mătase, pe care Maria i-l alesese înainte de a pleca la Herculane. Avea întotdeauna grijă să-i cumpere câte ceva, înainte de a părăsi, pentru câteva zile chiar, liniştea căminului lor.

În faţa uşii stătea un civil şi un plutonier de miliţie.

— Aici locuieşte tovarăşa Maria Brumaru? se adresă civilul cu blândeţe în glas, profesorului.

— Da, dar nu e acasă, preciză bătrânul profesor deschizând larg uşa, poftind cu un gest al mâinii pe cei doi, să-i păşească pragul casei. Bărbaţii intrară cu sfială. Sufrageria mobilată cu gust şi cu tot ceea ce poate fi

confortabil unor oameni ce-şi duc un trai liniştit. Profesorul îşi făcuse de fapt din sufragerie şi cabinet de lucru, unde chiar şi acum îşi mai pierde ore printre cărţile bogatei biblioteci cu care-şi împodobise pereţii. Se aşezară tăcuţi. Profesorul întrebător, musafirii stânjeniţi. Nu ştiau cum să înceapă.

— Dacă nu vă supăraţi, ne puteţi spune unde se află soţia dumneavoastră, acum? întrebă civilul.

— Desigur. Este plecată la băi, la Herculane.

— De mult? se interesă el.

— De câteva zile.

În fiecare an face la fel. Abia aşteaptă să plece, dar odată plecată nu stă mai mult de o săptămână.

Dorul de casă o aduce înapoi, lămuri profesorul cu liniştea firească a omului obişnuit cu tipicul celui de lângă sine.

— Aţi putea recunoaşte vreun lucru cu care a plecat? îl întrebă miliţianul cu o voce ce trăda nerăbdare şi profesionalism.

— Desigur, chiar eu am ajutat-o să-şi înghesuie toate lucrurile, în valiza neagră pe care abia am reuşit s-o închid. Plutonierul scoase din servieta de piele pe care o ţinea pe genunchi, un şirag de mărgele rupt, un batic negru cu trandafiri presăraţi într-un chenar albăstrui, ce-şi estompau stridenţele coloristice în savante asocieri vegetale armonizându-se estetic într-un cadru sobru şi elegant.

Bătrânul apucă cu mâini tremurânde obiectele, plecându-şi privirile. Înţelese că ceva neplăcut se întâmplase şi că prezenţa lor se datora acestui lucru. Recunoscu mărgelele dăruite de Silviu, inginerul crescut de ei, cu câteva zile înainte de plecare. Baticul i-l cumpărase chiar el.

Rosti sfârşit:

— Sunt ale Mariei...

Plutonierul aşteptă câteva clipe, apoi spuse:

— Din păcate s-a întâmplat un lucru nu tocmai plăcut.

— Bănuiesc, altfel nu veneaţi, zise încet, dar ferm, profesorul.

— Soţia dumneavoastră a suferit un accident.

Se pare că a vrut să schimbe trenul şi nu a fost atentă la trecerea unui marfar. A fost lovită din plin… zise civilul, oprindu-se la geamătul bătrânului. Îl văzu pe acesta cuprinzându-şi capul în mâinile tremurânde.

— Un singur lucru ne face să ne gândim că ceva nu este în regulă, zise plutonierul.

Unde aţi spus că a plecat?

Profesorul nu le răspunse. O stare de anxietate puternică puse stăpânire brusc pe fiinţa lui.

Cu ochii ficşi, privind imobilul printre firele de păr căzute pe frunte, nu mai rosti niciun cuvânt.

— La Herculane? îngână ca un ecou civilul aşteptând de la bătrân confirmarea. După un timp acesta-şi clătină capul afirmativ.

— Păi atunci ce căuta la Făurei? se întrebă plutonierul nedumerit.

Bătrânul îşi ridică privirile. Ochii prinseră a-i străluci. Apoi, de parcă brusc i s-ar fi aprins în suflet o speranţă, îi privi pe cei doi rostind:

— Poate nu e ea. Dacă astea le-aţi găsit în Făurei, nu e ea. N-avea ce căuta acolo. Din Bacău la Herculane, trece numai prin Bucureşti. Pe acolo trece de fiecare dată. Schimbă numai trenul. Poate nu e ea, ce ziceţi?

Cu o mină încurcată civilul spuse:

— Şi totuşi actele de identitate, buletinul vreau să zic, este al dumneaei. Altfel nu ştiam cine este şi nici unde stă.

— Da aveţi dreptate, conchise bătrânul gârbovindu-se brusc.

— Din nefericire nu vă putem chema la identificare. N-a mai rămas mare lucru. Numai dacă sunteţi destul de curajos.

— Desigur, desigur, murmură el ridicându-se în picioare. Desigur, desigur mai repetă îndreptându-se spre baie. Cei doi îl priviră neliniştiţi. Auziră zgomotul apei

curgând şi se calmară. Într-adevăr, profesorul intrase în baie pentru a-şi răcori capul. Se temea de un infarct. Fusese prevenit de medic de mai multe ori. I se dăduseră chiar şi calmante, pe care arareori le folosise. Acum luă o doză dublă. Se privi în oglindă şi se mustră. Dacă l-ar fi văzut Maria nu l-ar fi lăsat aşa. „Era bărbat sau ce era”.

Gândul la vorbele ei, îi făcu bine. Ieşi ceva mai stăpân pe sine.

— Trebuie să fac cele cuvenite, zise el cu vocea tremurândă, semn că nu-şi revenise pe deplin. Unde este?

— Tot ce a mai rămas, este la morga oraşului. Vă însoţim, zise civilul.

— Vă mulţumesc. Numai cât să-mi pun ceva pe mine, spuse el, părăsind sufrageria.

„E tare bătrân” păru să spună privirile plutonierului aşteptându-l. Şedeau păstrând tăcerea, apăsaţi ei înşişi de durerea acestuia păstrată cu atâta demnitate.

Profesorul se întoarse repede. Îşi pusese un sacou închis peste cămaşa albă, la care nu mai adăugase cravata, aşa cum obişnuia întotdeauna.

Ieşiră împreună. Jos îi aştepta o maşină. Drumul până la morgă îl făcură în tăcere. Cu cât se apropia mai mult cu atât agitaţia profesorului creştea.

Îşi frământa mâinile tot mai mult. Când automobilul se opri, trupul îi era cuprins de frisoane. Soarele îşi continua revărsarea peste pământul încins zile de-a rândul.

Intrară fără a mai fi opriţi de portarul spitalului.

Ajunşi în subsolul camerelor frigorifice, îl găsiră pe autopsier închizând una din uşile prin care tocmai introdusese un cadavru.

— Bună ziua, spuse plutonierul.

— Ziua bună, le răspunse plictisit acesta. Iar aţi venit?

— Da doctore. Ştiţi în problema identificării Mariei Brumaru. Cea de la Făurei. Ţi-am adus-o ieri în sacul acela…

— Ah, da… Mi-amintesc, zise el brusc lămurit.

Deschise uşa unei alte despărţituri. Scoase un sac din

pânză cauciucată.

— De fapt n-a rămas cine ştie ce. Un picior de la genunchi în jos, câteva degete şi fragmentele din îmbrăcămintea ce a mai putut fi recuperată, preciză el în vreme ce dezlega gura sacului.

Apoi, îi răsturnă conţinutul pe masa acoperită cu tablă zincată. Fragmente din ceea ce fusese odată un trup, se împrăştiară îngheţate, scoţând un zgomot sec, pe tabla curată. Profesorul scoase un geamăt, şi se prăbuşi murmurând.

— Pantoful, paaantoooful!

— Apoi nu mai zise nimic. Rămase rigid, cu ochii ieşiţi din orbite, în vreme ce plutonierul se uita la pantoful căzut laolaltă cu ce mai era în sac, pe masa zincată. Nu înţelegea mare lucru. Îl luă şi-l aşeză cu talpa întoarsă pe laba piciorului rămasă ca prin minune întreagă. Era mărimea potrivită.

Medicul, care văzuse destule în viaţa lui, se repezise în ajutorul profesorului Brumaru.

Era întotdeauna pregătit. Câteva picături tonice, avea să-i redea puterea. Îl aşezară pe scaun strângând conţinutul în sac, aşteptând efectul. Curând profesorul îşi reveni. Ceru apă. Bău un pahar întreg, răsuflă adânc, cu greutate, după care aşteptă cu privirile mirate o întrebare fără răspuns. După un timp şopti:

— Pantoful…

— Ce-i cu pantoful?! întrebă civilul.

— Nu este al Mariei!

Îl priviră stupefiaţi.

* * *

Ne-am continuat drumul în întunericul nopţii aşteptându-ne să ne apropiem de luminile întrezărite.

Dar parcă stăteam pe loc. Zarea luminată, rămânea tot atât de îndepărtată ca şi până atunci.

Mă aşteptam să văd fulgere, dar nimic.

Mă aşteptam să apară nori, care să acopere cerul spuzit de stele, dar nimic. Totul părea cuprins de o ciudată încremenire. Zarea luminată era singurul semn, că undeva

în spaţiu era viaţă, sau cel puţin aşa credeam.

— Am obosit, spuse Maria cu glas şoptit, de parcă s-ar fi jenat să recunoască acest lucru.

— Să ne aşezăm puţin, am consimţit, aşezându-mă ostenit, de parcă atâta aş fi aşteptat. Rostirea ei mă făcu să realizez că eram eu însumi obosit.

Ne-am aşezat pe şina lucioasă de cale ferată. Era fierbinte. Nu ne îndoiam că era şi curată. Trecerea atâtor roţi de tren o lustruiseră de-al lungul timpului, fără a-i da răgazul necesar oxidării. Numai faptul că de atâta vreme nu se arătase niciun tren, mi se părea curios.

De asemenea trebuia, de mult să se ivească lumina zorilor. Mergeam mai bine de patru ceasuri şi ar fi fost timpul să se lumineze de ziuă.

Dar mă rog, acestea erau temerile mele şi nu trebuia s-o sperii pe Maria.

Am cuprins-o pe după umeri. Avea trupul fierbinte.

Din când în când percepeam un tremur uşor trecându-i prin trup, însoţit de un oftat abia desluşit.

— Cum te mai simţi? am întrebat-o.

— Mai bine. Era mai greu dacă eram singură, a spus ea cu glas convingător.

„Era mai bine dacă nu coboram” mi-am zis eu în gând, fără a rosti cu voce tare acest lucru. Dar degeaba mă mai lamentam acuma. Trebuia să ne ridicăm şi să plecăm mai departe.

— Gata? am întrebat-o.

S-a ridicat fără să-mi răspundă. Cred că era foarte obosită, dar se temea să mi-o spună, de frică să n-o părăsesc, sau din dorinţa de a-mi fi alături în toată absurditatea aceasta.

Ne continuarăm drumul, călăuziţi de strălucirea mată a traverselor şi a luminii crepusculare ce tivea depărtatul orizont nocturn. La început am continuat să ne deplasăm cu aceeaşi ardoare. Câteva ceasuri mai târziu aveam să ajungem. Era imposibil ca odată cu trecerea timpului să nu se ivească zorile. Trebuia să nu ne lăsăm înfrânţi şi să ne continuăm drumul. „Numai dacă ar rezista”, îmi ziceam

privind-o cu îngrijorare. Îi lăsasem mâinile libere, pentru ca să se poată mişca mai uşor. O vedeam bine. Lumina stelelor şi a lunii îi estompa trăsăturile făcând-o şi mai frumoasă.

Am lăsat-o să meargă înaintea mea cu câţiva paşi. De parcă i-ar fi fost teamă să nu se depărteze prea mult, se opri. Am ajuns-o. Mă luă de braţ, căutându-mi sprijinul. M-am bucurat. Ne-am continuat drumul în tăcere. După câtva timp am simţit că ostenesc. Ea nu spunea nimic.

Avea o rezistenţă ieşită din comun. Am îndrăznit să-i spun totuşi.

— Ne mai aşezăm puţin?

— Da, mi-a răspuns aşezându-se în acelaşi mod ca în popasul anterior.

Şinele de cale ferată erau mai fierbinţi.

Părea că odată cu trecerea timpului, fierul acumulase căldura lunii şi a stelelor. Numai că zorile se încăpăţânau să nu apară, deşi trecuseră atâtea ceasuri. Mi-am privit ceasul. Mergea.

Se făcuse aproape ora 8. Deasupra noastră era acelaşi cer înstelat şi aceeaşi lună. Mai mult, mi-am dat seama că poziţia lor rămăsese neschimbată.

Începusem să fiu cuprins de panică.

Atâta nefiresc, devenise apăsător, ameninţător chiar.

— Pornim? zise ea cu glas liniştit ridicându-se.

„Oare dacă ar fi ştiut că mie însumi a început să-mi fie teamă, cum ar fi reacţionat? Ar fi rămas lângă mine?”

Ne-am ridicat, şi am pornit din nou, cu îndârjire furioasă în pasul nostru, încercând din toate puterile să înghiţim blestematele distanţe până la lumina ce se încăpăţâna să rămână depărtată.

* * *

Profesorul Brumaru ieşi din subsolul clădirii clătinându-se. Efectul picăturilor fusese salvator. Cei doi îl însoţiră până la intrarea în policlinică. Nimeni nu scotea niciun cuvânt. Se urcară în maşina încinsă de soare, cu mişcări de somnambuli. Nimănui nu-i venea la îndemână să deschidă o fereastră spre cele întâmplate.

Stânjeneala pusese stăpânire pe toţi, deopotrivă. Maşina îşi continua drumul prin aerul fierbinte, mirosind a asfalt şi a oraş încins. Trecură prin centrul oraşului aproape pustiu la acea oră, spre sediul miliţiei municipale. Tăcerea continua să le fie tovarăş de drum. Abia când intrară în biroul plutonierului fu izgonită. În cameră se mai aflau trei birouri, din care numai unul era ocupat de un sergent major ce se chinuia cu o maşină de scris.

— Te-a căutat şeful, îi spuse sergentul, plutonierului de cum îl văzu intrând.

— Bine, o să mă duc imediat ce termin. E urgent?

— Nu ştiu, zise acesta continuând să-şi caute literele în tastatura maşinii.

— Luaţi loc, se adresă civilul bătrânului, luând el însuşi un scaun.

Profesorul se aşează taciturn.

— Va trebui totuşi, să încheiem un proces-verbal. Actele sunt în fond ale soţiei dumneavoastră, iar legea ne cere să întocmim o serie de formalităţi, zise plutonierul pe ton de scuză, continuând să scoată din sertare tot felul de formulare.

Apoi începu să le completeze cu un scris caligrafic. Profesorul fu invitat să le citească şi să le semneze. Le semnă fără a le mai citi.

Când toate actele fură întocmite civilul se ridică în picioare, ca pentru a-şi lua rămas bun.

— Ne pare rău, sincer ne pare rău. Au rămas prea puţine indicii materiale pentru a putea continua cercetările. Să zicem că aveţi dreptate, că pantoful nu este al soţiei dumneavoastră, dar faptul că nu a venit până acum, poate fi un indiciu că s-a întâmplat ceva, ce din nefericire, v-am adus la cunoştinţă. De-am fi avut măcar… eh, dar ce să mai vorbesc, se abţinu deodată civilul văzând paloarea ce se aşternea pe faţa bătrânului profesor.

— Domnule profesor, continuă el, vă rog să ne credeţi că sincer ne pare rău. Din păcate nu avem alte mijloace de cercetare. Dacă ştiţi alte amănunte, vă rog nu vă descurajaţi. Cereţi-ne eventual ajutorul. Vom fi alături de

dumneavoastră în orice împrejurare. Deocamdată vă rog să primiţi sincerele noastre regrete. Dacă doriţi puteţi incinera ceea ce v-a arătat. E omeneşte să vreţi acest lucru. V-am eliberat şi cele necesare în acest sens, zise el întinzându-i nişte hârtii.

Profesorul se ridică, întinzând mâna cu greutate după ele. Se gârbovise, iar pe tenul livid se ghiceau eforturile făcute pentru a fi stăpân pe sine.

— Vă oferim maşina noastră, zise civilul deschizându-i uşa.

— Vă mulţumesc, zise bătrânul, lăsându-se condus până la maşină.

Ţinea în mână hârtiile şi tot nu-i venea să creadă că i se întâmplase o asemenea tragedie. În adâncul sufletului, îndoiala se transforma treptat în speranţă. „Pantoful nu e al ei” continua să se repete în adâncul fiinţei lui. „Nu e ea. Ea nu putea să-mi facă aşa ceva” se trezi el murmurând de parcă ar fi vrut s-o scuze. Şoferul îi auzise murmurul nedesluşit. Îşi întoarse privirile către el:

— Aţi spus ceva?

— Nu, nu. Nimic… preciză cu greutate, reintrând în muţenia de mai înainte.

Curând ajunseră în faţa blocului. Coborî din maşină strângând mâna şoferului. Paşii îl purtau aproape fără voie spre apartamentul pustiu.

* * *

După acele ceasornicului mergeam de mai bine de zece ore. Îngrijorarea mea devenise de-a dreptul o povară. Îmi simţeam capul plesnind de gânduri care mai de care de neînţeles. Cerul continua să fie nemişcat. Stelele rămăseseră în acelaşi loc, luna lumina cu aceeaşi intensitate traversele căii ferate, iar lumina din zare, la fel de îndepărtată.

Ne continuam drumul în tăcere. Eu din ce în ce mai greu, Maria la fel de hotărâtă ca la început.

Mărturisesc sincer că tenacitatea ei a început să mi se pară suspectă. Mă surprindeam adeseori, privind-o altfel decât o privisem până atunci.

Deodată, când aproape că nu mai suportam să tac, am observat că strălucirea şinelor de cale ferată în bătaia lunii se estompa brusc. Alarmat mi-am dat seama că şinele dispăruseră. Ne-am oprit nedumeriţi. De pe ultima traversă pipăiam cu privirile, ba chiar şi cu tălpile pantofilor, fără niciun folos. Se sfârşise. Nici urmă că ar fi fost măcar vreo cale ferată. Dar trenul?

O cărăruie destul de mare continua în faţa noastră, să ne arate că totuşi mai putem să ne continuăm drumul.

Ne-am aşezat pe această ultimă traversă fără teamă că ne vom păta hainele cu gudronul specific.

— Şi trenul? am murmurat a întrebare mai mult pentru mine, decât pentru ea.

Am privit-o uluit.

— Care tren? o auzii pe Maria spunând. Am privit-o uluit

— Cum care tren?

— Care tren băiatule? îmi zise ea cu glas schimbat.

Am tăcut. Am tăcut şi n-am mai putut rosti niciun cuvânt. Mâinile-mi căutau un punct de sprijin în pietrişul fierbinte, mereu tot mai fierbinte.

De parcă voiam să mă frigă, să mă trezească.

Dar nu, dimpotrivă. M-am cufundat tot mai mult în bezna nopţii. Am apucat să-i mai rostesc o dată numele.

— Maria…

Am zărit-o aplecându-se îngrijorată deasupra frunţii mele. Avea chipul blajin, plin de compătimire pentru starea în care mă aflam. Apoi m-am mai ştiut nimic. Imaginea chipului ei înconjurat de stelele văzduhului, a fost ultima legătură conştientă cu mine însumi.

* * *

Bătrâna privea consternată. Nu înţelegea nimic din toată bolboroseala tânărului. Se vede că m-am înşelat. Nu-i numai epilepsia. Ar fi trebuit să-şi revină de atunci. Şi mereu mi-a rostit numele.

Sau, mă rog, nu al meu, ci al celeilalte Marii. Doamne cât e de bolnav. Dar oricum nu-mi pare rău! Ce s-ar fi făcut fără mine îşi mai zise ea gata să mai surprindă ceva din

delirul celui ce dădea semne că-şi va reveni din lunga-i cădere.

Şi într-adevăr, nu multă vreme după asta, tânărul deschise ochii de-a binelea.

— Ei, te-ai trezit? îl întrebă cu nedisimulată bucurie Mama Maria.

Tânărul se ridică anevoie în capul oaselor, fără a-i răspunde. Privi buimăcit în jurul lui. Îşi ridică privirile spre plasa de bagaje. Se linişti. Sacoşa era la locul ei. Îşi duse mâna la fruntea umezită de atâtea comprese, neînţelegând prea bine ce i se întâmplase.

— Unde mă aflu? rosti el cu privirile rătăcite spre geamul acoperit de întunericul de afară.

— Tu băiete, te afli pe drumul cel bun. Mai avem puţin şi coborâm, la Constanta. De mine-i mai rău, zise bătrâna oftând. În loc să ajung la Herculane, uite unde merg, mai adăuga ea.

Am privit-o îndelung. O văzusem aievea prin tot ce trecusem. Eu eram tânărul care o chinuise fără voia lui şi numai eu eram vinovat de cele întâmplate.

— Vă rog să mă scuzaţi, am îngăimat ruşinat de buimăceala mea, ce nu-şi mai avea nicio justificare atâta vreme cât redevenisem eu însumi.

Ea îmi zâmbi înţelegătoare. Surâsul ei blajin mă făcu să răsuflu uşurat. Nu mă condamna.

Am privit din nou spre plasa de bagaje.

— Dar valiza? m-am trezit întrebând-o.

— Eh, o să merg la Bucureşti. Probabil că acuma o fi la biroul de bagaje pierdute. Am păţit aşa ceva c-o umbrelă, zise ea forţându-se să pară indiferentă. Important este ca tu să ajungi la Maria, la Constanţa, zise ea zâmbindu-mi şăgalnic.

Am roşit şi am rostit totuşi:

— Care Marie?

— Las că ştii dumneata care. Toată noaptea ai pomenit-o. Poate şi de asta nu-mi pare rău că te-am ajutat. Mai greu îmi va fi să mă întorc acasă. Că de băi nu mai poate fi vorba, zise ea înveselită.

— Ba o să mergeţi şi la băi, m-am grăbit eu s-o asigur. Iar pe Maria, pe Maria, o s-o cunoaşteţi când coborâm. Mă aşteaptă în gară. Mâine ne ducem la ofiţerul stării civile, m-am destăinuit de parcă-aş fi vrut să mă încredinţez eu însumi de adevărul spuselor ei

Nu trebuia s-o indispun pe această bătrână simpatică, cu neîncrederile mele. Dacă ea spunea că există o Marie, poate că aşa a fost. Eu nu-mi aduceam aminte de nimic. Iar durerea de cap mă obliga să fiu conciliant. Iar despre Maria, ah da, despre Maria parcă începusem să-mi amintesc ceva. Putea fi oare adevărat ceea ce mi se întâmplase? Putea tot atât de bine să mi se fi năzărit. Odată cu liniştirea durerilor din ceafă, imaginea ei devenea tot mai clară.

— Şi ea ştie de boala dumitale? îmi întrerupse ea gândurile.

— Nu. Care boală? am întrebat-o eu nedumerit.

— Că doar nu e prima dată când păţeşti aşa ceva, zise bătrâna cu voce tainică.

— Vă jur că nu ştiu ce mi s-a întâmplat. N-am mai păţit aşa ceva niciodată, m-am grăbit eu s-o asigur cu toată sinceritatea.

M-a privit lung, contrariată de ceea ce-i spusesem. Apoi am simţit asta, m-a crezut.

M-am bucurat în sinea mea, pentru că era adevărat. „Mama Maria” fusese alături de mine, un străin pentru ea, la fel de bună ca Maria mea. Şi singura răsplată pentru aceasta, era se fac părtaşă şi la bucuriile vieţii mele, nu numai la necazuri. Dacă Maria exista trebuia s-o bucur şi pe ea.

De parcă mi-ar fi ghicit gândurile, bătrâna îmi zâmbi, liniştindu-mă.

Întunericul nopţii începu să se destrame.

O geană de lumină, prinse a se deschide la orizontul îndepărtat. Am deschis geamul. Răcoarea dimineţii îmi făcea bine. Obosită „Mama Maria” mă privea mulţumită.

* * *

Când bătrânul profesor deschise uşa apartamentului,

auzi apa de la bucătărie curgând şi zgomot de farfurii aşezate în chiuveta smălţuită. Nu-i venea a crede. Lăsă uşa de la intrare deschisă. Paşii îl purtară spre bucătărie. Ochii îi ieşiseră din orbite zărind-o.

— Tu aici? îngăimă el înainte de a se prăbuşi. „Mama Maria" întoarse capul zâmbind, pentru ca imediat după aceea, zâmbetul să-i îngheţe, transformându-se în spaimă şi îngrijorare.

Îşi scutură mâinile de apa rece şi se îndreptă spre bărbatul căzut. Încerca să-l ridice. Era greu, dar nu peste puterile ei. Reuşi să-l târască pe canapeaua din sufragerie. Îi scoase haina şi îi ascultă inima. Bătea nebuneşte. Alergă spre dulapul cu medicamente. Picăturile de valeriană nu-i puteau fi administrate. Gura bătrânului profesor era încleştată… Atunci îşi căută cu febrilitate seringa. Trebuia să-i facă injecţia.

Mai fusese în situaţia aceasta, iar ea ştia ce trebuia făcut.

Nu-i mai ardea de sterilizare. Fusese încuiată bine în cutia metalică. Nu era timp s-o sterilizeze din nou. Trebuia să rişte. Îi suflecă mâneca braţului, îi căută vena şi-i înfipse acul.

Apoi se aşeză să-şi tragă sufletul aşteptând efectul injecţiei. După zgomotul ce-i pătrundea în apartament, îşi dădu seama că uşa rămăsese deschisă. Se îndreptă s-o închidă. Pe hol zări hârtiile, pe care soţul ei le ţinuse în mână.

Le ridică, îşi luă ochelarii, apoi pe măsură ce le citea, o spaimă cumplită o cuprindea:

— Dumnezeule, ce tragedie! Certificat de deces pentru mine?! Ce s-o fi întâmplat? bâigui în neştire.

Apoi brusc începu să găsească explicaţia.

„Desigur, păi cum altfel? Ce grozăvie! Cine şi-ar fi putut închipui? Deci hoaţa a fost lovită de tren. De aceea a ieşit val vârtej din compartimentul în care intrasem cu tânărul acela.

Dar cum puteam să-l las?

Cine ar fi putut bănui că era atât de bolnav. Aproape

tot timpul delira. Şi eu ca o proastă m-am luat după el. Dacă moare al meu... Doamne, asta să-ţi fie răsplata pentru binele ce am făcut?

Nu trebuia să cobor la Buzău. N-ar fi murit, e adevărat. Dar oricum e prea târziu să mai regret.

Trebuie să am grijă de el, zise ea lăsând hârtiile să cadă pe masa din sufragerie.

Pe canapea, bătrânul Brumaru începu să-şi revină. Maria răsuflă uşurată. Cu paşi repezi se mişca încoace şi-ncolo, pregătind câte ceva.

Îi puse pe frunte o compresă rece. Profesorul tresări şi-şi deschise ochii.

— Eşti aici, murmură el cu vocea obosită.

— Desigur, dragul meu, desigur, se grăbi ea să-i răspundă.

— Deci am avut dreptate. Pantoful nu era al tău…

— Lasă asta, fii liniştit, se grăbi ea să-l potolească dându-i paharul cu picături tonice.

Îl susţinu, ajutându-l să-şi ridice capul şi să soarbă conţinutul paharului. Apoi îl văzu cum aţipeşte zâmbind. Se bucură ca atunci când o sărutase prima dată.

RĂZBOIUL MUŞTELOR

Peste apa Moldovei, la intrarea târgul Romanului avea un pod cu arcade din fier şi beton, treceau în trap nervos cai trăgând la căruţe de tot felul. Într-o căruţă, cu doi boi la jug, mergând domol, trecea un bătrân pe o grămadă de pepeni.

În urma lui, căscând gura uimit de eleganţa trăsurilor ce treceau pe lângă el, mergea un tânăr care ce părea să nu-l lege nimic de moşneag şi de pepeni, poate doar recunoştinţa că fusese adus gratis pe grămada de pepeni.

Căci acesta era adevărul. Când moşneagul ieşise din Başta tânărul mergea istovit din cale afară, de-abia mai târându-şi picioarele, iar moşu-l lăsă să se urce-n căruţă peste grămada de pepeni răcoroşi. Nu prea-i venea bine unui bătrân să meargă singur la drum, pe lângă pădurea de plopi de sălcii şi de salcâmi din zăvoiul cel mare. Era vreme de război şi se zvonea că mulţi dezertori s-

ascundeau în întunericul pădurii, apărând unde nu te-aşteptai, lăsându-te doar cu izmenele pe tine. Ş-apoi mai avea cu cine schimba o vorbă.

— Mergi departe nepoate?

— La Roman tăicuţă.

— Apoi suie colea în spate, că n-oi boşorogi boii dacă te-oi lua şi pe dumneata.

— Mulţumesc tăicuţă, îi zise tânărul cu glas obosit şi se urcă pe loitre lăsându-şi picioarele să atârne. Plăvanii porniră. Tânărul tăcea. Iar moşului nu prea-i venea la-ndemână să-i dea sămânţă de vorbă.

Parcă-i părea rău că-l luase. Şi pentru ca să spargă odată tăcerea moşu-ntrebă:

— Vii de departe?

— Da, răspunse tânărul scurt, semn că ori era prea obosit, ori n-avea chef sămânţă de vorbă. Bătrânul nu se lăsă biruit.

— Cum te cheamă?

— Adrian.

— Eşti de pe la noi?

— Nu! îi răspunse tânărul.

— Ai ceva treburi la târg?

— Aşa şi-aşa… Şi cum bătrânul n-avea ce să-l mai întrebe, îl lăsă în pace.

Apoi, pentru ca să-şi dezmorţească picioarele, se dădu jos din căruţă, alergând uşor.

— Ai fost bun tăicuţă că m-ai luat. Puteai să mă laşi pe drum. Ai suflet bun. Te-aş răsplăti cumva, dar nu prea am cu ce tăicuţă.

— Lasă, lasă dragu’ moşului zise acesta îmbunat. Poate că ţi-or trebui banii în altă parte. Eu mulţumesc lui Dumnezeu să fac ceva parale cu harbujii ăştia, dacă m-ar lăsa în pace şi nu mi-ar rechiziţiona căruţa. Am auzit că aşa stau lucrurile de când s-a apropiat frontu.

— N-ai teamă tăicuţă că n-or fi ai noştri chiar aşa de strâmtoraţi încât să-ţi ieie căruţa. Că doar cu ea te mai urneşti şi dumneata dintr-un loc în altul. Şi-apoi nemţii sunt încă departe. N-au cum să treacă tocmai pe-aici. Fii

liniştit.

— Să te-audă dumnezeu zise bătrânul.

— Dar ce ai în pachetele acelea, întrebă bătrânul deodată.

— Păi ce să fie. Cărţi. Am câteva cărţi şi nişte aparate făcute de mine-i răspunse tânărul zâmbind.

— Ce faci cu ele? Ţi-aduc vreun folos?

— Îmi aduc tăicuţă, mi-aduc. Tot ce-i scris pe lumea asta are şi părţi bune şi părţi rele. De cele bune trebuie să ne folosim, iar de celelalte să ne păzim. Eu de mic am tot buchisit. Şi-acum, dacă tot nu sunt la război, ce să fac. Mă mai uit din când în când pe ele.

— Apoi de ce nu eşti? Că eu am 4 feciori pe un ştiu unde. Dacă regele mi i-a cerut pe toţi, pe toţi i-am dat.

— Dar tatăl meu n-a făcut aşa. A dat bani în dreapta şi-n stânga şi m-a scăpat. Că dacă n-ar fi făcut aşa poate eram şi eu acum mort glorios prin vreo tranşee.

— Ah, aşa-zise bătrânul cu miez.

— Şi-acum ce faci?

— Învăţ, tăică. Învăţ.

— Ce poţi să înveţi atâta. Că doară văd că eşti destul de mare. Nu mai eşti de vârsta şcolarilor.

— Apăi omul cât trăieşte, învaţă tăicuţă. Eu de pildă învăţ cum să fac nişte prafuri. Apoi văzând că bătrânul n-a înţeles nimic adăugă. Adică să vezi dumneata învăţ cum să fac doctorii pentru bolnavi, tăicuţă. La care bătrânul se lumină.

— Aha, eşti spiţer care va să zică.

— Cam aşa ceva.

Ajunşi aproape de moara lui Rollic, tânărul, după ce mulţumi, se îndreaptă spre centrul oraşului.

Adrian reuşi cu greu să găsească un loc unde să-şi odihnească trupul obosit. Sute de refugiaţi i-o luaserănainte. Până la urmă-şi află un loc în casa unui preot care îl găzdui într-o cămăruţă, ca o chilie.

Uşor de recunoscut după graiul oltenesc, refugiaţii se plimbau pe străzile Romanului. Alimentele se găseau din ce în ce mai greu. Moara lui Rollic măcina din ce în ce mai

rar. Şi peste tot o mare de muşte şi de păduchi. Tânărul se învârtea nerăbdător în cămăruţă cât o chilie. Părea frământat, şi neliniştit în agală măsură.

După ce-şi făcu rost de mâncare tot prin bunăvoinţa preotului, se îndreptă spre malul Moldovei. Umbla de ici colo pe mal al apei adunând pietre albe, sfărâmicioase. Ajuns în chilie s-apucă să le sfarme până le prefăcu într-o pulbere. Apoi scoţând din bagajele cu care venise tot felul de eprubete, flaconaşe, tuburi şi alte minunăţii, trecu praful prin ele.

Din când în când adăuga câte ceva, şi după ce amesteca totul cum se cuvine mai combina în fel de fel de recipiente amestecurile. Unele se înroşeau, altele se albăstreau, dar nici unele nu-l mulţumeau. Şi-atunci arunca totul în fundul curţii într-o groapă de gunoi veche şi pleca după alte şi alte pietre. În fiecare zi altele. Preotul îl iscodea din când în când cu câte-o întrebare. Dar în afară de faptul că tânărul căuta nişte leacuri pentru răniţii de pe front nu putuse afla nimic altceva. Şi pentru că-l pasionase cândva spiţeria începu să-i aducă el însuşi toate pietrele găsite de el şi prietenii lui. Într-o zi, un amic îi adusese preotului o piatră ciudată. Destul de sfărâmicioasă cu tot felul de dungi prin ea, era o piatră cum nu mai avusese prietenul lor până atunci. Adrian luă piatra în mână şi două zile nu mai ieşi din camera lui. A treia zi, ieşi la lumina zilei, palid şi obosit.

— Ei, ce-ai găsit? îl întrebă popa curios.

— Din nou, nimic, părinte. Am încercat totul în fel şi chip dar n-am găsit nimic. Apoi întristat, înfulecă în grabă nişte roşii cu mămăligă rece, aduse de popă şi se întinse, aşa îmbrăcat cum era, în patul tare, pe o saltea de paie pe dânsul adormind. În somn se văzu într-un spital de campanie printre răniţi. Şi se făcea, că ţinea în mână un flaconaş din care turna câteva picături fiecărui bolnav ce-i întindea paharul. Apoi după ce bolnavul înghiţea cu lăcomie licoarea se făcea că în spatele lui creşteau văzând cu ochii aripi. Şi nu două aripi ca la îngeri. Nu. Fiecărui pacient îi creşteau câte patru aripi de fiecare parte a

trupului, cu care-şi lua zborul pe uşile şi geamurile deschise-ale spitalului. Doctorii s-amuzau, iar infirmierele râdeau bătând din palme ca nişte copile, în vreme ce bolnavii se ridicau tot mai sus spunând:

„Mulţumim domnule doctor… Mulţumim…”

Şi dispăreau.

Înspăimântat, Adrian se trezi. În cameră zbura zăpăcită o muscă mare şi grea. Se izbea de pereţi şi de geamuri ca o nebună. Adrian se uita la ea amuzat. Iar când aceasta-i vărsă una din eprubete pe masă se supără. Luă la întâmplare o carte şi aruncă după ea într-un moment când musca se oprise din zbor.

N-o nimeri. Şi musca porni iarăşi să zboare nebuneşte. Plictisit, Adrian îi deschise geamul lăsând-o să plece. O privi cum se depărta greoaie, minunându-se de dimensiunile ei. Nicicând nu mai văzuse una la fel îşi aduse aminte că tot din cauza unei muşte ce i se păruse cândva mare, îşi pierduse prietena. Desenau ceva împreună. Şi când o muscă greoaie pătrunse-n încăpere el o prinse în pumn.

Apoi ducându-se cu ea în pumn la prietena sa, desfăcu pumnul brusc cu gândul s-o sperie.

În palma desfăcută, sub ochii uimiţi, Adrian văzu o cu musca ceva mai vioaie ce-şi lua zborul lăsând în urmă o grămăjoară bălbuie-albicioasă de larve. Şi cum acestea se mişcau într-un gel vâscos prietena lui se înecă, şi vomă. De-atunci s-ocoleau potopiţi de jenă.

I-a despărţit şi războiul, lăsându-l pe fiecare cu durerile şi bucuriile sale. De-aceea, acum, Adrian nu-şi mai puse mintea c-o muscă cu adevărat mare.

Enervat de amintirea acestei întâmplări luă conţinutul din recipiente, aruncându-l ca de obicei ori în groapa din grădină. Apoi după ce spălă totul şi se curăţă în fugă, se culcă la loc. De data asta dormi fără vise.

* * *

Se deşteptă când soarele era la amiază. Cum deschise uşa cum simţi în nări mirosul prăjelii din bucătăria părintelui.

Înghiţind în sec, se îndreptă spre poarta ce dă spre strada. Ajuns în mulţime, îşi afundă adânc mâinile în buzunare, pornind fără o ţintă precisă.

Îl ustura creierul da-atâtea formule căutate şi studiatendelung pe băncile facultăţii de medicină de la Berlin. Acolo găsise el sprijin şi îndrumare pentru primii paşi în chimie.

Şi-acum… Acelaşi popor, pe care-l stimase şi-l preţuise pentru oamenii săi, acelaşi popor invadase Europa. Aproape că nu-i venea să creadă. Ba când era la Berlin şi începuseră primele conflicte, avusese o deosebită plăcere să se felicite că era dintr-un popor atât de ambiţios. Iar acum? Acum lucrurile căpătaseră o altă înfăţişare. Şi zecile de refugiaţi pe care-i întâlnea pe stradă îl treziseră dureros la realitate.

Oare acelaşi popor stârnise atâta groază şi teroare? Nu. Nu credea nici în ruptul capului că printre soldaţii fioroşi al Kaiserului s-ar fi putut număra şi colegi din facultate. Era prea mult. Şi nu era drept pentru el şi pentru oamenii aceia să-i înjosească. La mijloc trebuie să fi fost cu totul alte probleme, alte interese. Intelectualii nu puteau avea nimic de împărţit, şi nici de câştigat, de pe urma subjugării altora. Şi după cum îşi amintea că spuneau la întrunirile lor, nu poporul era acela care dorise războiul. Ce-aveau intelectualii şi poporul că un prinţ austriac fusese ucis la Sarajevo. Ba din câte-şi amintea că spuneau socialiştii, pe toţi monarhii aveau să-i aştepte aceeaşi soartă. El nu era convins de asta. Şi nu-l interesa nici starea materială. Ai lui aveau o moşie destul de mare în Oltenia, de se putea descurca întreaga familie, chiar dacă el studia peste graniţe. Iar dacă-ntr-o zi n-avea să mai aibă nimic, nu-l durea de loc…

Liniştit parcă de propriile-i gânduri, nici nu-şi dădu seama că a ajuns pe malul apei Moldovei. Un zăvoi des se întindea de-o parte şi de alta a râului. Lăstarii încâlciţi îi împiedicau înaintarea. Tot mai spera să poată găsi leacul. Cu toată foamea ce-l chinuia, continua să înainteze prin hăţişul sălbatic.

Deodată simţi în nări miros de tutun. S-opri în loc. Cine putea să fumeze tocmai în hăţişurile astea? Cuprins de curiozitate înainta precaut. Auzi nişte glasuri. Vorbeau încet de nu se putea desluşi ce şi cum. S-apropie şi mai mult. Păreau să fie cel puţin trei persoane. Păreau că se ceartă. Un vreasc uscat ţipă ascuţit sub povara tălpii. Glasurile-ncetară subit, apoi hăţişul se mişcă înaintea lui şi din el ţâşni un om. Un om necunoscut. Se priviră o clipă nedumeriţi.

Un altul sosit în salturi îl lovi în moalele capului. Mai auzi ca prin vis cum cel care-l lovise în cap doborându-l, îi spuse celuilalt.

— Vezi dacă a fost singur.

Şi totul se cufundă în tăcere. Căzu.

* * *

Din bucătăria părintelui, mirosul slăninei prăjite se răspândea fără milă în curte. Câţiva copii vagabonzi înfometaţi se uitau printre ostreţele gardului.

Muştele bâzâiau neîncetat sâcâindu-i.

Alungate lăsau locul vacant altora. Aşezat la masă părintele muia cu zgârcenie o felie de pâine neagră în grăsimea puţină din fundul tigăii. Câteva bucăţele sfrijite de şuncă, se zbăteau anemice, între o întingere şi alta. Părintele intenţionat le tot amâna să le-nghită. Muştele-l bâzâiau enervându-l.

Dar orice-ar fi făcut nu putea scăpa de ele. Deodată o muscă mai altfel decât celelalte i se aşeză chiar pe felia de pâine ce da s-o ducă la gură. Furios el o goni.

Musca porni buimacă lovindu-se de pereţi. Şi el muşcă supărat, furios, luându-şi cu degetele şi o jumară.

Atunci o altă muscă veni aterizând obosită-n tigaie.

Era cu mult mai mare decât cel mai mare bărzăune pe care-l văzuse vreodată. Era cât un cărăbuş.

— Aţi crescut de când vă hrăniţi cu cadavre! mormăi popa şi, o luă din grăsime strivind-o sub călcâi. Apoi începu să mănânce uitându-se cu ochii-n tavan. Văzu încă vreo câteva muşte la fel de mari, ce umblau ca bezmetice prin casă. Furios băgă tigaia-n dulap, mai ales că-şi

sfârşise felia de pâine, şi deschise uşa să le alunge afară. Dar degeaba. Oricât se lupta cu ele, fie din cauza mărimii lor, fie din alte motive, nu reuşi să le scoată.

Atunci, închise uşa hotărât şi spunând în gând. Doamne iartă-mă!... porni la atac cu un ştergar mare şi greu făcut parcă anume să le strivească. După o luptă aprigă, deşi strivise câteva muşte, când s-aşează să se uite văzu că altele mai mari le înlocuiseră. Pierindu-i cheful de odihnă porni atacul şi mai furios. Iar numărul lor parcă creştea. Nici nu mai ştia câte doborâse când îl strigă un vecin cu glas ridicat:

— Părinte, părinte, sunteţi acasă? Şi neprimind pe dată răspuns, dădu buzna în bucătărie zicând:

— Au năvălit muştele.

— Ce muşte, care muşte, se-ntrerupse părintele-obosit.

— Nişte muşte mari cât nuca părinte. Zău că nu te mint, adaugă el văzând uimirea pe faţa acestuia.

Popa sfârşit lăsă braţele să-i cadă zicând:

— De-o oră mă lupt cu ele. Ce-i drept, unele sunt ceva mai mici! adăugă arătându-i vecinului tavanul cu mâna.

— Ce spuneţi părinte, sunt mai mari decât ale mele.

Popa rămase trăsnit. Într-adevăr erau mai mari decât cele de la-nceput. Cu mult mai mari. Neştiind ce să mai spună, ieşi în curte. Pe stradă oamenii s-adunaseră în grupuri.

Gesticulau aprins. Doar în partea lor muştele mari veneau de nu se ştia de unde sâcâindu-i. Şi s-auzea zgomotul aripilor străbătând văzduhul în zbor. Dar lucru ciudat era că mereu creşteau. Iar odată cu mărimea le creştea şi numărul şi panica oamenilor.

— Războiul le-au adus.

— S-au hrănit cu cadavre! s-auzea printre oameni.

Iar ele creşteau. Aveau aproape un metru lungime şi bâzâiau ca nebune. Cu ochii imenşi, ca nişte bolovani negricioşi cu multe faţete, cât nişte faruri şi cu trompa scoasă-nainte se roteau nehotărâte prin aer.

Înfricoşaţi oamenii începeau să se-ncale prin case. Din înalt, bâzâitul sinistru îţi făcea pielea găină.

Uriaşele muşte împânzeau tot cerul.

Nu s-apropiau de pământ. În spatele casei preotului se puteau zări uriaşele muşte ieşind parcă din pământ. Şi care cum apăreau îşi luau zborul spre înalt depărtându-se. Şi oricât de multe plecau se ridicau alţi şi alţi monştri zburători înnegrind cerul. În oraş s-auzeau focuri de arme. Chiar şi pe strada preotului, oamenii prinzând curaj, ieşeau cu tot felul de arme. Trăgeau în aer şi când cădea vreuna o ciopârţeau cu topoare. Şi cum puţini aveau arme de foc, monştrii zburători se-nmulţiseră într-atât încât în zborul lor dezordonat începură să se ciocnească-n văzduh. La un moment dat din stolul monstruos se desprinse un val numeros ce sabătu peste oameni.

Părea şi mai mari. Când se loveau de coşurile caselor le dărâmau. Ţipete de groaza sfâşiară văzduhul. De peste drum de casa părintelui vecinii văzură cum monştrii ieşeau din pământul din spatele casei. Înarmaţi cu furci, topoare şi ce mai găsiră prin casă porniră val vârtej spre curtea grădinii.

— Din casa popii ies monştrii. Să-i dăm foc.

— Foc, foc!

— Adă benzina!

— Fraţilor, fraţilor! ieşi preotul turiburat. Fiţi milostivi. Nu am aşa ceva în casă! Să nu vă bată Dumnezeu! Fraţilor!

— Te-ai pus bine cu diavolul, nu cu Dumnezeu părinte!

— Daţi-i foc.

— Foc, foc.

— Din spatele casei. La groapa cu gunoi ies monştrii ăştia sauzi o voce din hărmălaie.

— Aţi auzit. Aţi auzit. Să mergem acolo! strigă şi popangrozit îndreptându-se spre partea aceea.

— Să mergem!

— Să mergem! strigară cu glasurile arse de groază şi nerăbdare oamenii, pornind în fugă către grădină.

Din groapa de gunoi o sumedenie de muşte de tot felul mişunau printre resturi. Muştele mici care veneau să se înfrupte din groapă creşteau cât un cărăbuş apoi cât o nucă şi imediat după aceea-şi luau zborul mărindu-se din ce în ce mai mult. Mii de monştri de toate mărimile sugeau lacom cu trompele dintr-o substanţă albă vâscoasă. O scârbă imensă-i străbătu din creştet în tălpi.

— Astea-s substanţele spiţerului! glăsui popa.

— Care tânăr?

— Un refugiat. El arunca mereu substanţele-aicea.

— Daţi-le foc. Aduceţi paie

Şi din groapa umplută cu paie o vâlvătaie imensă ţâşni în zărilee cerului.

* * *

Adrian se trezi c-o durere cumplită-n moalele capului. Buimăcit de lovitură nu-şi mai aducea aminte cum de-a ajuns în starea asta. De undeva pe aproape s-auzea clipocitul răcoros al apei Moldovei. Mai mult se târî decât putea să meargă până acolo. Sorbi câteva guri de apă răcorindu-se.

Îşi afundă capul în unde şi-şi pipăi locul unde fusese lovit dând peste o crustă de sânge-nchegat.

Abia putu să stea pe picioarele sale. Împleticindu-se, se îndreptă spre oraş. S-auzea focuri de arme. Se trăgea.

Adrian îşi aminti că fusese lovit de un necunoscut. Dar din moment ce s-auzeau împuşcături, poate se încheiase pacea şi lumea trăgea de bucurie. Orice-ar fi fost, va afla. Şi înviorându-se încă o dată din apa Moldovei, porni cu pasul grăbit spre oraş.

Prin aer se simţea un zgomot nelămurit. Îşi înălţă privirile. Un monstru înaripat de vreo trei metri trecu greoi pe deasupra zăvoiului. Adrian îl privi. Văzu cum pierdea din înălţime prăbuşindu-se cu un plescăit în apa Moldovei. Apoi zgomotul se repetă şi un alt monstru căzu în zăvoi cu zgomot de vreascuri strivite. Uluit, Adrian se îndrepta către locul unde căzuse. Cu aripile frânte ceva ce arătase cândva ca o muscă, îşi târa trupul zdrobit culcând ca o căruţăncărcată, tulpinile tufarilor. Apoi de parcă ar fi prin

noi puteri, monstrul zburător se răsuci ca turbat într-un loc, cu o viteză din ce în ce mai mare, strivind totul în jur. Apoi de parc-ar fi aşteptat o porunca, se oprea privind către înalt. O ultimă zvâcnire şi se prăbuşi pe spate cu picioarele şi abdomenul zdrobit, încremenind. Lui Adrian îi venea să urle. Din când în când alte zgomote s-auzeau, ca nişte aeroplane, şi dispăreau fie zburând mai departe, fie zdrobindu-se. Adrian o luă la goană.

Cu cât s-apropia de oraş, cu-atât monştrii erau mai numeroşi. Cerul de deasupra oraşului era negru. O luptă, un măcel începuse-ntre oameni şi monştri. Câţiva soldaţi în drum spre front trăgeau în neştire. Pe străzi trupurile monştrilor hăcuiţi te făceau s-aluneci. Din trupurile lor se scurgea un lichid vâscos. Adrian aluneca întruna. Din câteva case izbucniră incendii. Dar pompierii erau ocupaţi cu tulumbele în lupta cu monştri. Câteva biserici se zăreau fără cruci, iar una chiar fără clopotniţă. Câte un trup de muscă doborât, se zărea pe-acoperişul unor clădiri. Lichidul vâscos se scurgea ca o pastă pe ziduri şi pe olanele acoperişurilor. Coşurile caselor erau dărâmate. Lumea ţipa îngrozită. Două căruţe sanitare trecură pline cu trupuri de oameni către spital. Un monstru se zbătea neputincios sub prelată, în timp ce doi infirmieri îl hăcuiau cu topoarele. Adrian alergă şi mai tare. Simţea că-i sar plămânii afară pe gură.

Voia s-ajungă acasă. Să se închidă în cămăruţa lui. Se simţea fără adăpost. Şi monştrii erau mai mari, din ce în ce mai mari. Unii cădeau fără vreo cauză anume. Probabil din cauza mărimii lor, gândi Adrian continuând să alerge. În curtea preotului aceiaşi mulţime furioasa. Preotul însuşi trăgea cu arma-i de vânătoare. Ajuns la poarta casei, se prăbuşi. Nu mai putea să se mişte. Cineva îl văzu.

— Un rănit! spuse acela.

— Ce rănit. E blestematul ce ne-a adus nenorocirea, spuse popa când îl zări.

— La moarte cu el.

— La moarte, vocifera mulţimea.

Din groapa din spatele casei un fum gros şi flăcări

imense ieşeau până la ceruri.

— Să moară, tălăzuia mulţimea.

Adrian vru să se ridice. Să le spună ceva. Popa ţinti şi trase. Alicele iuţi se-nfipseră-n trup sfârtecându-l.

— N-am făcut nimic! răcni Adrian nebuneşte şi popa mai trase o dată.

— Pentru experienţe, mai zise cineva, şi Adrian se prăbuşi fără sunet. În mintea lui se-mălmăşeau monştri. Şi mereu spusa aceluia experienţe, experienţe, experienţe, din ce în ce mai slab, şi Adrian zâmbi mulţumit. Găsise medicamentul.

Dar oare ăsta era? Totul se cufundă în beznă. O nouă lovitură primită n-o mai simţi.

Şi când mulţimea satisfăcută îl lăsă, popa adăugă:

— Să-l aruncăm în flăcări. Să piară orice urmă.

— Aşa e, ziseră câţiva. Iar când trupu-i căzu în groapă flăcările-l primiră c-o mare de scântei, în vreme ce monştrii creşteau tot mai mari şi mai mari prăbuşindu-se de la sine. Târgoveţii mai alergau după cei ce cădeau ciopârţindu-le trupul. Pe străzi, trupurile imense lăsau să se scurgă acelaşi lichid vâscos. Monştrii răzleţi mai zburau servind drept ţintă celor cu arme de foc. Pe hainele pline de praf, urme cleioase din trupurile monştrilor se închegau îngreunându-le mişcările. Peste oraş începea să s-aştearnă liniştea. Câte un plânset de om istovit s-auzea din vreo casă.

Din groapă fumul greoi se lăsă purtat de vânt până la marginea oraşului. Printre porumbii înalţi se zăreau monştrilor. Prin aer zgomotul ultimilor uriaşi se distingea tot mai clar. O linişte ca după moarte, curmată doar de zgomotul sacalelor cu apă pentru incendii punea stăpânire cu totul.

* * *

Se spune că ultimul monstru văzut ar fi căzut la vreo trei zile în satul Sofroceşti, la opt km de Roman şi că monstrul ar fi avut 20 de metri lungime. Cel puţin aşa afirmă şeful de post şi croitorul satului care l-a măsurat cu metrul lui personal, se menţiona într-un raport al

jandarmeriei.

PEPITA

Tăcerea se înstăpânise peste toate lucrurile şi în tot universul domnului Constantinidi. Pendula îşi contenise bătăile, aşa după cum cerea obiceiul pământului, iar restul rămăsese în nemişcarea firească tuturor lucrurilor pământului.

Doar vântul mai tulbura din când în când frunzele duzilor din faţa intrării, din ale căror fructe ar fi trebuit să se înfrupte vrăbiile şi ciorile oraşului. Câinii dezlegaţi, părăsiseră cuştile, hoinărind care încotro prin oraşul indiferentelor. Porţile din fier forjat, larg deschise sugerau, libertatea întoarcerii sau plecării acestor făpturi până dincolo de limite.

Păianjenii somnoroşi, începură a-şi ţese veşmintele străvezii printre perdelele încremenite de tristeţi apăsătoare. Parcul pustiu, îşi mai arăta încă frumuseţea, aşteptându-se de la o zi la alta, la atacul buruienilor lacome, ce-şi făcuseră deja apariţia. Păunii plecaseră care-ncotro şi nicio vieţuitoare nu se mai găsea acum în parcul atât de frumos altă dată.

Moartea celei ce a fost stăpâna sufletului domnului Constantinidi, stinsese toată strălucirea vieţii din această curte. Constantinidi însuşi căzuse în acea stare din care se spunea că nu mai avea nicio scăpare. Fusese dus, cu câteva zile în urmă la spitalul municipal, de către vecinii care-l găsiseră mut, nemişcat, în capătul scării de la intrare. Starea cataleptică, ochii ieşiţi din orbite, trădau petrecerea unei mari grozăvii din viaţa lui Constantinidi, pe care nimeni nu şi-o putuse explica.

Suportase tratamentul doctorilor fără nicio transformare în bine. Medicii ajunseseră la capătul răbdării. Inerţia trupului n-o putuseră învinge. Aceeaşi ochi îngroziţi şi imobili, aceiaşi rigiditate a trupului stăruia în faţa tuturor încercărilor. Se hotărâseră să-l trimită la o clinică psihiatrică din capitală.

Singurul lucru ce-i mai oprea să-l trimită, era Pepita.

Se instalase fără voia nimănui în rezerva spitalului,

încă din prima zi. Sosise după salvare, cu limba scoasă de un cot, mârâind şi scheunând, împotrivindu-se tuturor acelora ce încercaseră să-i despartă. În seara când sora şefă reuşise s-o scoată afară din clinică, urletele căţeluşei se auziră tânguitor până în centrul oraşului. Directorul clinicii însuşi dăduse telefon s-o primească. Nimeni nu ştia cum o chema. Doar zgarda emailată, purta inscripţia: „Pepita, cocker nr. 1411, proprietar Constantinidis”.

Odată hotărârea luată, corpul medical se întreba ce decizie lua directorul spitalului cu Pepita. Nici nu putea fi vorba s-o ducă atâta distanţă, socotind şi faptul că ar fi creat destul scandal la organele superioare dacă Pepita s-ar fi pripăşit şi acolo.

Aşa că într-una din zile, îl scoaseră pe Constantinidis pe targă şi-l urcară în salvarea pregătită de drum.

Căţeluşa, nu se putuse ridica la înălţimea maşinii care să-i permită însoţirea stăpânului. Sări cu încordare fără niciun spor, în vreme ce maşina porni într-un iureş grăbit. Pepita se porni s-alerge după maşină, cu lăbuţele zgâriind asfaltul străzilor.

Distanţa dintre maşină şi căţeluşă creştea văzând cu ochii. Până la ieşirea din oraş, Pepita îi pierdu urma.

Se aşeză urlând sub o bancă de pe strada mare. Trecătorii puţini din dimineaţa aceea se opreau miraţi, apoi după ce-i lăsau câte ceva din pachetele şi sacoşele lor, se depărtau nedumeriţi.

Într-un târziu, obosită, adormi sub razele soarelui, fără a se atinge de bunătăţile azvârlite de trecătorii matinali.

O trezi o mamă obosită de povara unui copilaş plângăreţ, care se aşează să-şi odihnească braţele, pe banca sub care Pepita-şi găsise culcuş. Ieşi clătinându-se. Se îndreptă spre spitalul pe care îl părăsise. Spera să-şi regăsească stăpânul. Strecurându-se pe poarta întredeschisă, ajunse cu uşurinţă la uşa de la intrare, aşteptând un moment prielnic. Ca niciodată, uşa rămase închisă mai multă vreme.

Nerăbdătoare Pepita începu să zgârie cu labele în

tocul uşii, scâncind uşor. Spre nenorocul ei, în cadrul uşii se ivi asistenta şefă.

— Iar a venit boala asta! zise ea lovind-o cu piciorul.

Luată prin surprindere, căţeluşa se rostogoli pe treptele de la intrare schelălăind uşor. Tăvălită în praful treptelor nemăturate, se ridică tremurând, mai întâi pe labele din faţă, apoi şi pe celelalte, se mai uită o dată înapoi şi se îndreptă din nou spre stradă. Din când în când se oprea, de parcă ar fi vrut să se încredinţeze că nu mai era nimeni acolo. Dar uşa rămase tot închisă şi nimic n-o mai făcu să mai spere că s-ar putea întoarce. Ieşi pe poarta spitalului, mergând clătinat pe strada ce ducea spre casa Constantinidis.

Ajunsă în parcul din faţa casei, căţeluşa se opri nehotărâtă. Se întoarse de câteva ori spre casă şi tot de atâtea ori spre strada plină de trecători. Apoi o luă printre răzoarele cu flori, până sub straşina casei. Pustiul ce dăinuia în nemişcarea casei şi a grădinii înfiora.

Deodată, Pepita se opri la rădăcina dudului din faţa intrării în vilă, apucând un colţ dintr-o bucată de năframă roşie, rămasă acolo din pricini numai de ea cunoscute. Dinţii sfâşiau cu furie materialul textil, vaporos, de parcă ar fi avut de rezolvat ceva ce nu mai avea amânare. Când bucăţica de năframă se destrămă, mârâitul căţeluişei încetă. Obosită, se aşeză la rădăcina răscolită de furie acoperindu-şi botul cu labele, ce mai purtau încă fire din ţesătura sfâşiată. Cu ochii prăbuşiţi, începu din nou să scâncească, ca nişte litanii canine pentru suferinţe de nimeni înţelese. Se înserase. Aleea străjuită de o parte şi de alta de duzii tunşi scurt, cu tulpini contorsionate după priceperea lui Constantinidis, lăsau o dâră de lumină între umbrele vegetale din straturile cu flori părăsite. Pietrişul alb, din calcare sfărmate, lumina în penumbra înserării, de parcă ar fi înmagazinat razele soarelui de peste zi, iradiind opalescentă frontonului ce străjuia intrarea casei pustii. Vântul de seară alinta şăgalnic în trecere, frunzele duzilor.

Deodată Pepita se ridică mârâind înfundat. Se mişca agitat, cu privirile împărţite între mereu spre poarta

dinspre stradă şi rădăcina dudului de lângă treptele casei. Ferestrele pustii, sporeau şi mai mult furia sau spaima cockerului agitat. Casă, pe care mulţi o numeau „vila cucoanei”, era ceva mai mare decât cele din jurul ei. Acoperită cu tablă zincată în solz de peşte, constructorul îşi permise un fel de fantezie ciudată în rezolvarea problemelor de faţadă, prelungind peste norma obişnuită a ţinutului, ferestrele şi uşile. Acoperişul însuşi fusese fragmentat de planuri ciudate, în interiorul cărora se încastraseră ferestre la fel de lungi, de parcă îndărătul lor s-ar fi aflat cine ştie ce încăperi. În realitate, interiorul nu se deosebea prea mult de casele vecinilor.

Camerele erau ceva mai înalte, iar uşile de la intrare dădeau într-un hol cu o scară circulară ce ducea la holul ciudat. Din hol, uşi înalte, terminate în arc de cerc, masive şi albe dădeau în camerele ce alcătuiau restul „vilei”.

Numai sufrageria mai avea o uşă cu un glazvand ce dădea spre una din camerele vecine, putând fi mărită şi o uşă ce ducea spre o bucătărie mare şi frumoasă ce putea comunica direct cu exteriorul clădirii printr-o uşă adecvată. Spre uşa aceasta se îndreptă Pepita, mai mult târându-se. Se aşează pe preşul încălzit peste zi, adormind cu tresăriri în tot corpul.

* * *

Victoraş se uita îngrijorat în urma porumbelului slobozit din cuşca ce o purtase până la capătul celălalt de ţară. Membru al asociaţiei columbofile de mai mulţi ani, reuşise în sfârşit să-şi aibă porumbeii necesari participării la concursurile naţionale din acel an. Călătorise mai bine de jumătate din cale, se urcase în trenurile personale ce-l depărtau tot mai mult de casa la care trebuiau să se întoarcă porumbeii inelaţi conform regulamentului. Era ferm convins că îi dresase cum se cuvine. Îi mai slobozise de câteva ori, de la distanţe mai mici, şi se întorseseră cu bine.

Acesta era ultimul. Îl urmări cu ochii mijiţi de soare cum se depărta grăbit. La fel de mare îi era şi graba lui Victoraş de a se întoarce acasă şi de a-şi aştepta atleţii

înaripaţi pentru concursurile viitoare.

Odată slobozit, porumbelul se ridică spre înaltul cerului.

De sus, de acolo unde se putea orienta, se îndreptă cu siguranţa instinctului spre casa lui.

Odihnit, îşi fâlfâia aripile cu uşurinţă pe deasupra oraşului străin, grăbit să ajungă cât mai repede în locurile de unde plecase.

Doar setea îl chinuia. Coborî din înălţimi, căutând un ochi de apă. Deodată ceva îl izbi cu putere în coşul pieptului, ameţindu-l. Apucă să mai zărească în curtea unei case, părul negru şi cârlionţat al unui copil ce trăsese cu praştia. Căzu, fâlfâindu-şi dezordonat aripile, pe trotuarul plin de trecători. Cineva se aplecă să-l ridice. Îl prinse de-o aripă.

Trupul îi tremura nebuneşte. Bărbatul îl ridică la înălţimea ochilor, privindu-l cu atenţie. Zări inelul de la picior. Îl citi şi se dumeri. Strânse porumbelul la piept şi se îndepărtă, pierzându-se în vălmăşagul trecătorilor.

Câteva zile, bărbatul îl îngriji cum se pricepu mai bine. Adusese chiar şi un veterinar, care, după ce-i dădu cele trebuincioase, îl sfătui pe străin să scrie stăpânului despre cele întâmplate.

Peste câteva zile, veterinarul îi spuse că-i poate da drumul. Întremat, porumbelul porni la drum.

* * *

Înserarea prelungea formele arborilor peste aleea străluminată.

În spatele „vilei” căţeluşa dormita neliniştită. Deodată, îşi ciuli urechile. Mai întâi una, apoi alta. Din faţa casei se distingeau din ce în ce mai clar, paşi scrâşnind pe pietrişul aleii. Cu simţurile treze, Pepita se ridică plină de nelinişte. Mârâi uşor, îndreptându-se spre colţul din faţa clădirii. Nu zări nimic, deşi paşii se auzeau tot mai clar apropiindu-se de intrarea casei. Mârâitul Pepitei se distingea din ce în ce mai tare, transformându-se odată cu trecerea timpului într-un lătrat furios. Zgomotul paşilor încetă brusc, speriat parcă de vehemenţa cockerului.

Lătratul nu încetă. Deveni din ce în ce mai furios, semn că o irita peste măsură pe căţeluşa istovită de foame şi de oboseală. Privirile se îndreptau spre locul unde sfârtecase bucăţica de năframă găsită la tulpina celui mai apropiat dud din faţa intrării. Acolo nu era nimic. Paşii fuseseră numai în închipuirea ei, sau mai bine zis, fuseseră în amintirea celor întâmplate cu câteva zile în urmă. Tot aşa se întâmplase.

Cu o zi înainte, o înmormântaseră pe stăpâna casei Constantinidis. Mersese cu puteri sleite în urma coşciugului neînsoţit decât de câţiva curioşi şi de preotul cu cădelniţa fumegândă. În faţa lor mergeau săracii târgului, ducând prapurii bisericii. Trecătorii se opreau, unii îşi făceau cruce, dar cei mai mulţi îşi vedeau de treburile lor. Bătrânul Constantinidis, sprijinindu-se în bastonul său, mergea clătinându-se, cătrănit în urma celor întâmplate.

Nici, acum, nu-i venea a crede că-şi pierduse femeia.

Un guturai banal o pusese-n sicriu. La început, nici doctorii nu aveau cum să-şi explice asta. Abia după ce-i repetară analizele în laboratorul central se dumiriră. Organismul tinerei nu se mai apăra. Un guturai banal, o infecţie ce-i cuprinse tot corpul, o topi în câteva săptămâni. Iar trupul nu mai luptase. La început, bătrânul Constantinidis, îşi făcuse remuşcări din cauza diferenţei de vârstă. Se însurase cu ea ca un nesăbuit. Crezuse c-o va ferici, dar se convinsese uşor de contrariu. Uşor, uşor, răceala dintre ei luase proporţii. Începuseră mai întâi discuţiile, apoi certurile, de care nimeni din oraş nu aflase. Curând îşi făcură apariţia curtezanii. Neputinţa lui Constantinidis favorizase toate acestea. Apoi venise boala şi moartea. Bătrânul o iubise, iar pierderea ei o îndura cu greutate. După înmormântare, fusese adus acasă cu o birjă. Altfel, nu mai putea să meargă.

Intrase în casă sprijinit de birjar, sub ochii miraţi ai Pepitei. Seara sosise atunci la fel ca acum. Bătrânul nu aprinsese nicio lumină. Şedea cufundat în întunericul nopţii, când pe alee se auziră paşi.

Bătrânul îşi întoarse privirile spre geamul dinspre alee, înmărmurind. Rezemată de tulpina dudului din faţa casei, soţia îi făcea semn cu mâna.

Se ridică în întâmpinarea ei, se îndreptă spre uşă, apucă cu mâini tremurânde clanţa şi căzu în uşa întredeschisă.

Pepita îl văzuse din culcuşul ei de pe hol prăbuşindu-se. Auzise paşii, dar nu reacţionase în niciun fel. Părea şi nu părea străini. Abia după ce căzu Constantinidis, o zări pe

„Cucoană”, privind deschizătura uşii, rezemată de copacul acela. Se repezi la ea să o întâmpine. Rigiditatea trupului, nemişcarea şi răceala nefirească o nedumeri.

Începu s-o miroasă. Mirosea a pământ şi a cârpe. Înspăimântată, Pepita lătră. Privi spre casa unde căzuse bătrânul. Nu se mai ridicase. O cuprinse frica.

Se duse spre el lătrând cu disperare. Toată noaptea până se puse pe urlat. Aşa o găsiră vecinii dimineaţa. Trupul cucoanei nu fusese zărit de nimeni. Doar o bucată de cârpă fu dovada că nu era totul numai o închipuire.

X X X

Cu aripile fâlfâind, porumbelul se îndepărtă de oraşul ce-l găzduise în zilele acelea, grăbit să ajungă în cuşca de unde plecase cu câtva timp în urmă. Soarele îi încălzea aripile. De sus, câmpia se zărea până la mari depărtări.

Începuse secerişul. În miezul zilei, coborî pe o tarla unde combinele îşi croiseră primele brazde. Boabele de grâu risipite prin miriştea înaltă, îi potoliră foamea.

Un tractorist se apropia hoţeşte să-l prindă. Mai mult îl simţi, decât îl zări. Zbură speriat. În urma lui, tractoristul înjura, blestemându-şi neîndemânarea. Cei câţiva bulgări de pământ aruncaţi cu furie de tractorist nu-şi atinseră ţinta. Curând, lanul dispăru în depărtare.

Zborul îi era uşor. Cu forţe întremate, porumbelul se îndepărta cu iuţeală de locul neprimitor. Trecu pe deasupra satelor fără a se opri. Îşi potoli setea în unda unui pârâu. Noaptea nu-şi conteni zborul până târziu. Se odihni pe creanga unui pom de la marginea drumului ce

ducea spre locuri neştiute.

Razele dimineţii îl îndemnară la drum. Zbură la fel de uşor pe deasupra satelor şi câmpiilor, până când ajunse deasupra unui oraş mare.

Fumul uzinelor, praful oraşului, urca în văzduh fără contenire. Porumbelul vru să înconjoare mulţimea de clădiri, dar oboseala şi foamea îl hotărâră să pătrundă deasupra oraşului. Curând se dovedi că se înşelase. Nicăieri nu se zărea ceva de mâncare.

Zări un stol de porumbei, fâlfâindu-şi aripile pe deasupra unei clădiri înalte. Se alătură, încredinţat că va găsi ceva. Coborâră pe terasa unui bloc înalt. În cuşca porumbeilor nu era nimic cu care ar fi putut să-şi potolească foamea. Ferită parcă din calea lor, într-un colţ al terasei, erau o farfurie cu apă şi câteva boabe de grâu amestecate cu firimituri de pâine.

Neîncrezător mai întâi, porumbelul se apropie de colţul acela. Ciuguli din firimituri, apoi când se îndreptă spre castronul cu apă, atinse un fir pe care nu-l observase. Ceva ca o plasă deasă coborî deasupra, închizându-l. Se zbătu, se învârti zadarnic, căutând un loc pe unde să-şi ia zborul. Nu găsi nimic. Resemnat, se apucă să ciugulească din nou boabele şi pâinea rămasă. Bău apoi apă pe săturate. Îşi strânse picioarele sub el, adormind neliniştit. Seara îl cuprinse uşor???

Ceilalţi porumbei zburară încă o vreme, după care se liniştiră şi ei. Noaptea coborî înstelată peste clădirea înaltă şi peste oraşul ale cărui zgomote se auzeau până departe.

* * *

Tot vecinii fură aceia care telefonaseră la spital după salvare. Când sanitarii se apropiară cu targa, Pepita îi opri lătrând furioasă. Nici vorba bună, nici ameninţările nu reuşiră s-o potolească. Numai geamătul scos de bătrânul Constantinidis, o făcu să se oprească şi să permită să-l ia în salvare. Pepita ar fi vrut să ajungă la căpătâiul bolnavului.

Ar fi vrut să se hârjonească, să i sară în faţă.

Nu mai era fusese cu putinţă. Resemnată, şedea şi

scheuna încetişor pe covoraşul din spatele intrării în curte. Dacă ar fi găsit puteri, nu s-ar fi oprit din urmărirea salvării ce-l luase pe Constantinidis. Neputinţa nu şi-o ierta. Se sculă într-un târziu şi se îndreptă prin întunericul nopţii spre cimitirul unde fusese îngropată „cucoana”.

Simţea că numai din cauza ei se întâmplase totul. Simţise cu multă vreme înainte durerea bătrânului Constantinidis în faţa neputinţei de-ai potoli chefurile şi gesturile nesăbuite. Simţise de multă vreme că lucrurile nu erau pe placul vecinilor şi nici a celor care se uitau într-un anume fel după

„Cucoană” pe stradă sau atunci când mergeau la plimbare. La început acceptase s-o însoţească prin toate locurile pe unde se ducea „cucoana”, dar după ce văzu ce văzu, începu să fugă către casă, lătrând furioasă pe aleea pustie. Bătrânul Constantinidis îi deschidea uşa, o lua în braţe şi ofta, mângâind-o.

Mâinile lui erau ca o curgere liniştită şi dureroasă, unduindu-se pe spinarea sârmoasă.

O înţelegea şi încerca tot el s-o potolească. Între ei se stabilise un fel de simbioză a neputinţei. Odată, simţise picurând în blana ei, lacrimi fierbinţi ca răcoarea stelelor curate. Se înfiorase ca un geam îngheţat sub geruri năprasnice. Apoi, se desfăcuse ca un arc vrând să sfâşie vălul durerii coborât fără de voie în casa tăcută, ca un ştergar pufos.

Numai îmbolnăvirea ei, îi aduse Pepitei liniştea. Se bucurase de scăderea bruscă a poftei de plimbare. Furiile ei, slăbirea continuă, transpiraţiile abundente, o făcură pe căţeluşă să se simtă din nou acasă ca pe ceva dorit, căutat. Bătrânul Constantinidis alerga, însoţit adesea de cockerul neastâmpărat, pe la toţi medicii cunoscuţi şi necunoscuţi. Toate tratamentele prescrise se dovediră neputincioase. Se părea că organismul refuza să lupte, refuza să trăiască.

În mintea lui, neputinţa organismului de a se lupta, luase proporţii catastrofice.

I se părea că-i de vină. Adeseori se dojenea singur.

Vocea îi răsuna ca un geamăt prelins pe pereţii reci

din holul tăcut, până când se strângea în trupul îmbătrânit, ca mercurul într-un termometrul rece. Viaţa se scurgea în casă cu paşi leneşi, făcându-le trupul tot mai străin, mai aproape de pământul din care s-au hrănit atâta vreme.

Apoi deznodământul şi neputinţa de a înfrunzi.

* * *

Porumbelul simţi dimineaţa picurând în trupu-i cuprins de spaime.

Fiecare clipă furată soarelui din cuşca nemiloasă era pentru el o nouă speranţă de viaţă. Târziu, când soarele se căţărase în culmea bolţii cereşti, se auziră paşi.

Zgomotul lor buretos, înfundat, trezea spaime neînţelese în trupul însetat de zborul întoarcerii.

Paşii se opriră. Aparţineau unui bărbat tânăr, în blugi.

Privi porumbelul câteva clipe, săltă acoperişul capcanei, introduse mâna prin deschizătură şi-şi apropie degetele răsfirate de trupul tremurând al păsării. O apucă uşor, îi strânse aripile, după care îl scoase cu grijă din capcana nedorită. O ridică la înălţimea ochilor şi-o privi cu atenţie. Zărind inelul, îl citi, apoi oftând îl slobozi spre înălţimi.

Porumbelul se clătină o clipă ca o frunză fără vânt, după care se îndepărtă în fâlfâitul aripilor spre marginea oraşului. De acolo, porumbelul se orientă asupra direcţiei spre care trebuia să se îndrepte.

Oraşul arăta la fel ca atunci când nu se întâmpla nimic. Fumul se ridica liniştit, iar zgomotul aşternea o imperturbabilă mantie peste toate. De sus, porumbelul nu mai distingea străzile, maşinile, casele. În curând avea să distingă tarlalele satelor ce aveau să-i iasă în întâmpinare. Înserarea îl surprinse deasupra lor. Văzduhul îi părea vâscos, iar înaintarea îi devenise tot mai grea.

Avea nevoie de odihna trupului obosit de-atâta cale, dar nu-şi conteni zborul toată noaptea. Dimineaţa un nou oraş se ivi în depărtare. Mai fusese în oraşul acesta. Era aproape de casa lor.

Recunoscu gara oraşului, parcul şi casele învecinate.

Plană uşor deasupra unui loc pe care nu-l mai văzuse. Sute de cruci înşirate de-a lungul unor alei, răsăreau pe deasupra unor straturi de florilor îngrijite. Din loc în loc, umbra unor copaci stropea coloritul florilor şi albeaţa crucilor.

Din când în când se ridicau spre înălţimi miresme îmbietoare, nemaiîntâlnite, semnul arderii unor resturi de tămâie în căţuile de tablă aşezate lângă crucile smerite.

Deodată, porumbelul zări ceva straniu.

Deasupra unui mormânt, o căţeluşă mică scurmă, pământul afânat. Curios, porumbelul se apropie în zbor şi se aşează pe creanga celui mai apropiat copac. Privea la strădania a căţeluşei de a săpa ceea ce oamenii îngropaseră de puţină vreme.

Nici nu observă cum din înălţimi un uliu se repezi ca o săgeată deasupra sa. Îi simţi doar ghearele puternice înfigându-se în spinarea nepregătită de apărare.

Îşi desfăcu aripile sub înfrigurarea morţii, zvâcnind din toată puterea trupului istovit de drum. Simţea, cum ghearele nevăzute-i pătrund tot mai adânc în trup, sugrumându-i orice speranţă de salvare.

De jos, Pepita surprinsă ea însăşi de atacul păsării, se porni pe un lătrat spăimos, prelung, lugubru.

Uliul, înspăimântat la rându-i, îşi slobozi prada în faţa căţeluşei întărâtate, depărtându-se. Prăbuşit în ţărână, porumbelul se zbătea.

Căţeluşa nu-şi încetase lătratul zbuciumat. Curând, îşi dădu seama că scăpase. Dar ce folos. Fiecare mişcare îi produce dureri infinite. Încetă să se mai zbată, aşteptându-şi în nemişcare sfârşitul. Pepita încetă şi ea să mai latre.

Se apropie de porumbel. Albeaţa penajului îl făcu să-şi amintească de albeaţa femeii zărite-n grădină.

Fusese oare „cucoana”?

N-avea de unde şti şi nici cine-i spune. Sângele ce începuse a-i păta albeaţa trupului o irita la fel ca năframa găsită pe alee. Se apropie mârâind.

Trupul porumbelului se chirci înfiorat. Mişcarea lui o irită pe căţeluşă şi mai mult. Înfuriată, prinse între fălci

aripa atârnată a porumbelului. Oasele trosniră.

În furia ce o cuprinse, căţeluşa îl sfârtecă.

Apoi târî fărâmele în groapa abia făcută. Nu ajunsese la trupul ei, dar cel puţin îi pusese pe faţă ceva de care avea să se sperie şi să nu se mai întoarcă niciodată. Astupă totul în grabă, întorcându-se spre casă. Pământul! înghiţi cu totul.

Ajunsă în curte, cu botul plin de urme de sânge, zări câţiva oameni scotocind prin grădină. Se repezi la ei cu furie.

— Uite-o! zise unul din ei pregătindu-şi furca să o întâmpine.

— Vezi să nu aibă şi turbare, zise celălalt cu teamă, pregătindu-şi la rând o lopată.

Pepita nici nu simţi cum se înfipse în coarnele furcii. Schelălăi de durere, în vreme ce deasupra capului se abătu lopata vecinului înfricoşat, curmându-i urletul. Sângele ţâşni.

Oamenii fugiră care-ncotro.

Între straturile de flori, pământul sorbea lacom viaţa Pepitei, picătură cu picătură.

JOC

Primăvara sosise pe neaşteptate. Încă nu ne venea a crede că era timpul să dăm jos căciulile. Alternanţa zilelor reci, mohorâte, ceţoase, cu zile calde au dus la izbucnirea vegetaţiei. Muguri viguroşi plesneau fără de veste, dând petalelor de cais libertatea primăverii. De parcă atâta ar fi aşteptat, iarna dispăru brusc, lăsând locul unor zile călduroase.

Eram în delegaţie. Paltonul mă sufoca. Noroc că nu-mi luasem şi căciula. Părul de pe spinare mi se năclăia de transpiraţie.

În pavilionul institutului de cercetări, se simţea venirea primăverii până şi în mersul personalului. Femeile veniseră cu rochii viu colorate, cu pardesie uşoare, alergând vesele de la staţia de autobuz spre intrarea în incinta institutului. Mă simţeam ridicol în paltonul meu. Dar cum nu-mi terminasem obiectivele deplasării trebuia

să îndur cu stoicism, consecinţele prevederilor mele exagerate.

Mă consolam la gândul că în câteva zile, aveam să-mi termin lucrările şi să mă întorc acasă. Mă iritau semnele primăverii, iar certitudinile el mă exasperau de-a binelea.

Vedeam în ochii colaboratorilor, dar mai ales al colaboratoarelor priviri compătimitoare, dar mă făceam că nu le observ şi-mi continuam lucrul în parcelele experimentale cu paltonul pe umeri, ca o sfidare la adresă tuturor. Studiam împreună cu un colectiv de geneticieni, influenţa izotopilor radioactivi asupra plantelor cu rizomi şi tuberculi. Secţionam la faţa locului, părţile subterane ale plantelor iradiate de-a lungul diverselor perioade de timp, cu diverse cantităţi şi surse radioactive, măsurând şi calculând totul.

Încercam în felul acesta să disciplinăm întrucâtva metodele iradierilor şi mai ales a influenţării creşterilor şi mutaţiilor genetice pe care le vedeam, le descopeream de la o parcelă la alta. Deodată, sub lama de metal cu care scormoneam pământul am simţit un gol. „Precis e o galerie de cârtiţă” mi-am zis dând pământul cu băgare de seamă la o parte.

Privirii mele i se dezvăluia treptat urma unei galerii subterane ce avea din loc în loc pereţii atât de bine lustruiţi încât căpătaseră consistentă de sticlă. M-am oprit. L-am chemat alături şi pe colegul Joc, alături de care îmi începusem lucrările de cercetare la această temă.

— Priveşte! Ai mai văzut aşa ceva? l-am întrebat sperând să aflu un răspuns de la el, ca unul ce-şi desfăşura activitatea, de-a lungul anilor aici, nu ca mine care veneam de la centru de câteva ori pe an.

— Habar n-am. Dacă ar fi fost numai cât un centimetru ziceam că e de la o larvă de cărăbuş, dar aşa?! … Nu ştiu.

Dezamăgit, am dat a lehamite din mână, vrând să calc cu tocul ghetelor de teren, galeria ciudată, când, din interiorul ei a răzbătut până la noi ceva ce semăna cu o fojgăială ciudată. Ne-am oprit nedumeriţi.

Eu cu piciorul în aer, colegul cu privirile îndreptate spre galerie.

— Auzi ce aud şi eu?! l-am întrebat din nou pe Joc spre a-mi verifica mai mult simţurile.

— Desigur, dar nu-mi explic.

De parcă i-ar fi deranjat vocea noastră, eventualii locatari îşi încetară zgomotele. Împinşi de curiozitate am început să dezvelim centimetru cu centimetru galeria ciudată. După câţiva centimetri, am constatat că traseul ei se modifica brusc, luând-o într-un unghi drept spre centrul pământului. Am continuat să scap până când, transpirat, m-am văzut nevoit să-mi las paltonul în grija colegului.

— Las-o dracului, mi-a zis apucându-mi paltonul. S-ar putea s-ajungi în fundul pământului şi să nu fie nimic.

Nu i-am răspuns. Lipsă lui de curiozitate am socotit-o şi acum ca şi în alte daţi, un defect major pentru cercetătorul ce se voia a fi. Cândva chiar îi spusesem aceasta. Acum am preferat să tac şi să-mi continui truda, adâncindu-mă tot mai mult în carnea pământului.

Şi pe măsură ce înaintam, zgomotele creşteau în intensitate semn că ori mă apropiam de cine ştie ce vietate, ori că existau suficiente motive ca cei dinlăuntru să se simtă neliniştiţi de râvna cu care încercam să le descopăr tainele. Mă adâncisem mai bine de brâu în groapa pe care o lărgisem căznindu-mă cu acelaşi lamă de laborator când, din galeria ce mi se dezvăluia centimetru cu centimetru, se iviră două antene mari, negricioase, terminate cu nişte pământufuri uriaşe la capătul lor. Mi-am oprit braţul, aşteptând. După ce pipăiră buza galeriei rămase întregi, antenele se retraseră tot aşa de repede după cum se iviseră.

— Adu-mi repede o foilie de plastic! i-am cerut colegului cu febrilitate în glas lăsându-mi paltonul pe grămada de pământ proaspăt săpat, Joc dispăru. L-am privit pe jumătate înciudat, pe jumătate bucuros că se grăbea să-mi aducă ce-i cerusem. Ştiam că are întotdeauna pregătite câteva materiale ce-ar fi putut sluji la te miri ce, iar dacă nu le aveai, până făceai formele, până obţineai

aprobările, te lăsai păgubaş. Ciuda pentru lipsa de respect cu care-mi tratase paltonul îmi trecuse mai ales când l-am zărit întorcându-se tot într-o fugă cu ce-i cerusem.

— Hai să facem repede o capcană, i-am zis ieşind din groapă.

Am apucat cu nerăbdarea ce mă caracterizează, valul adus, desfăşurându-l. Folia groasă, transparentă se dovedise a fi exact ceea ce căutam. L-am trimis să aducă şi nişte ţevi metalice uşoare pe care le-am înfipt în pământ şi peste care am improvizat destul de repede o mică cupolă sub care intram fără greutate săltând un colţ al improvizatului adăpost. „Gata, acum poate să iasă şi un balaur şi tot am să-l prind” mi-am zis aşezându-mi paltonul pe umeri, cât să fumez o ţigară.

Cu coada ochiului urmăream apariţia antenelor ce se retrăseseră în galerie. Nimic. Intrigat, am azvârlit chiştocul şi mi-am continuat săpatul. Puteam săpa şi cu altceva, mai spornic, dar nu cu atâta precizie.

Lama metalică se dovedise a fi tocmai ce trebuia. Am mai continuat să răscolesc pământul încă o oră, când au apărut din nou antenele, agitându-se de data asta mai mult ca altă dată. M-am oprit, aşteptând. De parcă ar fi dat curs aşteptării, din galerie a început să apară mai întâi măturicile apoi antenele din ce în ce mai mult, de parcă aş fi asistat la unul din filmele noastre speciale cu care urmăream creşterea plantelor. După aproape treizeci de centimetri de antene apăru suportul lor. Un cap chitinos, mărginit de nişte mandibule de peste un centimetru lungime se rotea neliniştit în buza galeriei răscolite. Sincer să fiu mă cam încerca un sentiment de panică, la gândul că aş fi fost atacat de cine ştie ce însetă scabroasă. Stăteam pregătit, cu lama strânsă în pumnul mâinii drepte aşteptând.

Adăstând o clipă, proprietarul antenelor se ridică şi mai sus, scoţând la iveală un cap lunguleţ, aplatizat, cu un diametru de peste zece centimetri, ce se rotea uşor într-o parte şi alta de parcă ar fi vrut să se convingă că nu-l păştea nicio primejdie. Ioachin se holba la rându-i prin

folia transparentă încercând să desluşească ceva din fundul gropii mele, fără prea mult succes.

Era destul de miop şi ochelarii nu-l ajutau întotdeauna să-şi învingă acest neajuns.

Curând, din străfundul galeriei se auziră sunete ascuţite, ca de fier dat pe o piatră de polizor, sunete ce-l determină pe locatar să ţâşnească brusc la picioarele mele. Mut de uluire, m-am trezit lângă bombeul ghetelor cu un gândac ce cântărea mai bine de trei kilograme, măsurând fără antene cam o jumătate de metru. Aşa ceva nu mai văzusem niciodată.

Elitrele îi erau ca nişte bucăţi de şindrilă, colorate maron închis, aidoma acoperişului uns cu smoală sub care copilărisem.

Joc zărise şi el dihania, nevenindu-i să-şi creadă ochilor.

— Ieşi de acolo! îmi spuse el dând la o parte colţul foliei pe unde intrasem.

L-am ascultat fără comentarii şi nu atât de teama insectei uriaşe cât mai ales de teama să nu se întoarcă în galerie. Priveam la rându-mi prin folia capcanei încropite şi mă felicitam de gândul bun ce-mi venise. Curând din capătul de galerie se iviră alte şi alte antene, care după o scurtă cercetare ieşeau în groapa devenită repede neîncăpătoare.

— Ce-or fi astea? l-am auzit pe Joc ca prin vis.

— Coleoptere, dragul meu, coleoptere.

— Aşa mari?! nu-şi putu stăpâni mirarea acesta lăsându-se pe vine.

Din interior fojgăiala vietăţilor se auzea tot mai clar.

Elitrele uriaşe se frecau unele de altele, scoţând sunete stridente, explicându-mi astfel zgomotele auzite anterior.

Unghiile mi se umpluseră cu pământ, iar dosul palmelor se îmbibaseră deopotrivă de ţărână şi transpiraţie, năclăindu-mi pilozităţile, cu pete întunecoase.

Joc era dimpotrivă, spilcuit şi aranjat în halatul lui, de parcă el era şeful iar eu subalternul, de parcă el venea de

la centru, iar eu eram cel ce trebuia să dea seamă de cele întâmplate. Ghetele lui late, mai late decât a celorlalţi semeni, arătau cu prisosinţă originea modestă a individului, Implicit nivelul de cunoştinţe acumulat în perioada formării sale. Dar cum asta era altă poveste, mi-am întors privirile la coleopterele mele.

— Ai mai văzut aşa ceva? l-am întrebat doar aşa ca să mă conving încă odată că nu mă înşelasem atunci când spusesem că nu era dotat pentru cercetare. Păcat că nu fusesem ascultat

— Niciodată şi nu-mi pot explica în niciun fel, a venit răspunsul lui, ca o confirmare – a câta – a spuselor mele anterioare.

— Ar trebui să-ţi refac tomuri întregi din prelegerile la care ai participat de-a lungul formării tale, nu m-am putut abţine să nu-i răspund cu un sarcasm deloc nemeritat.

— Ai uitat stimabile să te mai documentezi, asta bineînţeles dacă ai ştiut s-o faci vreodată. Ai fi putut să-ţi aminteşti din baza noastră de date o parte din filmele străbunilor noştri. Ţi-au fi adus aminte ce înregistraseră ei pe peliculele anterioare marelui cataclism, referitor la iradieri. Dar cum ţie gândul numai la femele nu mă mai mir de nimic.

Joc îşi plecă fruntea mormăind ceva fără înţeles.

Ochelarii îi ascundeau privirile. Numai botul încreţit de timpuriu i se mişca nervos, nemulţumit. Pavilioanele urechilor îi tremurau de furie, transmiţând tremurul ochelarilor cu rame minerale. Era de plâns, dar nu merita cercetarea mea.

— Chiar nu ştii nimic? l-am zgândărit din nou.

Joc tăcu. Îşi afundă mâinile în buzunarele cauciucate ale halatului, scoţându-şi o ţigară. Buzele se deschiseră nervos, dezgolind la iuţeală dinţii îngălbeniţi şi lacomi s-apuce capătul filtrului vegetal. Labele îi tremurau, cu flacăra brichetei dereglată atât cât să-şi pârleascâ uşor părul căzut peste fruntea îngustă şi încreţită.

Postura în care fusese pus îi displăcea. Se prefăcu

interesat de mişcările celor din groapa. Mi s-a făcut milă de el.

— Află dragul meu, că sub influenţa radiaţiilor, de la un anumit prag sau limită critică, tratamentul tuberculilor noştri a favorizat dezvoltarea anormală a insectelor. Ceea ce vedem aici sunt banalii cărăbuşi descrişi acum zece milenii de strămoşii noştri. Ce-i drept pe vremea lor erau mai mici. De fapt şi acum ei sunt mici. Doar în parcela asta tratată peste limitele normalului cu izotopi radioactivi care ne-au distrus faimoşii tuberculi. Că nu ne mai ajunge odată cât avem. De parcă n-am fi învăţat nimic din cataclismul înaintaşilor noştri.

Ajuns aici, începusem să mă enervez din ce în ce mai mult. Şi pe bună dreptate. De nenumărate ori mă împotrivisem Marelui Consiliu în aplicarea planurilor radioactive.

Când imense suprafeţe rămăseseră pârjolite şi necultivate de atâtea milenii, noi ne intoxicam puţinele zone fertile de după cataclism cu tot felul de substanţe menite să sporească producţiile de rizomi în special şi de tuberculi în particular, hrana noastră de bază. Întotdeauna le argumentasem cu documentele rămase de la înaintaşii noştri. Alte dovezi nu aveam încă, cu toate că era destul de uşor să le găsim prin transpunerea în practică de laborator a mărturiilor rămase. Degeaba. Marele Consiliu fusese surd la toate şi la tot. Iar acum, poftim dovada.

— Du-te şi cheamă-i pe ceilalţi. Am nevoie de ajutoare, i-am zis lui Joc, doar pentru a nu-i mai vedea inutilitatea lângă mine.

A plecat rânjind furios. Avea mersul celor din care provenise. Mâinile nefiresc de lungi îi atârnau în faţă bălăbănindu-i-se fără niciun rost. Şi acesta era un semn de inferioritate. Cei mai evoluaţi dintre noi, îşi găsiseră cu prisosinţă rost pentru mâinile cu care venisem pe lume. Trupul uşor aplecat din bazin, dispăru după uşile institutului. Curând începură să apară cercetătorii.

Femelele uşor iritate şi mai ales stăpânite de curiozitate iar masculii gravi, impasibili, păşeau cu grabă

spre locul unde mă aflam. În urma tuturor, târşindu-şi încălţările de protocol, venea bătrânul Lobo. Smocuri lungi de păr îi atârnau de peste tot. Perciunii albi se clătinau uşor în bătaia vântului. Când ajunse în dreptul meu, ceilalţi îi făcură loc, respectuoşi. Bătrânul privi oţărât? apoi fără a mă privi, zise:

— Deci au apărut primele semne. Dacă nici acum… mai adaugă el încet, ca pentru sine. M-am bucurat. Puteam avea în el un aliat de preţ.

— Iar rizomii?

— După cum se vede, stricaţi. Pulpele s-au dezvoltat anapoda. Celulele s-au mărit peste gabarit, iar consistenta s-a redus până la gelatinare. Practic nu mai pot fi consumate.

— Ce iradiere s-a folosit?

— Peste limita critică, i-am răspuns automat, sec, aşa cum obişnuiam să ne prezentăm punctele de vedere la Centru.

— Deci e clar. Fă-ţi documentaţia şi vino să te susţin. Voi fi alături de tine, fără nicio teamă.

M-am înclinat uşor şi l-am lăsat să se depărteze.

Acum paltonul îmi era necesar acum. Fiori de bucurie îmi străbăteau trupul. Mi-am îndreptat aparatul de filmat spre coleopterele gigant.

Aveam să iau şi câteva exemplare cu mine.

Oricum, trebuia să-mi îndeplinesc toate măsurile impuse de protocolul ştiinţific.

Joc plecase odată cu ceilalţi. Probabil că intuise în ce anume i se cerea să se bage şi nu se simţea în stare.

Nu l-am condamnat. Îmi ajungea profesorul Lobo.

Câteva zile am lucrat cu febrilitate la întocmirea materialelor.

Mi-am developat filmele, mi-am dactilografiat lucrarea şi m-am prezentat la profesorul Lobo. Era în acelaşi halat şi cu aceeaşi înfăţişare plictisită cu care venise la parcela experimentală. A privit filmul, mi-a citit lucrarea şi n-a spus nimic. Între noi se aşternuse o tăcere ciudată.

— Şi acum?! mă întrebă el deodată.

— Acum mă duc la Marele Consiliu, i-am zis eu cu înflăcărare. Profesorul tăcu. Aşezat pe un scaun special, cu protecţie pentru sacrumul neresorbit, profesorul tăcea.

— Nu spuneţi nimic? Nu mă susţineţi? l-am întrebat intrigat.

— Vezi tu, îmi spuse el cu greutate, ai să le arăţi exact ceea ce Marele Consiliul a mai văzut. Milioanele de documente rămase de la strămoşii noştri, conţin mărturii şi mai elocvente despre pericolele iradierii. Şi la ce-au folosit.

Oamenii s-au crezut superiori nouă şi tot nu s-au oprit la timp. Iar noi, care suntem nişte bieţi copişti al tuturor experimentelor umane de acum zece milenii, n-am făcut altceva decât să învăţăm de ce ei au făcut aşa şi nu altfel. Şi azi primim din galaxii mesajele navelor cosmice lansate de oameni, înaintea cataclismului planetar şi nu le putem descifra. Şi azi repetăm, copiem utilajele şi instalaţiile ce le-am găsit în documentele epigrafice lăsate în siguranţă de strămoşii noştri umanoizi. Suntem mulţi, vorbim aceeaşi limbă de la un capăt la celălalt al planetei, dar suntem atât de puţini atenţi cu noi înşine. Ne închipuim mereu, că dacă noi am scăpat din cataclism suntem superiori oamenilor. Cui să-i dovedeşti contrariul?

Diversitatea de obiceiuri, de interese sociale, de naţionalităţi de limbi vorbite său scrise, sunt considerate de noi tot atâtea elemente de superioritate faţă de strămoşii noştri, oameni. Ne credem deştepţi, superiori lor pentru că nu ne macină diferenţierile existente acum zece milenii

Dar n-am putut explica nici până astăzi cum am putut coborî aşa deodată din copaci, cum am trecut să realizăm tot ceea ce avem acum. Nu înţelegem un mesaj intergalactic, transmis în timp şi spaţiu de strămoşi, dar ne mândrim că vorbim aceeaşi limbă. Nu reuşim să evadăm de pe această planetă, pentru că nu vedem sensul evadării. Ne înmulţim, încă mai avem spaţiu, încă mai avem hrana necesară. Cercetările Centrului nostru sunt de fapt un moft, nu o necesitate, ca mai tot ce am făcut până acum.

Sunt convins că puteam trăi în copaci mult şi bine. Crezi că mă simt mai bine în hainele pe care le am, în locuinţele pe care le-am ocupat. Mai bine le lăsam aşa părăsite, fără viaţă, cum se spune că au fost la început. Când ai să ajungi la vârsta mea, ai să-mi dai dreptate. Stau pe un scaun adoptat restului din coada pierdută de părinţii părinţilor mei. Îmi frec fundul de pe un scaun pe altul, dar tot bananele îmi plac cel mai mult. Ce să fac cu alte alimente?! La ce-mi trebuie dacă sunt banane care putrezesc şi de care ne ruşinăm să ne apropiem. Marele Consiliul e surd. Existenţa său absenta lui mă lasă rece. Tot în copaci am de gând să mă retrag. Acolo se retrag toţi bătrânii. Ca voi, am fost şi eu. M-am îmbătat cu iluzii. Acum nu-mi mai trebuie. Cândva nici ţie nu-ţi vor trebui. Dă-mi lucrarea să ţi-o iscălesc, dacă mai crezi că însemnele personalităţii mele, vor zdruncina cu ceva preceptele Consiliului.

L-am privit cum îşi desfăcea însemnul personal pentru a-mi amprenta lucrarea. Un fascicol luminescent ioniza abia perceptibil. Îl apropia cu încetineala specifică fiinţei echilibrate din faţa mea. Pecetea fototermică se aşternea cuminte pe fiecare coală din lucrare. Apoi mi-a întins lucrarea fără niciun cuvânt. S-a ridicat cu greutate şi a început să-şi maseze sacrumul obosit de cât şezuse pe scaunul căptuşit.

— Nu-mi mai trebuie! i-am zis deodată. O las lui Joc. Pentru unii ca el poate să mai fie de vreun folos.

Bătrânul mă privi contrariat. Nu se aşteptase la aşa ceva.

— Ţi-aş spune că n-ai dreptul să abandonezi, dar ştiu că totul e zadarnic, zise Lobo.

N-am spus nimic. Mi-ar fi fost ruşine să recunosc că eram stăpânit eu însumi de dorinţa de a mă întoarce acolo unde-mi era locul de foarte multă vreme. Aveam să plec alături de profesor, printre fraţii mei adevăraţi, în pădurile de nepătruns ale planetei. Animalele de pradă dispăruseră odată cu oamenii. Rămaserăm doar noi, maimuţele, insectele şi câteva păsări cu forme ciudate. În rest nimic

nu putea să mă îndemne să mai rămân.

UN PAHAR CU LAPTE

Comunicat: „Astăzi în jurul orei 14 şi 30 minute o falie deosebită se va forma în zona oraşului nostru. Locuitorii sunt rugaţi să părăsească oraşul de urgenţă.

Autorităţile vor sprijini cu mijloacele necesare deplasarea locuitorilor. Întrucât mai sunt doar patru ore la dispoziţia dumneavoastră, vă rugăm să vă luaţi doar strictul necesar de alimente şi de valori personale. Cei care au mijloace auto personale, vor primi benzina necesară din localităţile învecinate.

Maşina cu difuzoarele date la maximum străbătea străzile oraşului, repetând într-una acelaşi anunţ. În primul moment, oamenii ascultau cu atenţie apoi dispăreau brusc de pe stradă sau din cadrul ferestrelor. Odată cu trecerea maşinii locurile se goleau. Câteva clipe, o tăcere de moarte se lăsă peste oraşul ameninţat de cataclism. Apoi reîncepură zgomotele. O mamă chemându-şi copilul, un zgomot de uşă trântită, un motor de maşină, apoi altul şi din ce în ce mai multă zarvă. Pe străzi începură s-apară cei cu maşini. Zeci, apoi sute de maşini, alergând bezmetice, toate din centru spre barierele oraşului.

„Dacă au maşini le dă mâna” s-auzeau din ce în ce mai des replici izvorând din rândul pietonilor porniţi cu tot felul de geamantane şi boccele.

La creşele de cartier, copiii se adunaseră deja în curte. Educatoarele plecaseră pe la casele lor. Copiii plângeau. Odată cu apariţia părinţilor, plânsetele se amplificau. Rând pe rând, copiii erau luaţi de braţele neliniştiţilor părinţi.

Câţiva rămăseseră în curtea pustie. Aşteptau părinţii. Nu mai plângeau. Obosiseră.

La spital, salvările erau arhipline. Câteva autobuze trimise de întreprinderea de transporturi se dovediră neîncăpătoare. Cei operaţi erau purtaţi pe târgi de rude sau de câteva cadre medicale ce-şi rezervaseră locuri în salvări.

La centrala telefonică nu mai rămăsese nimeni.

Undeva izbucnise un incendiu. O maşină evitase coliziunea intrând în vitrina unui magazin de stofe. Benzina din rezervor făcuse explozie, aprinzând totul în jur.

Regimentul era în alarmă. Maşinile militare începuseră transportul materialelor explozibile. Sute de soldaţi munceau la încărcarea lor, urcându-se care cum apucau în maşinile arhipline. Unitatea de pompieri, cu efectivele complete se îndrepta în fruntea coloanei militare, cu sirenele deschise. Câteva maşini de patrulare militare pline cu civili se îndepărtau în mare viteză de oraşul impanicat. Mai în toate atelierele, oamenii îşi părăsiseră locurile de muncă. Zgomotul marilor întreprinderi încetase.

La topitoria laminorului, se întrerupsese furnizarea curentului electric şi a gazului metan. Fiecare se grăbea s-ajungă la familie şi să plece. Pe străzi, busculadele erau mari şi din ce în ce mai dese. Maşinile tamponate strangulau mersul celorlalte. Căutau să se strecoare, să scape cât mai repede din oraşul în care trăise ani de zile.

Dacă la început cunoscuţii ce strigau unii pe alţii, încercând să se ajute într-un sens sau altul, acum fiecare se grăbea spre calea lui. Nehotărâţii se învârteau de la un loc la altul, fără a avea curajul s-apuce încotrova.

La azilul de bătrâni, era linişte. Unii jucau table, alţii stăteau întinşi la soare sub pledurile roase de timp sau decolorate. Pe ei nu-i mai interesa supravieţuirea. O parte plecaseră totuşi luaţi de rudele ce-şi amintiseră de ei.

Cei mai mulţi n-aveau nici puteri şi nici unde se duce, dar mai ales n-aveau de ce se ducă. „Ne-am trăit traiul, ne-am mâncat mălaiul” strigau ei unul în urechea celuilalt, doar, să se audă. Indiferenţa unora, surzenia altora, şi neputinţa îi făcuseră să se resemneze.

Unii intraseră în bucătărie şi-şi luaseră câte o bucată de pâine pe care o molfăiau nepăsători. Nu mai aveau supraveghetori să-i certe. La rândul meu abia am reuşit să mă strecor către casă. Câini slobozi, vagabonzi sau de rasă, hălăduiau speriaţi printre coloanele de fugari. Liftul

nu mai funcţiona. Am urcat agitat pe scări. Uşa apartamentului era încuiată. Mi-am scos cheile. Abia am reuşit să nimeresc broasca. Mâinile îmi tremurau. Am deschis.

Ea nu era. Nu venise sau se hotărâse să nu mai vină. M-am repezit la telefon. Funcţiona.

Am format numărul. Zadarnic. Nu răspundea nimeni. Din nou şi din nou. Acelaşi rezultat.

Nu mai ştiam ce să fac. Mai erau aproape două ore. Am ieşit în balcon. De la înălţimea etajului opt, bulevardul se zărea ca-n palmă. Grupuri mari de oameni se vânzoleau spre marginile oraşului. Câteva incendii îşi aruncau fumul spre înălţimi. M-am reîntors în apartament. Nu ştiam ce să-mi iau. Singura mea avere erau cărţile. Mii de volume. Cum să le iau? Unde să le pun?...

Mi-am ales o sacoşă de voiaj cumpărată cu ani în urmă de la mare. Avea fermoarul stricat. Era imposibil să-mi pun atâtea cărţi.

Mai bine să-mi iau manuscrisele.

Încăpeau. Gata, puteam pleca. Mai era aproape o oră şi mi se făcuse foame... Şi ea nu era. Aveam s-o aştept. Chiar dacă plecase, o voi aştepta. Aveam să-i arăt că eu rămân corect. Întotdeauna corect.

Mai bine mi-aş găti ceva. Ouă în frigider mai sunt. O să-mi fac nişte ochiuri. Mi-am pus manuscrisele în hol. Am dat saprind aragazul. Nu mai funcţiona.

Dar ştiu că vecinul are o butelie. Bat la uşă. Nu-mi răspunde. O fi plecat? Insist. Degeaba. Bat cu pumnii ba chiar şi cu picioarele în uşa subţire. Zgomotele hăulesc în tot blocul, în liniştea ce s-a lăsat pe nesimţite de jur-împrejur.

Nedumerit abandonez uşa vecinului şi ies din nou în balcon. Oraşul e pustiu. Doar fumul incendiilor e mai consistent.

Niciun călător. Şi mi-e o foamee... Mă-ntorc la uşa vecinului. O deschid buşindu-mă cu umărul în ea. A ieşit din ţâţâni. Intru în bucătărie.

Butelia e sub masă. N-au luat-o. O clatin. Mai are

ceva încărcătură. O iau şi o aduc la mine.

Am un aragaz de voiaj. Cu ăsta ne făceam în concedii micul dejun.

Ne lua câte un prieten cu maşina la iarbă verde numai pentru că aveam aragaz de voiaj. Am legat furtunul la butelie. O adaptare de-a mea pentru cazuri când ar fi lipsit buteliile de voiaj. Ca acuma de exemplu. Aprind.

Merge. Pun tigaia şi uleiul. Aud paşi pe scări. O fi ea?! Nu cred. Sparg ouăle. Uleiul sfârâie. Paşii se aud din ce în ce mai distinct. Se apropie. Albuşul începe să se albească, uşa se deschide şi apare ea.

— Mi-e foame! îi spun ca un fel de scuză în faţa minunăţiei mele de a nu fi plecat.

— Ai spus ceva? mă întreabă cu glas şoptit.

— Mi-e foame, repet ca în transă ducându-mi mâna la stomacul ulceros, proverbial de ulceros.

— Îţi fac imediat ceva, îmi spune ea limpede ridicându-se de lângă mine cu precauţie. Stai liniştit. Îţi fac numaidecât.

Mă-ntorc pe partea stângă. Aşa durerile-mi sunt mai suportabile.

— Cât e ceasul? o întreb gemând.

— E două şi-un sfert, îmi răspunde ea din bucătărie. Mă uit la capătul patului. Da, e două şi-un sfert.

Mă ridic speriat. Arunc plapuma grăbit. Vreau s-o chem s-o întreb dacă mai putem pleca. Dar mă trezesc de-a binelea. Intru în sufragerie. E frig. Caloriferele sunt reci. Privesc pe geam. Oraşul e pustiu. Rar se vede umbra unul călător. Sub bec fulgii se zbenguie, liniştiţi. Aud şuierul unei locomotive şi mă liniştesc.

Ea îmi aduce un pahar cu lapte şi biscuiţi. Durerile de stomac se potolesc. Beau laptele. Biscuiţii nu vor să se moaie în lapte. Păcat. Altă dată se muiau.

Altă dată. Acum beau laptele şi mă duc să mă culc alături de ea, fără să-i povestesc nimic. Ar râde de mine, de visul meu zbuciumat într-un oraş totdeauna liniştit.

Pământ violat

Luminile purtate de sclavi, goneau puterile

întunericului.

Pocalele umplute de bacante nu se isprăveau nicio clipă. Consulul roman Lucullus era ameţit. Se retrăgea. Straja palatului se sprijinea când de zid, când în suliţi, schimbându-şi greutatea trupului de pe un picior pe altul, când ultimul grup de invitaţi era purtaţi pe braţe de sclavi spre a fi aşezat în lectică. Cea mai bogată din ele era a lui Perigeu, care-şi câştigase averea prin grija lui Eros şi a nobilelor sale însuşiri. Scria ode împăraţilor şi mai ales victimelor sale din ultima vreme. Avea un chip ales şi o pană ce o întrecea cu mult pe-a lui Vergiliu. Cu trupul uşor îmbrăcat era tulburat, nu atât de vinul de Chios, ci mai ales de una din sclavele aduse de curând din părţile Donarisului, cu pielea mai albă decât cretanele şi părul mai presus de al altor fiinţe.

Inima în piept îi ardea şi din când în când, fără ca să-l audă cineva, slobozea câte un geamăt. Sclavii îl urcară în lectică, crezându-l bolnav, dar se bucurară când Perigeu strigă cu glas tare, s-audă toţi cei ce ieşiră odată cu dânsul.

— Prieteni, fiţi astă seară oaspeţii mei, apoi venindu-i brusc o altă idee, adăugă surâzând fericit:

— Dar mai înainte de a petrece se cuvine, ca buni prieteni ce suntem, să mergem la consul şi să-l luăm cu noi.

— Să mergem, adăugară câţiva din cei ce mai erau în stare. Pe Lucullus îl găsiră în pat, gata de culcare. O sclavă abia terminase de ars mirodeniile în cameră. Ceata dădu buzna din triclimum.

— Ce vreţi? îi întâmpină Lucullus.

— Pe tine, o, mărite consul, îi spuse vesel Perigeu. Chipul tău, să lumineze calea noastră asemeni stelelor luminoase.

— Bine, dar m-am culcat…

— Te-oi fi culcat tu, dar dorinţa de a te avea printre noi e mai puternică decât oboseala ce-ţi învăluie trupul.

Pe Lucullus toate acestea îl bucurau atunci când erau bine spuse şi Perigeu era unul dintre favoriţii săi. Cu toate

acestea spuse:

— Cinstiţi prieteni, eu vă mulţumesc, dar vă rog să mă credeţi că regret nespus că n-am să pot veni. O oboseală cumplită s-a cuibărit în oasele mele ca o durere plăcută...

Perigeu, prinzând un moment prielnic, îl întrerupse:

— Te cred, iubite Lucullus, pentru că eu însumi sunt cuprins de durere. Trupul meu se zbate nebun mai ales după refuzul tău, de a ne însoţi şi după încă ceva pe care nu îndrăznesc aţi spune:

— Dar spune.

— Şi dacă leacul durerii mele ar sta în puterea ta, să mă vindeci ai face-o?

— Pe sufletul strămoşilor mei, ţi-o jur că nu am dorinţă mai mare decât să te ajut, iubite Perigeu.

Acestuia îi sticliră ochii de şiretenie adăugând:

— Află scumpe Lucullus că în seara aceasta, în casa asta, m-am îndrăgostit.

— E iarăşi vreo aventură nebunească de-a ta.

— O, nu, te asigur. Sunt nebun, şi sufletul meu geme după una din sclavele tale. Simt ca un nemernic ce-ar putea înghiţi pentru sufletul său pocale întregi de Chios fără de sfârşit. Nisipul din mine-i fierbinte, şi nu numai oasele mă dor, dar mă doare sufletul acesta pe care tu oricând ai putea să-l vindeci sau să-l distrugi. Ceilalţi tăceau.

— O, nu, Perigeu. Oricare din sclavele mele care au deşteptat în tine asemenea dorinţi, trebuie să fie mândră de atenţia ce i-o acorzi.

De aceea, fără să ştiu de numele ei, dă tu însuţi poruncă să-ţi fie adusă oricând doreşti.

— Aş vrea s-o iau cu mine în lectică.

— A ta este, şi fie ca dorul acesta să-ţi îmbogăţească strunele sufletului tău, atât de drag mie şi lumilor romane. Deci mergeţi acum fără mine şi fericiţi-l pe Perigen pentru leacul ce el însuşi şi l-a găsit.

— Prin darul tău, o iubite Lucullus, ai adus lumina în sufletul meu. Şi dacă strălucirea stelei tale este acum mai

palidă de oboseală, mă bucur că am din casa ta una din cele mai nepreţuite podoabe pe care tu însuţi m-ai fericit.

Apoi urându-i cele cuvenite-şi luară rămas bun. Sclavii lui Perigen duceau acum o dublă povară.

Pe străzile Romei, ceata trecea călcând sub sandale primele raze de soare.

II

Dezmăţul se sfârşise. Câteva bacante băute chicoteau. Perigeu, se aşează pe treptele băii, chemând sclava tracă la dânsul. Trupul îi tremura ca bolnav. Bacantele triste plecară să-şi vindece rănile ciupiturilor cu uleiuri de măslin. Soarele pătrundea prin plafon, săgetându-l. Şi aşteptarea asta-l duru. Când draperiile fură trase în lături, sclava-l orbi. El, Perigeu, curtezanul de temut al Romei căzu în genunchi de pe trepte. Ea veni păşind ca-n vis. Apoi, îşi plecă privirile, clătinându-se. Perigeu se cutremură înfiorat! Se ridică în picioare. Cu greu a reuşit s-o întrebe.

— O, care ţi-e numele tău nepământeană fiinţă?

— Numele meu este Geea, stăpâne!

— Geea?! Dar Geea e nume grecesc.

— Grecesc mi-e şi trupul, stăpâne, deşi mulţi mă socot din Tracia. Dar cu toţii au uitat că Tracia-şi trage obârşia din vechiul imperiul al marelui Macedon şi că Lisimah a fost unul dintre primii săi conducători.

— Ce-ai fost tu înainte? o întrebă din ce în ce mai uimit Perigeu. Nici nu-i venea să creadă că o sclavă putea vorbi despre astfel de lucruri, pe care puţini romani puteau să le ştie.

— Mare preoteasă, stăpâne. Sunt de viţă regală şi mă pregăteam să fiu o Pitia a templului Delfi, stăpâne.

Perigeu se cutremură.

— O frumuseţe ca tine să fie astfel jertfită?

— Pentru mine aceasta nu era o jertfă, stăpâne. Era culmea supremă a vieţii mele. Am fost predestinată pentru aceasta, stăpâne!

— O, Geea. Nici nu-ţi închipui câtă durere ,îmi faci spunându-mi astfel de cuvinte. Apoi văzând mirarea de pe

chipul ei, adăugă: Pentru că eu te iubesc, Geea. Şi ard de durere când te privesc. Sunt nebun. Sunt omul care ar vrea să-ţi fie stăpânul şi sclavul tău, Geea.

— Asta niciodată, stăpâne. Oricine mi-ar pângări fecioria ar primi blestemul Pitiei. Ea n-ar accepta ca eu să am un alt destin. Şi toate forţele întunericului te-ar osândi, stăpâne!

— Dar eu te vreau!

— Vei fi nefericit stăpâne!…

— Dar te iubesc!

— Vei suferi stăpâne!

— Nu vreau să ştiu de nimic. Pe tine te vreau şi-atât, mai zise Perigeu apropiindu-se.

— O! Nu, stăpâne. Fie-ţi milă de tine. Eu sunt o sclavă. Mă voi supune. Dar pe Geea, templul o va răzbuna. Şi răzbunându-mă pe mine vei fi pedepsit.

Şi-atunci Perigeu ca turbat se repezi către Geea. O cuprinse în braţe sărutând-o sălbatic. Geea nu se împotrivi şi nici nu-i răspunse îmbrăţişării. Repeta cuprinsă de spaimă.

— O, nu stăpâne. O, nu stăpâne… lăsându-se dusă în braţe în alcovul imens. Nu se putea împotrivi forţei.

În patul unduind de mătăsuri abia putu să scoată un geamăt. Se înăbuşea. Ceva nou, nedefinit, începu să-i învăluie trupul. Simţea din ce în ce mai puţin braţele stăpânului său. O moleşeală stranie-i cuprindea vârful degetelor, apoi tot trupul. Uşor, uşor, tot mai puţin perceptibil. Şi leşină.

Trupul i se răcea din ce în ce, devenind tot mai greu. Răsuflarea-i era ca de gheaţă. Braţele-i lunecară. Ochii-i se închideau uşor. Pieptul îi tresărea din ce în ce mai rar.

Perigeu simţi. Cutremurat, se ridică. O spaimă cumplită-i cuprinse oasele. Mâinile-i fierbinţi îi cuprinseră chipul. Căuta să-nţeleagă şi răceala trupului ei creştea. Fiori de groază-l străbăteau până-n creştet.

— Geea! Geea! strigă disperat. Ea nu-i răspunse.

O durere nebună îl ţintuia. Dorea să facă ceva, orice. Trupul iubitei devenise rece era în răceala-i marmoreic. Şi

un glas sfâşie văzduhul!

— Perigeu, tu cel mai nelegiuit dintre muritori.

O! Perigeu! Te blestem să nu-ţi afli vocea până când n-o vei învia pe Geea. Era preoteasa noastră. Tu ne-ai răpit-o. Tu se învii. Un milion de amfore de vin va trebui să jertfeşti la picioarele Geei. Să nu-ţi afli liniştea. Fii blestemat!…

Perigeu se cutremură. Se aplecă peste Geea cu gândul s-o ia în braţe. Trupu-i era rigid. Sclavii pătrunseră-n cinegeu. Perigen nu-i vedea. Se căznea s-o ridice. Dar greutatea devenise prea mare. Un sclav s-aplecă să-l ajute.

Dar Geea era ca de piatră. Abia cu ajutorul a patru sclavi reuşi s-o ridice.

Baldachinul se crăpă. Printre stâlpii ce susţinuseră perdelele, sclavii reuşiră cu greu s-o care. Perigeu şedea nemişcat. Sclavii nedumeriţi, în tăcere, cărară statuia în curte. Apoi sprijinind-o cu nişte pilaştri se depărtară, lăsându-şi stăpânul doborât de durere.

III

Roma îşi alegea împăratul. Parfumul ghirlandelor grele de flori străbătea oraşul. Lei fioroşi, puşi sub zăvoare în cuşti erau căraţi către Circus Maximus.

Urşi din Carpaţi, cu ghearele roase de stânci, se zbăteau sub gratiile grele. Liberţii mergeau pe străzi, sorbind din vinurile Romei. Numai în casa lui Perigeu domnea o tristeţe adâncă. Sclavii fuseseră eliberaţi şi niciun prieten nu mai călcase pe dalele aleilor de la împietrirea prea frumoasei Geea. Perigeu cumpărase butoaie de vin pentru a-şi duce blestemul la capăt. Trupu-i ardea. Mâinile i se umflaseră. Zilnic venea un alai pregătit priceput cu o duzină de amfore noi, care abia de-i mai ajungeau osânditului să le păstreze până seara târziu. De oboseală le spărgea de treptele care duceau în bazinul ce-o înconjura pe Geea.

Rece şi nemişcată, Geea privea cu ochii de piatră amforele ce se vărsau în bazinul de la picioarele ei. Buţile mari erau împrăştiate în toate camerele palatului.

Până la a milioana amforă de vin mai era mult.

Trebuia să-şi vândă pe pământurile. Trebuia să se vândă el însuşi, numai s-o mai poată avea pe Geea. S-o simtă iarăşi vibrând în braţele lui. S-o primenească de păcatul săvârşit fără de voia ei. Şi anii treceau. Trupu-i devenea din ce în ce mai bătrân. Încheieturile i se umflaseră, apoi deveniră dureroase, cu noduri. Din straiele atât de bogate altă dată, doar nişte jalnice zdrenţe îi atârnau pe trupul schilodit.

Vinul din bazin se revărsa prin curte. Căra amfore fără să mai numere dacă mai avea până la un milion sau nu. Căra în neştire. Căra cu credinţa că zeii s-ar îndura la ultima amforă blestemată să-i redea Geei suflarea. Îşi vânduse palatul. Pentru trupul lui, acuma bătrân, un pat sub cerul liber, de unde s-o poată vedea, era de-ajuns.

Consulul Lucullus murise. O aflase de la fiul olarului care murise şi el. Bani avea din ce în ce mai puţini. Acum când Roma îşi alegea un nou împărat, tânărul olar îşi luă banii de pe ultima comandă de amfore. Perigeu era la capătul puterilor. Ar fi vrut să iasă pe străzi. Să închine şi el de bucurie alături de oamenii aceia.

Dar o sfârşeală cumplită-l ţintui pe marginea unui butoi înnegrit de vreme. Sub apăsarea trupului său, lemnul cedă, sfărâmându-se.

Perigen zâmbi amar. Era unul dintre primele butoaie, cu vin de Chios, din care-i plăcuse mai mult. Spera ca alături de Geea să poată gusta din nou. Îi era foame. O bucată de pâine muiată în vin avea să-i mai dea puţină putere.

Soarele ardea nemilos. Patricienii bogaţi se retrăgeau în bazinele vilelor să se-mbăieze.

În casa lui s-auzeau râsete. De-aceea despărţise cu un zid de tot ce a fost vreodată a lui. Să-şi uite păcatul. Întremat de dumicatul înghiţit mai aruncă o amforă-n bazin. Amfora se scufundă în fundul bazinului. Necăjit Perigeu se aşeză pe marginea lui uitându-se la statuie. Şedea în umbra ei şi i se părea că mişcă. Întâi un braţ apoi un picior – şi-apoi toată făptura. De bucurie se prăbuşi. Geea cobora de pe soclu prin lacul de vin, către dânsul. Ameţi. Apoi pe măsură ce s-apropia de el, Geea-i părea mai

matură. Chipul feciorelnic, se transforma în femeie bătrână. Din ce în ce mai bătrână. Umerii zvelţi altă dată se lăsau tot mai mult gârbovind-o. Iar când ajunse lângă el, Perigeu n-o mai recunoscu. Uimit se uită la locul statuii.

Postamentul era gol. Deci bătrâna cu ochii înroşiţi de nesomn de lângă el era frumoasa Geea. Păru-i albise. Şuviţele cânepii de neîngrijire i se lipeau de sânii fleşcăiţi ce se vedeau sub veşmântul subţire. Un zâmbet amar îi aduna ridurile chipului ca o pungă.

— Te aşteptai să mă vezi astfel Perigeu?

Perigeu nu mai putu scoate o vorbă. Cu ochii rătăciţi se ridică împleticindu-se. Nu mai dori altceva decât să fugă.

— Zeii te pedepsesc pe nedrept, o ştiu. Dar nu poţi să le faci ceva. Sunt zei, adăuga Geea cu glas gâjâit de bătrână.

— Sunt zei… relua ca un ecou Perigeu fugind din calea ei către zidul cu care se izolase de lume. Cu braţele îmbărbătate de groază se căţăra până aproape de coamă. Zidul era destul de înalt şi se şubrezise. Când apucă de coama uşor măcinată de ploi căzu. Câteva pietre căzură sub el. Atunci bătrâna s-apropie înduioşată. Perigeu, adunându-şi ultimile-i puteri, zise:

— Tu nu eşti Geea. Tu nu eşti Geea. Pleacă. Eşti Pitia. Fugi…

Şi se sfârşi horcăind. Din trupu-i bătrân câteva şuviţe de sânge îşi făcură loc în colţul gurii. Iar Geea, luându-i capul în poala veşmântului străveziu, urlă cu glas de bătrână.

— O zei, fiţi blestemaţi. Geeo ruptă şi roasă de voi vă blestemă. Fiţi blestemaţi. Urletul ei răsuna sinistru în împrejmurirea de piatră. Stăpânul casei lui Perigeu ieşi îngrozit în grădină.

Apoi s-apropie însoţit de-o ceată de sclavi adunaţi la urletele bătrânei turbate.

Urcându-se pe zid se-nfiorară.

— L-a omorât pe Perigeu stăpâne, adăugă unul din ei.

— Prindeţi-o şi-aduceţi-o încoace. Şi dărâmaţi zidul

acesta. Şi-atunci, în timp ce zidul se crăpa tot mai mult, Geea se scufundă în lacul de vin, dispărând. Când trupul îi fu scos la iveală, era rece ca o statuie. Apoi în timp ce o lăsară pe trepte să se usuce, trupu-i crăpă. Ochii mari se rostogoliră din orbitele goale sfărâmându-se, în timp ce pielea se fisură împrăştiindu-se la prima adiere de vânt. Când se întoarseră sclavii s-o ia, doar o grămăjoară de cioburi prăfuite era pe treptele suflate de vânt. Undeva, uitat de vreme, trupul lui Perigeu aştepta să cadă victimă vârcolacilor lumii.

Ciocane imense băteau, sfâşiind văzduhul: aiurea plutea un sicriu gros de piatră, ca o ultimă licărire de-adevăr. Umbra morţii cuprinsese totul ca o noapte de granit.

Amiaza insulei

Cele câteva clădiri din piaţa cetăţii ardeau scoţând un fum greu pe geamurile sparte. Soldaţii alergau de-a valma prin curtea cetăţii cu găleţile goale.

De sus, din turnul dogorit de razele soarelui ochii celor condamnaţi sclipeau de bucurie.

Cu fiecare zgomot sau pală de fum ce ajungea până la ei, gândul că vor fi eliberaţi le dădea tot mai multe speranţe. Nici pe departe nu bănuiau că toată zarva venea de la un incendiu. La ei în celule aerul era mereu sufocant, dar pereţii groşi de piatră aduceau aceeaşi răcoare în momentul în care îi atingeai ca şi acum trei, patru ani când fuseseră închişi. O

explozie zgudui mica insulă din temelii. Abatele Paillarde, însingurat, începu să murmure:

— Ăştia-s englezii! Sigur sunt englezii.

Dar neprimind niciun răspuns, rămase ca de obicei cu gâtul întins spre fereastra celulei prin care intra pătrunzător un miros de fum.

Jos, în curtea cuprinsă de flăcări, soldaţii imperiali, cu uniformele ferfeniţi te alergau după apă.

— Căpitane, căpitane, a secat fântâna, strigă după bătrânelul micuţ şi ţanţoş un soldat cu găleata goală în mână.

— Luaţi apă din mare! le strigă furios slujbaşul lui Napoleon îndreptându-se spre pulberăria sfârtecată-n bucăţi de explozia ce fusese auzită mai înainte de deţinuţi. C-o mână abia-şi putuse opri tricornul de suflul năprasnic ce-l ţintuise la pământ. Buimacit, dădu un ordin ce practic n-avea cum să fie îndeplinit. Apa de mare s-afla în locul acela departe de suprafaţa insulei.

Pentru că avuseră grijă să nu se poată evada uşor din ea, cu vreo 20 – 30 m mai sus de nivelul mării, insula neprimitoare n-avea decât un singur punct unde putea să oprească vreun vas, ca un port cioplit în stâncă păzit cu stricteţe de garda imperială zi şi noapte.

Căpitanul nu găsise încă explicaţia la tot ce cauzase incendiul acesta nenorocit.

Din pulberărie nu mai rămăsese nimic.

Câteva trupuri zdrobite ale soldaţilor aflaţi în apropiere şi un copac sfârtecat era tot ce mai rămăsese pe marginea unei gropi imense, înnegrite, căscată în călcâiul insulei. Din tot ce aparţinuse garnizoanei, doar casa comandantului scăpase neatinsă. În curtea ei rămăsese dură soţia căpitanului, uluită, ca moartă, fără nicio mişcare, prostită. Din singura fântână de pe insulă, şi-aceea aflată în curtea lor, găleţile ieşiseră goale. Acum curtea, lipsită de mişcarea soldaţilor, era pustie şi goală. Pietrele încinse de soare uscaseră repede urmele dârelor de apă ale celor câteva găleţi scoase mai înainte.

Şi când primii soldaţi veneau cu găleţile pline cu apă aduse din port, focul începu să se-nmoaie. De fapt, arsese ce-a fost de ars.

În urmă rămâneau câteva ziduri pârlite ca nişte cuburi fără rost în bătaia unei brize uşoare dinspre ocean. Şi-atunci căpitanul îşi adună garnizoana. Din şaptesprezece băieţi câţi au fost, opt erau sfârtecaţi de explozie.

— Soldaţi! începu căpitanul în faţa garnizoanei zdrelite şi pline de fum. Duşmanul este aproape.

Şi ca să dăm o pildă că nu tolerăm abateri în garnizoana noastră făptaşul va fi pedepsit.

Şi spânzurătoarea va fi pentru el arma noastră de luptă. Focul n-a venit din senin.

De aceea făptaşul va fi spânzurat chiar de va fi vreunul dintre noi. Acum când am rămas atâţia va trebui să ne organizăm în aşa fel încât să nu fim nepregătiţi în faţa duşmanului.

Şi nu uitaţi că în fiecare raniţă e un baston de mareşal, mai zise încheind fără chef discursul său.

După câteva zile pe insulă urma să le vină provizii de schimb, dar numai căpitanul ştia de toate astea şi le păstra în tăcere. Până atunci trebuia găsit vinovatul, şi căpitanul n-avea de gând să lase problema nerezolvată.

În celule resemnarea nu-şi făcuse loc încă. Tot mai sperau saudă zăngănitul uşilor şi să-i vadă pe eliberatori invitându-i afară în libertate.

Burduhănosul abate Paillarde asculta cu urechea ciulită orice zgomot suspect, orice indiciu care-ar fi putut să-i aducă vreo lămurire. Auzise trompeta garnizoanei imperiale şi-apoi doar mugetul valurilor izbite de promontoriul înalt al insulei.

De-aceea, când auzi paşi grăbiţi pe coridorul celulei sale se lumină încordat la chip.

Uşa se deschise cu grabă şi un soldat imperial cu faţa înnegrită de funingine se ivi invitându-l afară. Era pentru prima dată în cei trei ani de celulă când avea să vadă lumina soarelui. Dezamăgirea că nu văzuse un soldat englez nu-i luă bucuria de a vedea încă o dată marea, cu valurile ei înspumate. De aceea se grăbi peste poate, cu toate kilogramele sale, să iasă. În curte, pe platoul carbonizat de incendiu alţi deţinuţi ieşiţi mai înainte acolo trebăluiau de zor, cărând resturile fumegânde spre marginea insulei, aruncându-le în mare. Bătrânul abate se alătură grupului numeros de prizonieri, cărând din toate puterile sale bârne fumegânde şi moloz. La marginea înaltă a insulei, doi soldaţi, le aruncau cu lopata în mare. Căutau orice urmă de material ce-ar mai fi putut fi folosit şi îl dădeau deoparte. Şi cum stăteau acolo scormonind în moloz, abatelui îi veni o idee. Bârna aprinsă, fumegând,

din mâinile lui o repezi cu putere peste soldaţi, azvârlindu-i cu tot cu lopeţi de pe promontoriu, în mare. Un răcnet cumplit sfâşie văzduhul.

Alt soldat s-apropie în fugă cu arma în mână.

— Opreşte. Opreşte că trag, zbierase soldatul cu arma întinsă spre abate. Acesta se opri o secundă, apoi scârbit aruncă bârna din mână uitându-se după cei dispăruţi. Jos, printre stânci, siluetele lor erau nemişcate.

Nici valurile nu le puteau mişca, atât erau de înfipte în colţii de stâncă. Alţi trei soldaţi, sub ameninţarea armelor, îi băgau pe ceilalţi deţinuţi înapoi în celule. Abatele rămase cu ochii privind imensitatea cerului, scuturându-şi cenuşa din palme. Căpitanul venea sărind peste resturile nearuncate încă.

— A ucis doi camarazi. I-a aruncat c-o bârnă în jos, strigă ca un dement soldatul.

— Spânzuraţi-l! se pronunţă scurt căpitanul, întorcându-se încruntat spre cei câţiva oameni ce-i mai rămăseseră încă.

Peste câteva minute, în curtea cetăţii de pe insulă, în bătaia tobelor a doi soldaţi, abatele înainta legat cu mâinile la spate. De sus, din celule, sub ameninţarea puştilor a trei soldaţi, ieşeau condamnaţii.

Soarele era aproape de asfinţit. Lanţurile câtorva ocnaşi periculoşi măreau fără voia lor atmosfera şi aşa destul de încărcată.

Când tobele încetară, căpitanul se îndreptă cu paşii ţanţoşi spre spânzurătoarea afumată.

— În numele maiestăţii sale imperiale, Napoleon Buonaparte, pentru atacarea şi uciderea a doi soldaţi din garnizoana cetăţii, se condamnă la moarte prin spânzurare, fostul abate iezuit Paillarde, deţinut politic, condamnat pentru acţiuni de lez maiestate provocate în capitala imperiului nostru slăvit şi iubit. Sentinţa se va executa imediat. Ea a fost dată de reprezentantul personal al majestăţii sale imperiale în această garnizoană „EU”, căpitanul Raux.

— Imbecilul, zise destul de tare contele Merlot către

ocnaşul Savage.

— Le venim de hac? întrebă ocnaşul în şoaptă.

— Gura! strigă către ei ameninţător un soldat imperial agitându-şi puşca.

Abatele se urcă pe scăunel. Ochii se îndreptară spre fereastra celulei sale.

— Vreau un preot! zise osânditul.

— N-avem! i se răspunse sec.

— Dar o carte de rugăciuni aveţi! Să vă arăt eu ce trebuie să faceţi.

Şi căpitanul se întoarse în fugă cu o carte în copertă neagră ce avea imprimat o cruce aurie la mijloc.

— Deschide-o, căpitane, şi citeşte ceva din ea. Orice. Apoi spune: Dumnezeu să-l ierte şi omoară-mă! zise cu glas stăpânit parohul.

Abia auzit la început, apoi din ce în ce mai tare, căpitanul citea un pasaj nu prea nimerit din Vechiul Testament. Se nimerise tocmai uciderea lui Abel de către Cain.

Contele Merlot, în straiele spălăcite şi cu dantela murdară, zâmbea superior. Pe continent imperiul se prăbuşise. Napoleon era în exil de-aproape o săptămână de zile. Dar niciunul din insulă nu ştia asta.

— Amin! zise căpitanul şi adăugă: Dumnezeu să-l ierte, apoi făcu semnul cuvenit. Un soldat îşi rezemă puşca de picioarele osânditului urcat pe scaun şi urcându-se pe-un scaun alăturat, îi petrecu acestuia laţul pe după gât. Apoi în răpăitul din ce în ce mai intens al tobelor, coborî, îşi luă puşca şi trase scaunul de sub picioarele osânditului. O clipă trupul rămase suspendat apoi se prăbuşi cu ochii ieşiţi din orbite pe caldarâmul încins. Frânghia se rupse dar rămase strâns în jurul gâtului făcându-l să horcăie. Burduhănosul prelat se zvârcolea cu mâinile legate la spate în faţa ochilor injectaţi de furie a căpitanului.

— Dezlegaţi-l! Dezlegaţi-l! zbieră căpitanul, ieşindu-şi din inerţie. Soldaţii de la spânzurătoare, lăsându-şi puştile traseră cu putere de funia din jurul gâtului prelatului eliberându-l. Cu funia în mâini, soldaţii aşteptau să se

ridice osânditul. Nu avea putere. Stătea întins pe dalele de piatră. Un toboşar, lăsându-şi toba în soare, aduse o altă frânghie.

Se urcă pe o scară şi o înlocui pe cea veche, apoi făcându-i un laţ nou pe care îl încercă. Cu o bucată de săpun, îl făcu apoi s-alunece mai uşor şi după câteva mişcări de-a lungul frânghiei, coborî de pe scară. Deţinuţii care-ncepuseră să murmure, erau ţinuţi sub ameninţarea armelor.

— Terminaţi mai repede! le spuse căpitanul soldaţilor, iritându-i.

Prelatul, sprijinit de căpitan apoi cu propriile-i forţe, se urcă iarăşi pe scaun ca o vită spre abator. Câteva clipe după aceea trupu-i inert se bălăbănea în bătaia ultimilor raze de soare atârnat de frânghia nouă. Iar deţinuţii împinşi de la spate intrau în turnul cetăţii. O dată treaba isprăvită, se îndreptau istoviţi spre casa căpitanului. Acolo soţia acestuia, Mathilde, o austriacă pricepută, îi aştepta cu cina fierbinte.

După masă, doi dintre toboşari aveau să meargă cu o căldare plină cu resturi de mâncare şi cu o legătură de pâine în fiecare celulă. Spre dimineaţă, după un somn bun, căpitanul spera să se refacă pentru a rezolva importantele-i probleme. Cu vasul fierbinte în faţă, Raux se uita la cei şapte soldaţi cum hăpăiau grăbiţi de teamă că să se termină cina şi cu gândul la somn. Mathilde, abătută, tăcută, se sprijinea de colţul căminului. Soarele asfinţise şi doar mugetul valurilor izbite de stânci spărgea ritmic şi sacadat liniştea nopţii. Peste puţin timp, luară mâncare pentru deţinuţi şi însoţiţi de un camarad înarmat, se îndreptară spre turnul închisorii. Mathilde şi Raux îi repartizară în cele câteva încăperi pe soldaţii rămaşi, apoi odată treaba sfârşită se îndreptară spre camera lor. Ajunsă aici, Mathilde se lăsă obosită pe pat, şi fără să vrea începu să plângă în neştire. Iritat la început, apoi curios, Raux o întrebă:

— Ce ai şi de ce te smiorcăi?

— Nimic, rosti înfrigurată Mathilde, apoi

dezbrăcându-se încet, se băgă tăcută în pat.

Dimineaţa, când căpitanul se încheia la uniforma proaspăt curăţată, află că Mathilde a fost vinovată de foc. Ea şi nimeni altul.

Căpitanului nu-i venea să creadă. Înjurând-o, îi ceru apoi să se explice. Află că focul izbucnise de la cărbunii aprinşi aruncaţi din greşeală în groapa gunoaielor din spatele cazărmii soldaţilor. După ce o zdrobi în picioare, Raux ieşi în capătul scărilor.

De jos, câţiva soldaţi priveau înfricoşaţi chipul răvăşit al şefului lor. Şi-atuncea, Raux privind prelatul bălăbănindu-se în frânghie, le spuse:

— Să pregătiţi o spânzurătoare nouă. Vom pedepsi vinovatul aşa cum am spus. Aşa ar fi făcut şi împăratul.

— Dar cine-i? întrebă un soldat.

— Mathilde! răcni căpitanul şi plecă grăbit spre portul insulei, aşteptând ivirea corăbiei.

Era şi mulţumit că dăduse o nouă dovadă de caracter. Era convins că şi împăratul ar fi făcut la fel cu oricare din femeile lui.

În vremea asta, soldaţii, încropeau spânzurătoarea a doua, ceva mai departe de prelatul cel gras, care, după părerea unora, începuse să pută.

— Şi chiar o s-o spânzure? se întrebau ei între ei. Neştiind ce să creadă, continuau să lucreze-n tăcere. Li se părea că trăiesc o tâmpenie ciudată dar nu puteau să iasă din ea fără teama de a fi pedepsiţi. Împăratul vedea până departe şi n-ar fi iertat greşelile soldaţilor săi. Apoi, când totul fu gata, înarmaţi şi curăţaţi, au plecat în turnul cetăţii să-i scoată pe deţinuţi. Şi-n răpăitul tobelor se arătă Mathilde legată. Mergea ca oaia la tuns, fără nicio împotrivire, supusă şi mută. Şi-atunci căpitanul, scoţându-şi iarăşi hârtia mai-nainte redactată, începu:

— Aşa după cum am jurat, adică, să pedepsesc vinovatul de incendiul acesta, ţin să vă aduc tuturor la cunoştinţă, despre dreptatea mea. Şi în numele ei şi al împăratului nostru, am hotărât condamnarea la moarte a Mathildei Raux, vinovată de focul de ieri. Osândita a făcut

mărturisiri de bunăvoie, recunoscând astă noapte totul. De aceea…

— Căpitane, dar eşti nebun! exclamă din rândul condamnaţilor contele Merlot. Ce-ai să îndrepţi spânzurând-o?!

— Chiar dumneata o să-i pui laţul de gât şi o să-i tragi scaunul de sub picioare conte! tună căpitanul. Să fie o pildă tuturor, că în faţa hotărârilor majestăţii sale imperiale, luate prin mine, reprezentantul său personal în această parte a lumii, trebuie să se supunăă!! zbieră căpitanul împroşcând cu salivă în jur.

— E nebun, spuseră câţiva deţinuţi în surdină.

Căpitanul nu-i auzi. Îl trase cu forţa pe conte şi împingându-l spre scaun îi spuse:

— Eşti gata?

— Niciodată.

Soţia lui Raux era lângă scaun.

— Te-mpuşc, zise căpitanul.

— N-ai decât, nebun furios ce eşti.

Şi-atunci căpitanul, scoţându-şi pistolul şi încărcându-l, îi zise:

— Pentru ultima oară îţi spun, pune-i juvăţul.

În vremea asta, Mathilde ajutată de un soldat, se urcase pe scaun. Ştreangul îi era în jurul chipului.

— Niciodată, zise contele Merlot făcând un pas înainte. Mathilde-şi băgase singură capul în ştreang, încercând să curme scandalul. Căpitanul punându-i pistolul în piept lui Merlot gata să tragă se pomeni zdravăn lovit de acesta.

Pistolu-i zbură. Soldaţii stăteau stane de piatră.

— Gardă, pe el! zbieră căpitanul.

Şi-atunci, ca deşteptaţi din amorţire, deţinuţii săriră toţii pe soldaţi. Câţiva reuşiră să-şi descarce armele. Şi până să lencarce din nou, se treziră imobilizaţi.

Trei deţinuţi zăceau fără viaţă pe lespezi şi doi soldaţi trăgeau să moară în urma loviturilor de lanţ primite în cap.

Căpitanul, rămas pentru o clipă buimac, îşi reveni şi,

smulse de sub Mathilde scaunul pe care stătea.

Trupul se zvârcoli câteva clipe în timp ce mulţi şedeau încremeniţi în faţa pistolului său. Nimeni nu mai voia să moară. Din spate, se auzi un pocnet de armă. Căzând în genunchi, căpitanul zise abia auzit:

— Şi doar am vrut să fie dreptate! apoi muri. De data asta soldaţii fură legaţi şi erau trimişi în locul deţinuţilor în turn.

— Dezlegaţi oamenii aceştia! zise Merlot arătând spre spânzurători.

Trupurile celor doi fură erau întinse pe caldarâm. Urmele frânghiei se vedeau adânci la abate şi foarte puţin la Mathilde.

Doi vieţaşi, după ce scăpară de lanţuri, se îndreptară să le arunce în mare.

— Staţi! le spuse contele. Ce vreţi să faceţi? Sunt doar eroii noştri. Ei ne-au dat libertatea şi nu se cuvine să-i aruncăm pradă rechinilor. Vom înălţa pentru ei un monument, ca vie recunoştinţă. Ca semn că jertfa lor n-a fost în zadar.

Cei doi se opriră. Apoi se îndreptară spre casa lui Raux. Soarele ardea. Contele şi trei deţinuţi cărau bolovani peste trupurile-ntinse pe caldarâm, făcând o piramidă. După ce piramida fu gata, cu un cărbune, Merlot scrise pe-o dală cu litere mari „Pro Memoriam”. În casă borfaşii de drept comun scoaseră câteva sticle. Carnea sărată dintr-un butoi fu întinsă pe masă pentru ospăţ. În fruntea mesei Merlot mânca dus pe gânduri. Apoi deţinuţii uitară să mai ducă mâncarea, gărzii întemniţate. Doar când ţipau din celule, Merlot îşi aducea aminte de dânşii. Şi atunci trimitea din ce le-a rămas, câte puţin, doar cât să nu moară de foame.

Mai târziu, când ei înşişi nu mai avură ce mânca, îi neglijară cu totul. O foame cumplită-i chinuia. Câţiva deţinuţi ce-au încercat să plece pe-o plută din bârne s-au răsturnat şi-au fost sfârtecaţi de rechini în faţa lor. Niciunul n-avea nu mai avu curajul să se gândească la fugă.

Iar într-o zi, când Merlot hotărî că trebuie să-şi vadă prizonierii, văzu că din cinci mai erau în viaţă doar trei. Doi fură mâncaţi pe ascuns. Se hotărî să-i adune pe toţi în faţa monumentului celor căzuţi şi să le facă morală:

— V-am adunat în faţa salvatorilor noştri ca să vă spun să vă fie ruşine.

Niciunul nu zise nimic. Când contele începu din nou să le aducă aminte de salvatori, cei de la drept comun începură să urle:

— Ce salvatori! Nu vezi cum ne-au salvat?! mai bine ne lăsau închişi decât să crăpăm acum de foame. Şi c-o furie nebună, desfăcură piramida, până când dezveliră le ieşiră în faţă trupurile celor doi, descompuse acum. Cu puteri nebănuite, un deţinut îl apucă pe abate de mâini trăgându-l spre marginea insulei. Hainele-i plesniră mai înainte de-a fi aruncat. O duhoare cumplită îi năpădi pe făptaşi, ameţindu-i. Odată treaba isprăvită, se îndreptară năuci spre casa căpitanului, în faţa privirilor mâhnite ale contelui Merlot.

Pe continent Napoleon se întoarse din nou la putere pentru cele 100 de zile. Dar nicio corabie nu se îndrepta spre insula aceea

Era uitată.

În portul ei câţiva deţinuţi încercau să prindă vreun peşte. Zilele curgeau din ce în ce mai greu. Foamea insuportabilă înrăutăţise atmosfera şi-aşa destul de încărcată. Contele intrase într-o apatie deloc sănătoasă. Din garda imperială nu mai dispăruse niciun soldat. Dar mai muriseră câţiva deţinuţi.

Fiecare grup stătea cu ochii la pândă, într-o permanentă aşteptare. Se pregăteau pentru o nouă stare canibalică. Şi unii şi alţii dormeau iepureşte, pândindu-se cu disperare. Şi nicio corabie nu se ivea la orizontul aprins al oceanului.

Napoleon era deja în exil. Sticlele aruncate în mare de conte, fie că se zdrobiseră de stânci, fie că nu ajunseră acolo unde ar fi putut veni vreun ajutor.

Într-o seară, doi pescăruşi istoviţi, apăruţi pe

neaşteptate, se aşezară în mijlocul pieţei înnegrite de resturi. Soldaţii de veghe, cu focuri de armă precise, îi doborâră. Trupurile lor zăceau fără de viaţă pe mormanele arse.

Când unul dintre supravieţuitori se repezi imprudent să ridice un foc îi curmă elanul, ucigându-l pe loc. Deţinuţii târâş s-apropiau târâş de piaţa deschisă. Cei doi soldaţi păndeau de la piciorul zidului gros al turnului închisorii. Cu focuri bine ţintite au mai ucis doi îndrăzneţi. Al treilea, înşfăcând pescăruşii, o luă la goană către contele bolnav. Un alt foc îl ajunse, rănindu-l.

Cu ultime puteri se târî în curte târându-şi prada cu dânsul. Apa apăruse din nou în fântână şi până în ziua aceea, singurul loc unde se întâlneau fără gâlceavă ambele taberi era fântâna. Acum soldaţii nu mai puteau să meargă fără de griji după apă. Un prânz dintr-un picior al camaradului lor, dulce, cleios, le redeşteptă setea.

Goliră fără menajamente ultima rezervă de apă, apoi se îndreptară târâş spre casa căpitanului ce părea nepăzită în clipele acelea. Ajunşi la zidul ce-o înconjura dinspre partea de piaţă, din bucătăria lui Raux ieşea un fum albăstrui. Deţinutul rănit întins pe un pat din holul cu uşa deschisă părea c-abia mai respiră. Celălalt deţinut frigea într-o tigaie pescăruşii. Contele Merlot privea fix în tavan fără să scoată o vorbă.

Cu armele-n mâini, soldaţii s-apropiară de uşa deschisă. Rănitu-i văzu şi-şi scoase pistolul. Soldaţii, ducându-şi puşca la ochi, traseră. Deţinutul scăpă tigaia din mână, iar contele încetă să mai respire. Rănitul ţinti îndelung şi tremurând apăsă pe trăgaci. C-un strigăt sălbatic, soldatul atins se repezi spre rănit, sugrumându-l. Camaradul său se repezi spre tigaie. Arsuri cumplite-l făcură s-arunce tigaia din mână.

Rămas singur, Pierot savura liniştit pescăruşii prăjiţi, punându-şi rezerva pentru mai târziu la adăpost. Apoi bând apă pe săturate, se întinse pe patul contelui şi adormi. De jos morţii nu-i mai puteau face nimic. Era singur faţă în faţă cu morţii, cu foamea, şi cu o mare

speranţă. Mai trebuia să cureţe insula de morţi, să-i arunce, să-şi scuture uniforma de praf… Şi mulţumit, râgâi prelung, adormind visându-şi împăratul, care se făcea că mănâncă bucăţi de creier de soldat…

TACHE MINDIR

Ploua mărunt. Maşinile stropeau adeseori pietonii grăbiţi. În maşina sa Tache Mindir şofa neglijent pe „bulevardul" aglomerat. C-o zi înainte şeful îl delegase într-o misiune extremă. Avea să plece-n Brazilia. Pacostea asta căzuse tocmai pe el, pentru că nu găsise nimeni să meargă acolo în locul lui.

Ş-atunci el trebuia să se sacrifice. Un regret pentru biroul elegant natal îl împungea cu degetu-n suflet.

În capul său se-nghesuia aceeaşi întrebare:

— De ce tocmai lui să i se întâmple aşa ceva? Nu putea să se ducă şeful la o adică?! Ce-aveau să spună ceilalţi colegi care abia de voiau să se ducă în Bulgaria. Probabil că de aceea niciunul nu-i dăduse niciun serviciu de îndeplinit. Şi ar fi vrut ca măcar şeful să-i fi spus s-aducă ceva. Măcar un pachet de Kent. Dar nu. Nu-l rugase. Şi tocmai asta îl durea. Îl durea aşa de tare încât nici nu observă când ajunse cu maşina la poarta întreprinderii. Parcă maşina în locul directorului, apoi revenind la portar îi strânse mâna afectuos, întrebându-l:

— Ce-ţi mai fac copilaşii, nea Sande? Cresc?!… cresc?! La care nea Sându-i răspunse jovial, bătându-l pe umeri:

— Mulţumesc, bine tovarăşe Tache. Dacă au de toate cum să nu crească…

Şi strângându încă o dată mâna se despărţiră.

La intrarea principală şeful serviciului personal nu cuteză să se uite la ceas, pentru că văzuse deja dinainte că ora începerii programului trecuse, întâmpinându-l pe Mindir cu volubilitate.

— Salut tovarăşe. Bine că a-ţi sosit. Eram îngrijorat. Dacă vi se întâmpla ceva la maşină cum aveaţi să vă descurcaţi? Ştiu că dv. nu a-ţi fi îndrăznit să ne daţi un telefon să vă trimitem mecanicul şi nu ştiam de unde să vă

luăm.

— Lasă, lasă tovarăşe, spuse Mindir afabil îndreptându-se spre birou. Clădirea cu aer condiţionat îl predispunea spre o muncă susţinută timp de opt ore. Ce dacă în alte părţi se lucrau numai şase ore.

El dorea să lucreze opt ore. Conştiinţa mai presus de orice. Aşa. Şi pentru timpul cât a întârziat avea să rămână după-amiază, gândea Mindir intrând în birou. Îşi aşeză geanta diplomatic pe biroul cu furnir exotic şi deschizând prima lucrare adusă de şeful grijuliu se adânci în studiu. Fotoliul i se păru prea tare. Îşi notă în agenda de lucru să ceară administrativului să-l schimbe. Şeful intră zâmbind călduros.

— Bună dimineaţa, tovarăşe Mindir.

— Bună dimineaţa, tovarăşe director.

— Ei cum vă simţiţi? întrebă directorul amabil.

— Mulţumesc bine. Fotoliul este cam tare.

— Păi să cerem tovarăşului administrator să-l schimbe, zise directorul scoţându-şi propria agendă de lucru.

— Nu!... Nu!... Vă rog! îl întrerupse Mindir. Mi-am notat în agenda mea, proprietate personală tovarăşe director.

— Adică dv. n-aţi primit agendă de la instituţie? îl întrerupse directorul mirat.

— Ba da. Dar am cedat-o unui subaltern nou angajat ce nu primise încă dreptul pentru aşa ceva. Dar să lăsăm asta tovarăşe director. Ce voiaţi să-mi spuneţi?

— De fapt venisem să vă aduc biletele pentru călătorie şi paşaportul.

— O, dar nu trebuia! făcu Tache amabil.

— Am avut drum şi...

— Vă mulţumesc, tovarăşe director.

— Pentru puţin! zise directorul înmânându-i documentele. Apoi urându-i drum bun plecă din birou. Rămas singur, Tache se întristă. Adică de ce tocmai pe el.

* * *

Pe aeroportul din Brazilia era lume multă.

Controlul bagajelor se făcea drastic. În geamantanul lui Tache, coniacul era în nesiguranţă. Şi-ntr-adevăr a fost reţinut. A trebuit să-şi declare până şi ceasul şi verigheta de aur, atrăgându-i-se atenţia că nu are voie să le înstrăineze. Cei câţiva lei pe care îi schimbase pe un teanc de cruzeiros şi de centavas îi umpluseră portmoneul.

La aeroport nu venise decât un şofer în haine pomosite. O maşină de import, cu un consum exagerat de benzină, abia demară de pe caldarâmul cu găuri în asfalt. O scurtă primire la reprezentanţii firmei, o maşină la dispoziţie, şi iată-l străbătând câmpia braziliană spre catinga sălbatică pe alocuri.

De la Belem la Manaos, Tache nu scoase o vorbă. Era mulţumit de timpul ce se arătase îngăduitor cu el.

Era însoţit de şofer şi interpret în fiecare deplasare ce o făcea. Se plictisea. La Manaos directorul companiei Brasill îi oferise un Cadillac. Tache nu-l refuzase.

La întoarcere, în semn de aleasă preţuire pentru exigenţa sa Tache a fost nevoit să folosească apele Amazonului. Nu-l mai însoţea decât interpretul. Se simţea legat sufleteşte de cele câteva atenţii cu care Tache binevoise să-l trateze. Nici nu bănuia cât de căutate erau Textilele de Tricodava şi ţigările Mărăşeşti de Rm. Sărat. Până la Obidos făcu două săptămâni de zile, iar până la Belem o lună. Îl aştepta corespondenţa. Din ţară-i veneau tăieturi din ziare cu fotografii şi cu articole elogioase asupra rezultatelor obţinute. A doua zi avea să plece.

Din Belem pleca un avion spre Paris cu escală la Brasília dimineaţa. În seara plecării o delegaţie comercială oferi un banchet în cinstea lui Tache Mindir.

Era tot ce i se putea oferi.

Un ansamblu local cu repertoriu bogat în Ay-ay-uri se răspândise pe undeva sub acoperişul luxuriantelor colţuri ale grădinii. O zăpuşeală stupidă lâncezea atmosfera. Câteva ovaţii sterile şi nişte bancuri traduse de interpret n-au dezmorţit atmosfera.

De aceea Tache Mindir se plimba singuratic lăsându-i pe ceilalţi să se descurce pe aleile grădinii. Muzica era

peste tot. Între gingii, în urechi, în ochi, muzică. Muzică în frunze, în suflet şi-n orice-i era perceptibil.

Nici nu simţi înţepătura insectei. Se plimba scărpinându-se uşor. Apoi, cu un sentiment ciudat, nelămurit, străbătându-i trupul se întoarse printre convivii gata de plecare. Îşi strânseră mâinile oficial şi se despărţiră. În seara aceea avea să se culce devreme. Nu voia să fie obosit la întoarcere.

Pe aeroportul din Belem era un aer sufocant.

Zeci de persoane se îngrămădeau peste tot într-un du-te-vino ameţitor. Şi de unde până atunci Tache era iritat de această dezordine, acum îi plăcu.

Îi plăcu şi controlul amănunţit al vameşilor şi atitudinea nepoliticoasă a personalului, încât se arătă surprins de noua acceptare despre această parte a lumii.

De-aceea-l cuprinse un regret imprecis la decolarea avionului. Ajuns la Brasília, gându-l purtă către casă. I se păru că n-ar mai putea să se-ntoarcă. Iarăşi directori amabili, iarăşi disciplina aceea perfectă liber consimţită.

Toate acestea simţeau că-l sufocă. Nu, precis nu mai voia să se-ntoarcă. Numai că hotărârea îi venise prea târziu.

Avionul era deja deasupra Atlanticului şi până la Paris nu mai erau decât câteva ore. O stewardesă-mbrăcată neglijent, adică mai mult dezbrăcată-l irita plăcut. Ar fi vrut să muşte din trupul acesta expus privirilor lacome, înfometate. Ceru o cafea. Când stewardesa i-a adus-o, cu o privire tulburată Tache-o muşcă însetat de mâna bronzată. Ea scăpă cafeaua, apărându-se. Şi atunci îi dădu drumul.

Înfricoşată, femeia fugi. După câtva timp apăru copilotul în uşă. Apoi, înălţând din umeri, dispăru, ceea ce-l sperie. Dacă avea de gând să-i facă ceva… Oricum avea să se apere. Avea să-i muşte pe toţi. Şi creieru-i din ce în ce mai tulburat mărea proporţiile dezastrului. Totul îl speria. Cu ochi rătăciţi privea oceanul de sub picioarele lui. I se părea că zburau la suprafaţa apei. Nu bănuia că mii de metri îl despărţeau de pânza albastră, întunecată a

oceanului. Înfrigurat, mai ceru o cafea. De data asta veni chiar bărbatul acela înalt şi vânjos al companiei şi-l întrebă englezeşte:

— Vă este rău, domnule? La care Tache nu răspunse nimic. Pentru el erau nişte vorbe fără-nţeles. Nu cunoştea decât puţină franceză.

Şi-atunci copilotul se-ndreptă îngrijorat. Peste un timp se ivi cu nişte medicamente. Tache le înghiţi cu puţină cafea, şi-o moleşeală plăcută-l cuprinse. Adormi…

* * *

Când se trezi abia de putea să realizeze ce se-ntâmplase. Un tânăr în halat îl privea compătimitor.

— V-aţi trezit tovarăşe Mindir? Se adresă grijuliu tânărul

— Unde mă aflu? zise Tache precipitat.

— La Caritas tovarăşe. Aţi fost tare bolnav. Abia, abia am putut să vă aducem de la aeroport. Noroc că n-aţi rămas la Paris sau în Brasília. V-aţi fi curăţat cu siguranţă. Acum cred că o să vă simţiţi din ce în ce mai bine.

— Şi avionul? Şi stewardesa?

— Ce-i cu stewardesa tovarăşe?! S-a întâmplat ceva? întreabă tânărul.

— Nu nimic

— Atunci însănătoşire grabnică. Aveţi deja două săptămâni de spitalizare şi a venit de două ori directorul dumneavoastră. După raport. Cică vă aşteaptă, tov. Ministru, mai zise tânărul şi plecă.

Îl aşteaptă ministrul. Şi ce dacă. S-aştepta să-l sancţioneze… Dacă o fi făcut prostii la Paris? E drept că nu-şi aducea aminte de nimic.

După ce băuse cafeaua aceea totul intrase în neant. Dar parcă poţi fi sigur de ceva. Dacă-l reclamase stewardesa.

Şi apoi cine ştie ce-a mai spus în timpul acesta despre anumite probleme. Dacă trădase vreun secret de stat.

Străfulgerat de-această idee, Tache sări din pat înfrigurat. Nu. N-aveau să pună mâna pe el. Mai bine mort

decât sa de cuiva socoteală. Da. Desigur. Mai bine mort. Să se spânzure cu cordonul halatului. Da. Cel mai bun lucru. O să-l agaţe de tavan. Repede. Să nu-l prindă nimeni.

Şi-nfrigurat Tache rupse cordonul halatului. Apoi urcându-se pe-un scaun îl legă de cârligul lustrei din plafon. Dar tocmai atunci intră în cameră o soră medicală. Cu ochii muţi de spaimă, lăsând uşa deschisă începu să strige.

— Doctore, doctore la rezerva unu repede.

Doctorul veni într-un suflet. Tache dărâmase scaunul de sub el şi se prăbuşi cu lustră cu tot pe duşumea. Câteva cioburi îl zgâriaseră la cap în cădere. Doi brancardieri veniţi în fugă ridicară de jos. Şi doctorul începu să-l panseze.

Alcoolul îi producea usturimi neplăcute. Şi-n disperare Tache-l muşcă pe doctor de mână. O luptăse-ncinse-ntre bolnav şi brancardieri. Apoi, imobilizat în cămaşa de forţă, cu ochii holbaţi în orbite, Tache adormi.

Când se trezi, o soră medicală-i zâmbi. Avea eliberată o mână cu care se strădui să mănânce.

Şi zilele treceau. Accesele de furie-i veneau din ce în ce mai rar. Avea să plece în curând.

Simţea că trecuse o groază de timp şi că nu mai era cum fusese. Dar cel mai mult îl durea că nu-şi văzuse soţia. Poate că nici nu ştie că s-a întors. De-aceea când îi făcură formele de ieşire medicul îi spuse.

— Tovarăşe Tache, ţin să vorbim ceva înainte de plecare dumneavoastră acasă.

— Cu plăcere tovarăşe medic.

— Aş fi de părere să treceţi întâi pe la serviciu. Oamenii de acolo au fost anunţaţi că-i veţi vizita.

Vor să vă sărbătorească. Adjunctul ministrului vă aşteaptăntr-un cadru solemn. Aveţi mai mult de şase luni de când sunteţi bolnav.

— Nu vă supăraţi! îl întrerupse Tache pe medic dar ce boală am avut.

— Malarie tovarăşe, malarie. Se pare că v-a cuprins o formă specială.

— Cum adică?

— Pur şi simplu nu ştim ce să spunem. Dacă ar fi fost numai o malarie mai era cum era. Dar vedeţi dv. crizele de furie nu sunt specifice malariei ci turbării. Şi-asta cu-atât mai mult cu cât cei muşcaţi de dumneavoastră au început să devină şi ei furioşi. Iar sinuciderile dv. aparţin de Amok.

Dar Amok este o boală asiatică nicidecum sud-americană. Aşa că vedeţi dv. Ne-a fost destul de greu să ne decidem asupra tratamentului.

— Şi-acum tovarăşe medic sunt vindecat?

— Nu pe deplin Mai ales în ce priveşte turbarea. Vă trebuie o linişte deplină. Să vă feriţi de o viaţă dezordonată. Evitaţi momentele de tensiune nervoasă.

— De obicei le evit.

— Foarte bine, foarte bine tovarăşe. Acasă veţi merge ca şi cum nu s-a întâmplat nimic. Familia ştie că abia astăzi veniţi din delegaţie. Directorul dv. n-a vrut să se alarmeze salariaţii. Nu doreşte ca pe viitor colegii dv. să refuze să plece în delegaţii. De-aceea vă rog să evitaţi discuţiile care se abat de la cele ce v-am spus.

Apoi după ce-şi strânseră mâna prieteneşte se despărţiră. Urcat la volanul maşinii sale, Tache se dezlănţui pe bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Un stop îi înfrână elanul. Nervos se opri. Apoi demară brusc. Bălţi nevăzute altă dată se vedeau strălucind în denivelările bulevardului.

Ajuns în faţa porţii claxonă strident să-i deschidă.

Agitat şi slugarnic portarul închise poarta salutând în urma maşinii. Plin de emfază Tache urcă treaptă cu treaptă scările de la intrare. În biroul său praful se vedea că fusese şters în pripă.

Fotoliu fusese schimbat cu un scaun şi biroul din furnir exotic fusese înlocuit. Era mult prea curat. Se îndreptă vijelios la director.

— Bună ziua tovarăşe director, spuse Tache iritat.

— Bună ziua-i răspunse directorul rece. Bine că aţi venit tovarăşe Tache. Abia aşteptam să vă faceţi rapotul…

— Tovarăşe director unde-mi sunt biroul şi fotoliul?

— La locul lor tovarăşe, la locul lor. Ce, nu le-ai văzut? Unde ţi-a fost capul.

Uluit de tonul cu totul schimbat al directorului Tache simţea cum i se urca sângele la cap Simţea cum se sufocă.

— Aer. Aer directore că-nebunesc răcni Mindir apucat.

— Ce te-a apucat tovarăşe. Vezi că şi-aşa stăm cu schema umflată. S-ar putea să te restructurez. Ce ştii dumneata. Să te plimbi şi-atâta. Pe când noi… Noi muncim tovarăşe. Asta s-o ştii şi dumneata dacă n-ai ştiut până acum. Ce, crezi că te afli în Brazilia, tovarăşe. Fă bine şi scrie-ţi raportul către minister.

Abătut, Tache se îndreptă spre biroul lui. Dar când deschise uşa, rămase stupefiat. La un birou pe care nu-l observase până acum era aşezat un tânăr necunoscut.

— Ce-i cu dumneata p-aici?! îl interpelă Tache superior.

— Bună ziua, tovarăşe! îi răspunse tânărul lăsându-l perplex. Apoi continuă calm, glumind. Nu ştiţi să fiţi politicos cu stagiarii şi nu mă miră. De aceea, indiferent cine veţi fi dv., înainte deci de a ne cunoaşte o să vă spun ceva anecdotic. La o instituţie ca a noastră, portari erau câţiva lei. Murindu-le îngrijitorul, conducerea din lipsă de fonduri, nu mai angajă un altul, leii fiind lăsaţi să se descurce cum pot. De aceea cei de la poarta Nr. I se înfruptară cu o secretară. Drept care, conducerea agitată descoperi mişelia şi-i concedie. Amărâţi leii se duseră la poarta a doua la colegii lor. Aceştia erau graşi şi frumoşi. Întrebaţi cu ce se hrăneau au răspuns. Cu stagiari.

Aşa că nu mă miră tovarăşe că nu vă purtaţi colegial, zise tânărul întinzându-i mâna lui Tache.

— Sunt stagiarul…

Dar nu mai apucă să-şi termine fraze.

Tache Mindir porni spre cabinetul directorului. Secretara nu-l lăsă să intre.

— Nemaipomenit! zbieră Tache împingând-o pe secretară spre cabinetul directorului.

Furios trânti uşa interpelându-l.

— Ce caută individul în biroul meu?

— Valorificarea superioară a spaţiului, tovarăşe Mindir. Ai adus raportul de intri neanunţat?

— Cum directore?! Cum?!

— Aşa cum ai auzit. Învaţă să fii disciplinat, tovarăşe. Aici nu te afli în jungla Amazonului… Aici trăieşti şi munceşti într-un loc civilizat tovarăşe. Ai înţeles? Şi dacă n-ai înţeles până acum, încearcă să înţelegi până nu-i prea târziu! îi spuse directorul împingându-l uşor spre uşă. Înfuriat, Tache se întoarse brusc şi îl muşcă pe director de mână până la sânge. Apoi strigă cu dinţii înroşiţi de sânge.

— Am demisionat! şi plecă. La volan turbarea-i mai scăzu din intensitate. Tot nu se calmase îndeajuns când parcă în faţa garajului. Urcă grăbit câte două trepte deodată şi deschizând uşa de la intrare strigă ca un apucat:

— Miranda, Miranda!

Nu era nici în bucătărie, nici în salon de aceea se repezi nerăbdător spre dormitor. Deschise uşa brusc şi căzu pe un fotoliu ca trăsnit. Un faţa lui, un bărbat pe jumătate-îmbrăcat murmurând nişte scuze se repezi să iasă pe uşă.

Dar Tache nu mai găsi putere să zică ceva.

Miranda visurilor lui… Nu. Nu putea fi adevărat. Şi totuşi era. O febră cumplită îl făcu să deschidă larg gura. Limba uscată i se plimba în neştire Leşină… Când se trezi, Miranda spăsită îi dădu de mâncare. Peste câteva zile Tache făcu primii paşi prin încăpere.

Când se aşezară la masă, lui Tache îi veni o idee.

— Mai pune un tacâm! îi ceru.

— Dar pentru ce? îl întrebă Miranda.

— Pentru amorezul tău. Să-i steie sufletul aci la masă cu tine, adăugă Tache cu ciudă.

Ea nu zise nimic. Mâncară în tăcere. Iar seara când Tache intră în sufragerie, găsi masa cea mare desfăcută.

Întinse pe masă, 15 tacâmuri erau aşezate în jurul mesei. În spatele lui vocea Mirandei se făcu auzită.

— Îţi doresc poftă bună, iubitule, şi trântind uşa în

faţa ochilor uluiţi, plecă. O criză nebună îl cuprinse pe Tache.

Apucând un cuţit de pe masă îşi tăie arterele de la mâna stângă. Sângele ţâşni.

Tache se prăbuşi epuizat…

În vremea aceasta directorul muşcase un inspector din minister, internându-se.

MANOLICĂ

Pe Manolică Ştirbu, vremurile îl făcuseră deosebit de important. Un pic de noroc şi de muncă îl făcuseră din absolventul şcolii profesionale, candidatul şcolii de miliţie.

Reuşita a fost mai mult o problemă de dosar.

Bucuria familiei proaspătului absolvent al şcolii de subofiţeri, a fost şi mai mare, când abia ajuns subofiţer, Manolică a devenit candidat al şcolii de ofiţeri. Diferenţele de la cursurile liceale intensive fuseseră trecute fără probleme, ca la toţi cursanţii unor astfel de forme de şcolarizare. În numai câţiva ani, proaspătul absolvent al şcolii profesionale, al şcolii de subofiţeri, al liceului, al şcolii de ofiţeri se trezi bărbat stăpân pe sine, în uniforma frumoasă a locotenenţilor. Şi pentru că avea calităţi deosebite în automobilistică, Manolică fuseseră trecut pentru stagiu, la circulaţie. Intransigenţa lui devenise proverbială. Curând în judeţul Vrancea, maşinile erau mai mult decât curate şi liniştite. Competenţa locotenentului Ştirbu, era un element decisiv în limitarea vitezomaniei, a transporturilor frauduloase, a încălcărilor de tot felul ale normelor de circulaţie.

Aflat la punctul de control Tişiţa, Manolică Ştirbu văzu cum dinspre Panciu, o Dacie 1300 cu număr de Galaţi traversă cu greutate calea ferată. Cu eşapamentul aproape târându-se, automobilul se apropia ca o gâscă îndopată, de punctul de control.

Manolică o simţi de departe ca nefiind în regulă. Întotdeauna încărcătura excesivă a portbagajelor, dădeau de gol pe afaceriştii care mai îndrăzneau să rişte. Aşa reuşise Manolică să descopere carnea de viţel tăiat şi dosit pentru speculă, pe care cei de la Străoane încă mai

obişnuiau s-o facă. Şi tot aşa depistase locotenentul transportul ilegal de distilat sustras din podgoriile vrâncene, spre a fi vândut în judeţele învecinate.

Bucurându-se că a mai dat peste un infractor, Manolică îi făcu semn să oprească. Politicos, se prezintă:

— Sunt locotenentul Manolică Ştirbu de la controlul circulaţiei. Bună ziua. Actele la control, tovarăşe. Din maşină, cinci persoane îndoliate îşi îndreptară privirile neliniştite spre el, confirmându-i bănuiala.

Manolică privi superficial permisul şi certificatul de înmatriculare, iar buletinul nici măcar nu-l deschise.

— Semnalizaţi stânga, spuse el rece, stăpân pe sine. De fiecare dată reuşea să-şi ascundă emoţiile bucuriei. Unui succes dinainte scontat, l-ar fi făcut pe altul să se trădeze.

— Şi, dreapta, adaugă trecând în spatele maşinii. Conducătorul auto semnali întocmai. Toate părea în regulă.

— Aveţi roată de rezervă? întreabă el.

— Desigur, confirmă cetăţeanul pe gemul coborât al portierei.

— Vă rog să mi-o prezentaţi, ceru impetuos locotenentul. Spre surprinderea lui, cetăţeanul coborî liniştit.

Deschise calm şi cu siguranţă portbagajul. În interior o duzină de bidoane de plastic, mari şi mici, având o capacitate de aproape 200 de litri, justificau lăsarea exagerată a maşinii.

— Ce aveţi în bidoane? întreabă Manolică.

— Apă, tovarăşe locotenent.

— Apă, da?

— Sigur. Dar ce credeţi?

— Să vedem, zise locotenentul deşurubând capacul unui bidon.

Apoi mai înainte ca să apuce bietul cetăţeanul să schiţeze un gest, locotenentul duse dopul la nas, plin cu lichidul incolor. Îl mirosi. Nu simţi nimic suspect. Duse dopul la buze. Gustul era de apă totuşi.

— Tovarăşe locotenent nu… apucase să spună gălăţeanul înainte ca locotenentul să soarbă din dop. Dar Manolică se prefăcu a nu-l auzi. Sorbise cu mişcări repezi, nervos. Apoi contrariat desfăcu capacul altui bidon. Aceleaşi mişcări, şi aceeaşi constatare. În toate era apă spre disperarea locotenentului şi groaza şoferului rămas interzis. Din când în când acesta mai reuşea să îngaime o negaţie, pe care Manolică nu i-o lua în consideraţie.

— Ce mama dracului căraţi apă? Ce, la Galaţi nu aveţi? zise Manolică exasperat de înfrângere, cu cerul gurii metalizat de gustul apei.

— Ba avem tovarăşe locotenent, dar obiceiul e obicei, zise gălăţeanul cu tonul sfârşit.

— Ce obicei cetăţene, ce obicei.

— Păi să vedeţi, se codea gălăţeanul. Dar nu-mi faceţi nimic.

— De ce să-ţi fac?! zise Manolică.

— Vă spun, dar vă rog ţineţi cont că am încercat să vă opresc.

— Spune odată tovule nu mă mai fierbe atâta!

— Păi să vedeţi, mi-a murit mama.

— Şi cei cu asta?

— Păi este, cum să nu fie?

— Spune odată!

— Dacă mă tot întrerupeţi…

— Bine, bine, a murit, a murit mama dvs. Condoleanţele mele!

— Vă mulţumesc, zise gălăţeanul mai liniştit. Apoi luându-şi parcă inima în dinţi continuă: La noi în sat, părinţii sunt îngropaţi în cimitirul străvechi. Dacă acest lucru nu e posibil se aduce măcar cenuşa soţului sau soţiei şi se îngroapă alături de mormintele familiei. Ori mama mea n-a vrut să fie incinerată. A trăit rău cu tatăl meu. De aceea a şi plecat de mai multe ori de la noi. A stat la o soră de-a noastră măritată la Panciu. Iar la moartea tatii nici n-a vrut să vină. Ori obiceiul satului spune ca apa din scăldătoarea mortului să fie dusă şi să stropească mormântul soţului legitim. Iar noi tocmai asta avem în

bidoane.

Ochii locotenentului stăteau gata să iasă din orbite. Convulsii repetate îi congestionară faţa.

— Eu am vrut să vă opresc, dar dvs. n-aţi vrut, mai reuşi să spună gălăţeanul, înainte de a vedea cum Manolică, lăsând actele să cadă pe asfaltul şoselei. Voma.

Cu lacrimile şiroindu-i pe faţă, locotenentul icnea prelung sufocându-se.

Înspăimântat, gălăţeanul culese la iuţeală actele din praful drumului, îndreptându-se grăbit spre maşină. Mai privi odată la locotenent încercând să se convingă că-l lasă să plece. Neprimind niciun semn, demară. Cei din maşină priveau în urma lor, aşteptându-se să fie opriţi. Dar nimic. Îşi continuară îndoliaţi drumul, pierzându-l pe locotenent din vedere.

OASPETELE

Venea sfioasă neîndrăznind să se apropie prea mult. Chipul nu i-l puteam desluşi prea bine. Doar mersul îmi părea cunoscut. Se furişa pe lângă gardul bătrânesc ocolind cu picioarele desculţe bălţoacele strânse după ploile de mai ieri, cufundându-şi umbra trupului în aburii pământului răcorit aşa deodată. Trăgea ceva după sine, părând o funie sau o nuieluşă numai bună de retezat capetele de ciulini de pe suhatul comunal, ca la nişte duşmani nevăzuţi ce-şi sumeţiseră făpturile pe acolo. Se vedea cât colo că-i era frică de câini. Cămăşuţa îi era vârâtă-ntre bârneţele pantalonilor prea scurţi iar părul îi spânzura hălăciugă peste creştetul mare şi rotund ca un harbuz. Venea cu greu, mirându-se parcă de fiecare pas făcut spre mine. Dacă i-aş fi zărit chipul aş fi putut desluşi mirarea că îndrăznise a se apropia iarăşi ca de atâtea alte ori.

În sân părea să ţină tăinuite poame sau cărţi (numai de ea ştiute) iar când mâna îi era smucită de funia întinsă şi lungă, pieptul se zbătea neliniştit, gata să scape taina ascunsă cu (atâta) grijă. Atunci desluşeam mişcarea celeilalte mâini, sărită în ajutorul cămăşuţii, oprind parcă ochi mai iscoditori să pătrundă dincolo de ceea ce se

cuvenea a fi văzut. Iar când în drum îi apăruse fântâna cu roată am zărit cum îşi eliberase braţul de funie, legând-o de gard şi cum opintindu-se a început a scrie cu braţele mişcarea circulară de înfăşurare a lanţului pe butucul roţii, aducând din străfundul pământului, răcoarea lichidă printre ghizdurile de piatră năpădite de muşchiul buretos şi înverzit de umezeală şi trecerea timpului. Cu mâinile căuş a luat apă şi şi-a răcorit faţa îmbujorată, pufuind zgomotos ca un mânz zburdalnic şi nerăbdător. Apoi într-un ritual abia însuşit, am văzut-o dezlegând funia, după care trăgând din toate puterile, apropiind animalul domol, de găleata plină, îmbiindu-l cu vorbe ademenitoare (vaca) să soarbă din apa rămasă. Atunci am încercat a desluşi (mai bine) cine pe cine slujeşte cu atâta osârdie. Vaca legată de funie pe copil sau copilul, amintirea mea. Nu mă mai întrebam cine vine spre mine. Ştiam. Era copilăria mea. Iar eu, bărbatul de azi, eram gata s-o primesc cu braţele pline de dor şi de chinuitoare aşteptări.

— La mulţi ani! i-am spus sărutând-o pe obraji ca pe cea mai scumpă împlinire.

Nu mi-a răspuns. A rămas tăcută, îmbujorată la pieptul meu, bucurându-mi fiinţa, fericit că încă nu îmbătrânisem de tot, atâta vreme cât eram plin de copilărie. Am sărutat-o pătrunzându-mi în suflet, făcându-se una cu inima mea şi am plecat sărind într-un picior. Chipuri ursuze zâmbeau părelnic uitându-se la mine ponciş.

Câţi dintre ei mă mai cunoşteau? Cei de vârsta mea îmbătrâniseră, nici eu nu-i mai cunoşteam, celor tineri ce sau ridicat în urmă, doar mama le mai ştia rostul. Din când în când.

— Doar tu, băiatul mamei, tot singur! Te-ai însoţit cu hârţoagele tale, îţi trece vremea între ele, iar eu mă duc acum şi-aş vrea să te mai mângâi pe creştet.

— Bătrână mamă, cum te-ai uita oare la mine dacă ţi-aş povesti că în ăst spirit mai pot purta în mine toată copilăria mea, şi-a altora, care ne-o mai şti purta? M-ai crede?

Ce ştiţi voi ce-i copilăria şi cât de tânăr sunt eu, îmi venea să le zic. Dar n-am făcut-o şi mi-a părut rău că i-am lăsat nedumeriţi, Mă durea că-şi uitaseră copilăria, Mă durea neputinţa mea de a nu le fi de folos şi-i compătimeam pentru ceea ce pierduseră poate pentru totdeauna.

De aceea mereu mă uit atent în jurul meu, aşteptând să-mi întâlnesc copilăria şi bucurându-mă atunci când văd că şi alţii o fac alături de mine.

SFÂRŞIT